

Concept Notulen Statenvergadering van 13 november 2020

INHOUDSOPGAVE
Notulen 13 november 2020

	Presentielijst	Pagina 5
1	Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda	Pagina 7
2	Toelating en installatie nieuw Statenlid tot Provinciale Staten	Pagina 11
3	Spreekrecht externen	Pagina 13
4	Vragenuur	Pagina 13
5	Notulen	Pagina 13
6	HAMERSTUKKEN	Pagina 13
6.1	Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten	Pagina 13
6.2	P-20-019 Statenvoorstel Controleprotocol accountantscontrole 2020, Statenvoorstel Controlecommissie van 30-10-2020 (PS 2020-44509)	Pagina 13
6.3	G-20-060 Statenvoorstel Kenbaar maken van wensen en bedenkingen terzake het voorgenomen besluit van GS d.d. 1-9-2020 inzake het verstrekken van een geldlening aan Wyckerveste ad € 3,75 miljoen t.b.v. herontwikkeling locatie voormalige Leeuwbrouwerij te Valkenburg, brief GS van 1-9-2020 (GS 2020-37514)	Pagina 13
6.4	G-20-067 Statenvoorstel wijzigingen Verordening Leningen Duurzaam Thuis en Reporting Pack 2020 H-1, brief GS van 22-9-2020 (GS 2020-38552)	Pagina 14
7	BERAADSLAGING BEHANDELSTUKKEN	Pagina 14
7.1	G-20-063 Statenvoorstel Erkenning Cultuurplanstatus 2021-2024 brief GS van 15-9-2020 (GS 2020-37226)	Pagina 14
7.2	G-20-057 Statenvoorstel Landschappelijke inpassing Kasteel Reijmersbeek brief GS van 26-8-2020 (GS 2020-34398)	Pagina 55

7.3	G-20-066 Statenvoorstel Voorgenomen verkoop provinciale gronden t.b.v. Energielandschap Wells Meer, brief GS van 15-9-2020 (GS 2020-37660)	Pagina 74
8	Voorraadagenda	Pagina 103
9	Moties vreemd aan de orde van de dag	Pagina 103
10	Sluiting	Pagina 105

**Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van
13 november 2020**

Voorzitter

Bovens, drs. Th.J.F.M.

Frische, drs. G.H.C., agendapunten 7.1 en 7.2

Statengriffier

Pregled, mr. A.O.J.

Leden

Partij

Aanwezig

Baneke, P.D.

Berghorst, mevrouw mr. A.

Bosch, M.Th.

Caldenberg, M. van

Claassen, drs. R.A.B.

Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.

Driessen, R.B.

Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.

Frische, drs. G.H.C.

Heldens, ing. T.M.

Hermans, L.J.

Ijpelaar, W.A.J.

Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.

Jetten, mevrouw T.G.M.

Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.

Kerseboom, mevrouw dr. S.

Kuntzelaers, J.J.M.

Linden, H.M.V. van der,

Lodewijks, drs. A.J.V.C.

Loomans, ir. P.J.M.

Megens, B.J.M.H.

Mertens, mevrouw mr. K.G.M.

Nijskens, H.L.M.

Palmen, BBA, mevrouw E.E.C.

Schuuring, mevrouw E.A.

Smeets, B.B.P.M.

Straus, mevrouw drs. K.C.J.

Thewissen, drs. M.W.

Valk, MCDM, ing. R.E. van der

GroenLinks

PvdA

PVV

SP

PVV

SP

CDA

Forum voor Democratie

50PLUS

CDA

VVD

PVV

CDA

D66

GroenLinks

PVV

Forum voor Democratie

PvdA

LOKAAL-LIMBURG

VVD

Partij voor de Dieren

PVV

GroenLinks

VVD

CDA

PvdA

Forum voor Democratie

VVD

Forum voor Democratie

SP

Vervuurt, ir, M.	D66
Vincken, drs. N.J.H.M.	Forum voor Democratie
Voncken-Janssen, ing. I.D.A.M, mevrouw	CDA
Wageningen, ir, J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Westen, O.D.	GroenLinks
Westhoff, ir, R.J.H.	Forum voor Democratie

Afwezig

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Bastiaans, L.H.	VVD
Bijnen, H.M. van	PVV
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Geraats, J.M.L.	CDA
Meziani, A	CDA
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Reuser, J.A.A.M.	Forum voor Democratie
Vaessen, L.A.P.	D66
Wolters Gregório, J.	SP

Het college van Gedeputeerde Staten

Akker, LLM, dr. J.P. van den
 Bovens, drs. Th.J.F.M.
 Brugman-Rustenburg, mevrouw C.
 Burlet, MBA, R.J.H.
 Dritty, A.
 Housmans, R.W.P.E.
 Koopmans, G.P.J.
 Mackus, H.J.H.

Notulist

Het Notuleercentrum

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 13 NOVEMBER 2020

1. Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Dames en heren, van harte welkom. Ik verzoek u om te gaan staan. Ik open de vergadering. Aan het begin van deze vergadering, waarin wij samenkomen om de belangen van de Provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. U kunt plaatsnemen. Dank u wel.

Dames en heren, van harte welkom. Wij hebben voor deze vergadering van Provinciale Staten ook de mensen thuis die via de livestream met ons meekijken. Er zijn afmeldingen ontvangen vanuit PS van de heer Vaessen van D66 en mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren en op de heer Vaessen komen we dadelijk nog heel even terug. In verband met de toelating en installatie van een nieuw Statenlid vandaag is er een fotograaf aanwezig en ik vraag daarvoor toestemming dat de fotograaf ook even in de arena op dat moment wat foto's kan maken. Dan is het zo dat er eventueel hoofdelijke stemming bij een aantal agendapunten zou kunnen zijn. Dat zijn dan de agendapunten van vanochtend, met name de hamerstukken en de ordevoorstellen. Als daar hoofdelijke stemming voor wordt gevraagd dan begint die hoofdelijke stemming, en dat zijn tradities die we in coronatijd gewoon handhaven, bij het Statenlid dat schuilgaat onder nummer 46.

Griffier Pregled: De heer Westhoff.

De voorzitter: Dat is de heer Westhoff. Hij mag dan beginnen met stemmen. Van harte proficiat alvast mijnheer Westhoff. En als mensen dan thuis vragen wat is dat nu. Er zitten daar mensen en daar zitten er ook, dan zeg ik altijd daar zit het quorum, maar dat zit ook daar. Dus het maakt eigenlijk niet zo heel veel uit. Statenleden zijn allemaal gelijk. Ik zeg dat even voor de mensen die nu een overzicht gaan krijgen van de hele Statenzaal.

Dames en heren, dan komen wij aan de vergaderorde van vandaag en dan komen we bij de Statenvergadering van maandag. Maandag starten wij, dat kan ik nu alvast mededelen, om half zeven met een soort oefening dat iedereen kan inloggen in de vergadering van de stemming om te kijken of alles functioneert. En het vaststellen van de presentielijst zal om kwart voor zeven gebeuren aanstaande maandag. Ik verzoek dus iedereen om kwart voor zeven aanstaande maandag aanwezig te zijn via het systeem. Dan beginnen we de vergadering daadwerkelijk om zeven uur, maar dat zeg ik extra. We stemmen dan over de behandelstukken van vandaag en eventuele moties en amendementen die bij de behandelstukken zijn ingediend. Voor belangstellenden is de vergadering tevens te volgen via YouTube. Bij de opening van de vergadering van vandaag is een quorum vereist en de griffier en ik hebben voorafgaand aan de opening aan de hand van de presentielijst inderdaad kunnen constateren dat het vereiste quorum aanwezig is. Dus wij kunnen deze vergadering ook echt beginnen. Bij de beraadslagingen is dat echter niet noodzakelijk. Daar hoeven slechts de woordvoerders van partijen aanwezig te zijn in deze zaal. De overige Statenleden verzoek ik derhalve straks bij de beraadslagingen, als dat aan de orde is, om niet aanwezig te zijn in de zaal, om daarmee alle drukte te vermijden. En de beraadslagingen worden via livestream uitgezonden en zijn ook hierbeneden in de feestzaal voor iedereen te volgen. Voor de besluitvorming aangaande de hamerstukken is dat quorum wel vereist en daarvoor dient u nog even hier te blijven. Dat moge helder zijn. Na de beraadslagingen van de behandelstukken sluit ik de fysieke vergadering, en nogmaals, de besluitvorming vindt dan aanstaande maandag plaats.

Voor zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten geldt dat u in eerste en tweede termijn vanaf het spreekgestoelte kunt spreken. Interrupties van Statenleden gaan via de microfoons aan de interruptietafel en stemverklaringen en dergelijke kunnen vanaf de plek worden gedaan, vanaf uw eigen zitplaats. Ik mag u nog mededelen dat de lunch kan worden opgehaald straks in de Grote Staat en dat u in de voor uw fractie gereserveerde ruimtes deze lunch kunt nuttigen.

Ik doe nogmaals een beroep op u om de corona maatregelen in acht te nemen. Dat wil zeggen als u de zaal hier verlaat het mondkapje op te doen, want de openbare ruimtes in dit huis zijn met een mondkapjesplicht. Zodra u weer op uw plek zit kan het mondkapje af en voor het naar het spreekgestoelte of naar de interruptiemicrofoon wandelen hoeft u het kapje niet op te doen. Er is vandaag geen bezoek toegestaan met uitzondering van de pers en de gereserveerde ambtelijke ondersteuning voor zover noodzakelijk en de mensen, nogmaals, kunnen thuis deze hele vergadering prima volgen.

Dan kom ik bij de agenda van vandaag. Er ligt een gewijzigde conceptagenda voor de Statenvergadering van vandaag voor en de vraag is of u kunt instemmen met deze agenda. Ik geef even het woord aan de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Bij de behandeling van de grondverkoop Wells Meer heeft de PVV al in de commissievergadering aangegeven dat het jammer is dat er geheimhouding op stukken ligt waar we niet over mee kunnen debatteren hier in huis. We hebben toen ook moeten constateren dat het te laat was aangeleverd, waar we als gevolg daarvan ook nog de behandeling van stukken hebben moeten verplaatsen. Op dat moment heb ik ook weer aangegeven dat het jammer is dat we niet over de geheimhoudingstukken kunnen spreken. Ik heb bij de stemming afgelopen vrijdag over dit onderwerp aangegeven dat wij tegen geheimhouding zijn en dat we het belangrijk vinden dat we over het algemeen als we over grondverkoop gaan praten ook over het algemeen, zichtbaar voor iedereen, voor alle burgers, ook gewoon een goed overwogen besluit moeten kunnen nemen. Op twee momenten was er een toezegging door het College gedaan om te onderzoeken welke onderdelen van stukken openbaar gemaakt kunnen worden. Uiteindelijk heeft dat geresulteerd tot niets. En daarom is het voorstel vandaag ook van de PVV om het onderwerp van de agenda te halen en pas te behandelen als we echt in openbaarheid over dit onderwerp kunnen spreken.

De voorzitter: Dank u wel. Misschien nog even ter toelichting voor de mensen thuis. Verleden week is in de vergadering hier de bekrachtiging van de geheimhouding aan de orde geweest conform artikel 25 en is door de Staten dus geheimhouding bekrachtigd die door Gedeputeerde Staten op een aantal bijlagen en stukken zijn gelegd. Die stukken liggen dus wel ter inzage voor iedereen van deze Staten maar dan onder het opleggen van geheimhouding. En dat betekent dus inderdaad, zoals de heer Claassen zegt, dat als je daarover debatteert dat over onderdelen die in die geheimhoudingstukken liggen of over stukken die geheim zijn verklaard niet in de openbaarheid kan worden gesproken. Is er wel wens om over die stukken te spreken dan zijn er twee mogelijkheden. Dat is of de geheimhouding van de stukken opheffen of van delen van de stukken opheffen of de vergadering, de bespreking, achter gesloten deuren doen, maar dat is niet de bedoeling van de vragensteller. Hij vraagt of we dat in de openbaarheid kunnen doen. Misschien even ook nog ter toelichting is dat wij in het Presidium ook hebben afgesproken nog een keer met Gedeputeerde Staten en het Presidium te spreken überhaupt over de procedure geheimhouding en of het zo is dat er veel meer stukken ter geheimhouding liggen dan eigenlijk strikt noodzakelijk is en dat ook delen van stukken die nu geheim zijn eigenlijk best wel openbaar hadden kunnen zijn. Daar zullen we nog een keer een debat met GS en het Presidium over hebben en daar zal zeker dit onderwerp ook aan de orde van zijn. Maar het

voorstel van de heer Claassen is om zolang de stukken nog wel onder geheimhouding hier liggen, onder artikel 25 zoals door u verleden week besloten, om het debat nu niet te voeren. Dat is dan agendapunt 6.2 of 6.3, 6.3 geloof ik, en pas daarover te spreken als er een debat over de geheimhouding van die stukken geweest is. De heer Van Caldenberg reageert er even op.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik snap als collega-Statelid de frustratie van de heer Claassen, want hij heeft tot twee keer toe, op het moment dat de stukken nog niet bekrachtigd waren onder geheimhouding, gevraagd om een aantal stukken verder openbaar te maken. En steeds kwam vanuit het College de mededeling wij gaan daar serieus naar kijken en wij gaan u dat ook geven. Wij gaan u meer geven dan er nu ligt en wij denken dat die mogelijkheid er is. En nu het moment te laat is, krijgen we het signaal nee dat kan niet. Ik vind eigenlijk vanuit een soort van collegialiteit met elkaar in de zaal dat we niet op deze manier met elkaar moeten omgaan. Of we moeten aan de voorkant duidelijk hebben het kan niet openbaar, en dan is dat helder, of we doen het dan alsnog openbaar. Ik voel er persoonlijk niets voor om vandaag het stuk uit te stellen en de behandeling uit te stellen. Dat vind ik niet handig. Maar als de heer Claassen met een motie komt om met terugwerkende kracht bij wijze van spreken het besluit van vorige week openbaar te maken, dan zullen wij dat steunen.

De voorzitter: Dank u. Zijn er nog andere woordmeldingen op? Wij kunnen ook een debatje voeren maar dat moet dan wel echt achter gesloten deuren over waarom het geheim is want dan moeten we het over de inhoud van het geheime stuk hebben. Dat gebeurt dan achter gesloten deuren. Dat zou ook een ordedebat kunnen wezen. Ik heb wel de teleurstelling gehoord van de heer Claassen maar het voorstel van de heer Claassen is om het stuk nu niet te behandelen. Wij zijn met een quorum. Dus wij kunnen dat ordevoorstel natuurlijk gewoon in stemming brengen, nu u er toch bij bent. Zijn er nog zaken over? Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ja, in deze ben ik het eigenlijk helemaal met collega Claassen eens. Het is heel erg moeilijk om over iets te praten waarvan je over een gedeelte niet praten mag. Ik kan me voorstellen dat er in een uitzondering een keer wel iets onder geheimhouding gegeven wordt en dan zou ik het op prijs stellen als we daar met zijn allen inderdaad achter gesloten deuren over kunnen praten want dit is half werk. Ik bedoel, je leest iets, je mag er niets mee doen. Er staat iets. Daar kun je wel iets mee doen maar eigenlijk heb je alles nodig om een fatsoenlijke afweging te maken en dat kan in deze niet en niet alleen nu maar dat is vaker gebeurd. Dat het voor mij heel moeilijk is, voor 50PLUS, omdat ik alleen ben, dat mag dan eigenlijk hier niet bij meetellen. Dit is gewoon zoveel wat ik eigenlijk gezien heb de laatste tijd wat niet openbaar kon. Dat vind ik heel, heel, moeilijk te verteren en dat wil ik wel gezegd hebben, want tenslotte doen wij ons werk voor allemaal en is het voor mij heel moeilijk te accepteren dat sommige dingen geheim zijn die volgens mij helemaal niet geheim hoeven zijn. Maar goed, daar kunnen we niet over spreken, omdat ze geheim zijn. Dat is mijn probleem.

De voorzitter: Ja, daar kunt u wel over spreken maar niet in openbaarheid. Laat ik dat uitdrukkelijk nog een keer zeggen. U kunt daar zeker over spreken, maar niet in de openbaarheid en de stukken die ter inzage liggen die zijn voor uw informatie en, nogmaals, daar kunt u rekening mee houden bij uw stemgedrag. Dat is ook even voor de toelichting in die zin. De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, voorzitter, over het ordpunt van de heer Claassen om het voorstel af te voeren, zullen we dadelijk even met zijn allen een oordeel moeten vellen. Ik denk dat het ook heel goed is om een tweede ordevoorstel te hebben dat we met elkaar inderdaad in beslotenheid dat ordedebat voeren, want de vraag waarom die stukken en het debat geheim zijn en of dat een juiste keuze is, is denk ik ook wel een mooi moment om met elkaar daar eens over van gedachten te

wisselen, het College ook de kans te geven om haar versie te vertellen en de heer Claassen dan in de gelegenheid te stellen om te beargumenteren waarom dat dit anders had gemoeten. Dus dat verzoek bij deze.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Dan nog de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja voorzitter, ik vind het ook moeilijk om over geheime stukken te praten en zeker heb ik mij daarom voorgenomen om die geheime stukken niet in te zien. Dus dat betekent dat ik dadelijk misschien best iets kan zeggen wat in die geheime stukken staat. Daarom denk ik dat het inderdaad beter is om de heer Claassen te volgen en het dan pas te behandelen als het in de volle openbaarheid behandeld kan worden.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja dank u wel voorzitter, wij ondersteunen in ieder geval het ordevoorstel van de heer Claassen om dit punt van de agenda af te voeren en dat we toch wel even met elkaar in gesprek gaan waarom dat soort toezeggingen niet nagekomen worden.

De voorzitter: Dank je wel. Mevrouw Werrij was eerst.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dank u wel, voorzitter. Wat mij betreft volgen we de lijn van de heer Kuntzelaers dat wij zo meteen dat ordedebat met elkaar voeren. Stukken die onder geheimhouding liggen die liggen niet voor niets onder geheimhouding, maar laten we dat even met elkaar bespreken.

De voorzitter: Oké, dank je wel en dan de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja voorzitter, de VVD wil ook het ordedebat voeren in beslotenheid over de geheimhouding maar we zijn zeker voorstander om het stuk wel te behandelen. Daar is het te belangrijk voor.

De voorzitter: Dan nog mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja voorzitter, ook wij willen het stuk graag behandelen vandaag maar dan wel binnen gesloten deuren. Dank u wel.

De voorzitter: Er komen een paar voorstellen tegelijkertijd maar ik denk dat ik de heer Kuntzelaers ga volgen. Tenminste laat ik het zo zeggen, ik mag dat als voorzitter volgens mij ook een beetje concluderen. Dan stel ik het volgende voor, dat wij eerst in beslotenheid een kort ordedebat hebben van waarom het stuk, of delen van het stuk, niet in de openbaarheid kunnen worden besproken. Dus dan ga ik even een toelichting geven op het feit waarom er geheimhouding is opgelegd. Na dat ordedebat kan er gesproken worden over dat andere voorstel van gaan we het wel of niet behandelen, maar ik denk dat u wel het recht heeft, en dat heeft de heer Kuntzelaers denk ik goed gezegd, dat we eerst even moeten weten waar we het over hebben met elkaar. Dat lijkt me wel iets verstandiger. Dat gezegd hebbende schors ik de openbare vergadering en acht ik het nodig dat in deze vergadering dus een besloten gedeelte wordt ingelast. Op grond van artikel 23 lid 3 van de Provinciewet beslist u als Provinciale Staten zelf of er met gesloten deuren zal worden vergaderd. Ik ga even het quorum rond of wij dat inderdaad kunnen gaan doen. Dat is het geval. Niemand is daartegen. Dan constateer ik dat we de vergadering in beslotenheid gaan voortzetten. Daarvoor schors ik de vergadering zodat de zaal in gereedheid kan worden gebracht om in beslotenheid te vergaderen. Wat dat betekent ga ik zo

dadelijk zeggen. Ik schors in ieder geval nu de vergadering en dan verzoek ik iedereen om de zaal te verlaten. Dat wil zeggen niet de Statenleden. Zij kunnen blijven zitten, maar alle ambtenaren, alle mensen van de pers, alle ondersteuning die niet strikt noodzakelijk is. Dat betekent dat aanwezig mogen zijn Statenleden, vanuit de Griffie de heer Pregled, de heer Voorter, mevrouw Possen en de heer Peters, de GS-leden met ondersteuning van ik kijk even wie er is. Dat is alleen de heer Meessen. Dan is wat mij betreft de heer Meessen toegelaten tot deze zaal. De leden van de directie maar die zijn er niet. De bodes mogen hier zijn en de technische dienst die de vergadering ondersteunt. Alle anderen verzoek ik nu de zaal te verlaten.

Vervolgens verzoek ik de mensen die in de zaal zijn alvast om de mobiele telefoons uit te zetten. Dat ga ik zelf ook doen trouwens. En ik kan dat controleren. En ik ga u nu eens allemaal diep in de ogen kijken. Als u dat nu eens gewoon uitzet. U laat mij dat even zien dat u dat doet. Ik laat u dat even zien. Ik heb het dus uitgezet. En een iPad kan niet. En ik vraag de technische dienst om te controleren of buiten niets te horen is en of de livestream kan worden gestopt?

[SCHORSING]

BESLOTEN ORDEBAT

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik verzoek u weer plaats te nemen, want volgens mij hebben we beeld. Dames en heren, ik verzoek u plaats te nemen. Wij zijn nog steeds bij agendapunt 1. We hebben geluid. Dames en heren, ik heropen de vergadering. Wij zijn bij agendapunt 1. Wij hebben even een ordedebat gevoerd over de agenda en ik kan de conclusie uiteraard wel mededelen in de openbaarheid, want dat is ook aan de orde. Dat is dat bij een deel van de onderliggende stukken die betrekking hebben op het agendapunt Wells Meer, en even uit mijn hoofd is dat agendapunt 7.3, de geheimhouding ervan is afgehaald door de Provinciale Staten. En wat dat precies betekent, dat wordt nu even met lak en dergelijke geregeld en in de loop van de ochtend komt dus nog een deel van één van de bijlagen dat ter geheimhouding was gelegd in de openbaarheid en wordt toegevoegd aan de openbare stukken. Tevens is voorgesteld om het stuk 7.3 wel te behandelen vandaag en de mogelijkheid in te bouwen, dat als er nog over de stukken waar de geheimhouding niet van is afgehaald gesproken moet worden, om misschien nog een deel van de vergadering achter gesloten deuren te doen. Die mogelijkheid houden we achter de hand. Dat gezegd hebbende ga ik vragen of u met de gewijzigde agenda kunt instemmen. Dat is het geval. Aldus besloten.

2 Toelating en installatie nieuw Statenlid tot Provinciale Staten

De voorzitter: Dan kom ik bij u bij agendapunt 2. Dat is de toelating en installatie van een nieuw Statenlid der Provinciale Staten. Als tijdelijke vervanging voor het Statenlid Leon Vaessen van D66 zal een nieuw Statenlid toetreden tot Provinciale Staten. En ik wens vanaf deze plek ook aan de heer Leon Vaessen spoedig herstel toe. Voor 16 weken wordt hij vervangen door een nieuw Statenlid en daarna keert de heer Vaessen naar verwachting gewoon terug in ons midden. En nogmaals alle beterschap aan de heer Vaessen gewenst. Volgens het proces-verbaal van het centraal stembureau van de verkiezingen van Provinciale Staten is de vervanger de heer Vervuurt en, ter voldoening van hetgeen gesteld is in het reglement van orde voor vergaderingen van Provinciale Staten, is een commissie van drie leden ingesteld voor het onderzoek van de geloofsbrieven van deze Statenleden, te weten mevrouw Fischer-Otten als voorzitter en tevens woordvoerder, de heer Megens en de heer Vincken. En ten dienste van het onderzoek van de geloofsbrieven overeenkomstig het bepaalde in het

reglement van de orde van de vergaderingen van PS zijn overlegd een opgave van alle door hem beklede openbare betrekkingen en een gewaarmerkt afschrift uit de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens waaruit de huidige woonplaats, de geboortedatum en -plaats alsmede het Nederlanderschap en het niet uitgesloten zijn van kiesrecht blijkt. Ik verzoek de woordvoerder van de commissie onderzoek geloofsbrieven, dat is mevrouw Fischer, om verslag uit te brengen omtrent het gedane onderzoek en ik geef haar daartoe graag de gelegenheid.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. De commissie voor onderzoek van de geloofsbrieven heeft die geloofsbrieven onderzocht van de heer Vervuurt. De commissie heeft de geloofsbrieven in orde bevonden en de heer Vervuurt is door de voorzitter van het centraal stembureau op 10 november 2020 benoemd tot Statenlid. Deze benoeming is op 10 november 2020 door hem aangenomen. De heer Vervuurt heeft een verklaring openbare betrekkingen aangereikt. Vervolgens heeft de commissie aan de hand van een uittreksel uit de basisregistratie personen vastgesteld dat hij voldoet aan alle in de Provinciewet geldende eisen. Er is niet gebleken van met het lidmaatschap van Provinciale Staten onverenigbare betrekkingen. De commissie adviseert dan ook Provinciale Staten om de benoemde toe te laten tot de Provinciale Staten.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Fischer en overeenkomstig het verslag dat u zonet gedaan hebt, constateer ik dus dat er geen wettelijke beletselen zijn om het kandidaat-Statenlid de heer Vervuurt te benoemen en ik dank heel graag de commissie voor alle werkzaamheden. Ik verzoek de bodes om het kandidaat-Statenlid naar de interruptiemicrofoon te begeleiden, want daar moet hij eerst voor naar binnen komen natuurlijk, dus de deur opendoen en hem naar binnen te brengen. En dat gaat ook zo gebeuren. En dan is aan de orde de beëdiging respectievelijk het afleggen van de verklaring en de belofte overeenkomstig artikel 14 van de Provinciewet. Daartoe leggen alle nieuw te benoemen leden in handen van de voorzitter een in artikel 14 van de Provinciewet voorgeschreven eed, respectievelijk verklaring en belofte af. De heer Vervuurt heeft aangegeven de verklaring en belofte af te willen leggen. Ik zal zo meteen dan ook de tekst van de verklaring en belofte voorlezen bij het spreekgestoelte staat hier. Dat kan ook daar. Nee, ik doe het even bij het spreekgestoelte. En dan antwoordt u als het goed is dat verklaar en belooft ik. Normaliter tekent u dan ook de gedragscode bestuurlijke integriteit maar dat hebben we al op een eerder tijdstip kunnen doen. Dan is het ook normaal gebruikelijk dat er daarna een soort passage is waarin iedereen de heer Vervuurt gaat knuffelen. Dat is vandaag vanwege de coronaregels niet mogelijk. Dus u zult de heer Vervuurt ergens in de lunch op anderhalve meter afstand vriendelijk moeten toeknikken van over het mondkapje, maar we weten in ieder geval mijnheer Vervuurt, ongetwijfeld als u dat zo dadelijk allemaal netjes gezegd heeft, dat u van harte welkom bent hier. Dat weet ik zeker. Ja, dan had ik het ook daar kunnen doen, maar het is coronatijd. Het is allemaal anders. Mijnheer Vervuurt, ik lees u voor en u antwoordt met dat verklaar en belooft ik. Ik verklaar dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden rechtstreeks nog middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en belooft dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten rechtstreeks nog middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik belooft dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plicht als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen. Dat verklaar en belooft ik.

De heer Vervuurt (D66): Dat verklaar en belooft ik.

De voorzitter: Dan mag ik u van harte welkom heten in de Provinciale Staten en wellicht is het goed, dames en heren, in plaats van de passage om een applaus aan hem te geven.

[Applaus]

De voorzitter: Ik verzoek de bodes om de heer Vervuurt naar zijn plaats te begeleiden. Dat zal een plaats ergens achterin zijn. Kijk, daar komen toch nog bloemen. Geweldig. De heer Vervuurt krijgt nog even een plek. Ja.

3 Spreekrecht externen

De voorzitter: Ik ga met u naar agendapunt 3, spreekrecht externen. Dat is niet het geval. Er heeft zich niemand gemeld.

4 Vragenuur

De voorzitter: Ik ga naar agendapunt 4, het vragenuur. Ook daar is geen verzoek voor binnengekomen.

5 Notulen

De voorzitter: Dan kom ik bij punt 5, het behandelvoorstel. Provinciale Staten wordt gevraagd om de notulen van de Statenvergaderingen van 11 juni, 12 juni, 18 juni, 19 juni, 25 juni, 26 juni en 29 juni ongewijzigd vast te stellen en ik constateer dat u daarmee kunt instemmen. Dat is het geval. Aldus besloten. Mijnheer Vervuurt dat was uw eerste besluit dat u nu bij dezen genomen heeft. Dat heeft u natuurlijk goedgekeurd.

6 HAMERSTUKKEN

De voorzitter: Dan kom ik bij de hamerstukken van vandaag. Die lees ik ook graag voor. Dat is agendapunt 6.

6.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 6.1, bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten. Dat is vandaag niet van toepassing.

6.2 P-20-019 Statenvoorstel Controleprotocol accountantscontrole 2020, Statenvoorstel Controlecommissie van 30-10-2020 (PS 2020-44509)

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 6.2, het Statenvoorstel Controleprotocol accountantscontrole 2020 en het Statenvoorstel Controlecommissie van 30 oktober jongstleden. Mag ik constateren dat het Statenvoorstel P-20-019 met algemene stemmen wordt aanvaard? Dat is het geval. Aldus besloten.

6.3 G-20-060 Statenvoorstel Kenbaar maken van wensen en bedenkingen terzake het voorgenomen besluit van GS d.d. 1-9-2020 inzake het verstrekken van een geldlening aan Wyckerveste ad € 3,75 miljoen t.b.v. herontwikkeling locatie voormalige Leeuwbrouwerij te Valkenburg, brief GS van 1-9-2020 (GS 2020-37514)

De voorzitter: Dan ben ik bij agendapunt 6.3, G-20-060, het Statenvoorstel Kenbaar maken van wensen en bedenkingen ter zake het voorgenomen besluit van Gedeputeerde Staten van 1 september 2020 inzake het verstrekken van een geldlening aan Wyckerveste van € 3,75 miljoen ten

behoefte van de herontwikkeling locatie voormalige Leeuwbrouwerij in Valkenburg, brief Gedeputeerde Staten van 1 september 2020. Ik constateer dat het Statenvoorstel G-20-060 met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

6.4 G-20-067 Statenvoorstel wijzigingen Verordening Leningen Duurzaam Thuis en Reporting Pack 2020 H-1, brief GS van 22-9-2020 (GS 2020-38552)

De voorzitter: Agendapunt 6.4, G-20-67, het Statenvoorstel wijzigingen Verordening Leningen Duurzaam Thuis en Reporting Pack 2020 Hoofdstuk 1, de brief van Gedeputeerde Staten van 22 september 2020. Ik constateer dat het Statenvoorstel G-20-067 met algemene stemmen kan worden aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten. Alvorens wij, dames en heren, overgaan tot de beraadslagingen bij agendapunt 7, stel ik voor om de vergadering even voor één of twee minuten te schorsen en dan verzoek ik de woordvoerders voor agendapunt 7.1, het Statenvoorstel Erkenning Cultuurplanstatus in de zaal aanwezig te blijven. Alle overigen worden verzocht via de aangegeven route met het mondkapje op deze zaal te verlaten onder hartelijke dankzegging voor uw aanwezigheid tot op dit moment en er zal ook even een voorzitterswissel plaatsvinden.

[SCHORSING]

Voorzitter: Frische

7 BERAADSLAGING BEHANDELSTUKKEN

7.1 G-20-063 Statenvoorstel Erkenning Cultuurplanstatus 2021-2024 brief GS van 15-9-2020 (GS 2020-37226)

De vicevoorzitter: Mag ik u verzoeken om uw plaatsen weer langzaam in te gaan nemen, dames en heren. Dames en heren, ik heropen de vergadering. Aan de orde zijn de behandelstukken. Wij starten met het Statenvoorstel G-20-063 betreffende de Erkenning Cultuurplanstatus 2021-2024 op basis van een brief van GS van 15 september jongstleden. Het Statenvoorstel is behandeld in de commissie CS van 9 oktober. De commissie heeft besloten om het voorstel als bespreekstuk door te leiden naar PS van 13 november. Voorgesteld wordt, één, over te gaan tot de erkenning en afwijzing van de Cultuurplanstatus 2021 – 2024 conform onderstaande. Het betreft totaalbedragen voor de periode 2021 – 2024 en ik ga die niet allemaal voorlezen. Ik ga ervan uit dat die integraal in de notulen worden opgenomen. En het tweede beslispunt is dat bovenstaande, totale subsidiebedragen middels jaarlijkse beschikkingen door het College van GS worden verleend. Ik open de eerste termijn voor de Staten en ik geef het woord aan mevrouw Jetten namens GroenLinks.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Dat was een verrassing dat ik als eerste aan de beurt was. Voorzitter, het is vandaag vrijdag de dertiende. Alleen al het nummer van de datum van vandaag klinkt onheilsPELLend. Gelukkig ben ik niet al te bijgelovig. Anders zou ik nu direct vragen om de Cultuurplanstatus op een andere datum te agenderen. Maar ja, laat ik dat maar niet doen, want we hebben net gemerkt wat dat inhoudt. Helaas voelt niet alleen de datum van vandaag onheilsPELLend want het is dramatisch. Wie had vorig jaar het scenario durven bedenken dat op vrijdag 13 november 2020 bijna al onze culturele instellingen gesloten zouden zijn, dat veel mensen die hun brood verdienen in onze cultuursector met een unheimisch gevoel thuis zouden zitten, onze bibliothecarissen, onze suppoosten, onze dansers, muziekdocenten, acteurs, om er maar een paar te noemen, thuis, vaak zonder reserves, goed sociaal vangnet en zonder een duidelijk perspectief op de toekomst. Dat is pas echte horror en die eindigt niet om middernacht. Daarom is het juist goed dat we

vandaag de cultuurplanstatus behandelen. Voor de organisaties die zich dadelijk Cultuurplaninstelling of Subinfrastructuurinstelling mogen noemen biedt het een klein beetje financiële zekerheid in deze onzekere tijden, maar vooral ook omdat het ons als Limburgse politiek vandaag een extra gelegenheid geeft om aandacht te vragen voor onze kwetsbare cultuursector, de noodklok te luiden voor deze belangrijke en omvangrijke sector, niet twaalf keer maar vele malen meer, omdat het de hoogste tijd is voor een paradigmaverschuiving, een kanteling over hoe wij als politici naar de positie van cultuur kijken. Het belang van cultuur wordt gevoed door maak denken, dat gericht is op maximalisatie van inkomsten en publiek meer en meer in een economisch denkraam wordt geplaatst. GroenLinks hoopt dat deze visie verandert, dat de wereld verandert, en heel stiekem dromen wij ervan dat deze huidige crisis een gamechanger is die ruimte gaat geven aan een nieuw perspectief op onze samenleving, op onze kunst en cultuursector, ruimte creëert voor een andere benadering dan de koude calculatie van kosten en rendement, wegen opent voor een nieuw realisme die zekerheid geeft aan mensen en ruimte geeft aan verbeelding, verbinding en expressie, ruimte om met alle mensen die verbonden zijn aan onze samenleving te werken aan een nog mooier, rijker Limburg. Voorzitter, volgens mij volledig ten overvloede, wij gaan akkoord met het voorstel dat voor ons ligt.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten, u heeft ons tot het laatste in spanning gehouden. Wij gaan verder met mevrouw Fischer-Otten van 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, voordat ik mijn inhoudelijke bijdrage uit ga spreken, bedank ik de leden van de Cultuurtank Limburg voor het werk dat is verzet met als resultaat het door hen uitgebrachte adviesrapport. Dank voor de antwoorden van GS op de door 50PLUS gestelde vragen. Een aantal antwoorden op onze vragen had ik eigenlijk in het digitale archief misschien zelf wel kunnen vinden, maar de zoektocht door de cluster cultuur ging veel, veel sneller. Op 9 oktober jongstleden is in de commissievergadering Cultuur en Samenleving uitgebreid het Statenvoorstel Erkenning Cultuurplanstatus 2021-2024 besproken en dat cultuur leeft in dit huis stelt 50PLUS vast als wij het conceptdeelverslag lezen en de commissievergadering nogmaals bekijken via de YouTube-link. Zelfs het Orlando Festival leeft sterk in de commissievergadering gezien de aandacht die het festival heeft gekregen. Naast 50PLUS hebben andere partijen hier uitgebreid bij stilgestaan. Voorzitter, ik ga niet alles herhalen, hetgeen aan de orde is geweest in de commissievergadering, maar ik beperk mij tot een aantal hoofdzaken ten aanzien van het negatieve advies voor de Stichting Kamermuziek Limburg, organisator van het Orlando Festival. In de commissievergadering heeft de heer Toepoel, dat is de zakelijke leider van het festival gezegd dat ruim 250 personen en instellingen waaronder alle relevante Limburgse muziekorganisaties zoals Theater Vrijthof, Conservatorium Maastricht, Opera Zuid, Filharmonie Zuid-Nederland en de muziekscholen op indringende wijze geprotesteerd hebben tegen de dreigende opheffing door middel van persoonlijke brieven aan Gedeputeerde Koopmans. Ruim 250, een enorme omvang dat volgens 50PLUS niet zomaar terzijde geschoven kan worden. Alhoewel de Stichting Kamermuziek Limburg binnen de gestelde termijn haar bevindingen op het conceptadvies heeft gegeven, valt het te betreuren dat zij het starten van een contraexpertise met name op het onderwerp gezonde bedrijfsvoering niet vooraf bij GS gemeld hebben. Op 13 juli jongstleden heeft deze stichting de contraexpertise, uitgevoerd door bureau Berenschot, naar GS, in dezen Gedeputeerde Koopmans, gestuurd. In haar vergadering van 11 augustus jongstleden heeft GS kennisgenomen van het definitieve adviesrapport van de Cultuurtank Limburg. Het adviesrapport is een advies aan GS. Echter GS heeft de bevoegdheid in het kader van de besluitvorming mogelijk anders te oordelen dan het advies dat de Cultuurtank Limburg in de overweging heeft gegeven. Niet aan de orde bij deze bevoegdheid van GS is dan dat GS het adviesrapport van de Cultuurtank wijzigt, maar op grond van nieuwe inzichten, van andere inzichten en een ander gemotiveerd besluit kan dat genomen worden. 50PLUS is van mening dat GS met het voorliggend Berenschotrapport tot een ander besluit rondom

het Orlando Festival had kunnen komen. Voorzitter, het abrupt eindigen van het Orlando Festival is geen optie en doet echt geen recht aan 38 succesvolle jaren. GS pleit voor de toekomst voor een breedgedragen kamermuziek, het 2.0-plan voor Limburg, waar de Stichting Kamermuziek Limburg een belangrijke factor heeft in de opzet hiervan. Het opzetten van zo'n breedgedragen en goed onderbouwd plan kost tijd, veel tijd en de tijd zal uitwijzen of zo'n plan realistisch en haalbaar is. Daarom pleit 50PLUS om het Orlando Festival in een overgangsfase naar een breedgedragen kamermuziek 2.0-plan te behouden voor de seizoenen 2021 en 2022 en hiertoe dient 50PLUS een motie in met als mede-indieners Forum voor Democratie, Partij van de Arbeid, SP, LOKAAL-LIMBURG en GroenLinks. Tot slot spreek ik de wens uit dat de overige partijen deze motie steunen. Dank jullie wel. Voorzitter, bedankt. Tot zover mijn bijdrage.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Wij gaan verder met de heer Kuntzelaers namens de Partij van de Arbeid.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het nieuwe beleidsprogramma cultuur, leren en doen. Ik geloof dat dat bij cultuur sowieso wel eigenlijk de overkoepelende gedachte is. Hoe stimuleren we zoveel mogelijk jonge mensen om deel te nemen aan en te leren wat Limburgse cultuur, wat cultuur in de breedste zin is, en hoe zorgen we ervoor dat mensen de kans krijgen om te doen, uit te voeren, en die kansen te grijpen. En op dit moment in de crisis waarin we vandaag en al de afgelopen maanden verkeren, zien we natuurlijk dat de uitvoerende artiesten en gezelschappen enorm grote dilemma's tegenkomen. We ontdekken natuurlijk ook de zwakte van een cultuur die op zzp-basis gebouwd is, op weinig stabiele contracten, op weinig fundamenteën. De eenzaamheid van de auteurs, de acteurs, de makers die is niet alleen in hun eigen woonkamer waar ze nu moeten bivakkeren, maar het is ook in het feit dat je niet gedragen wordt door een systeem dat sterk genoeg is om ook die cultuur voor Nederland te garanderen. Dat is misschien ook wel een blik naar de toekomst. Kunnen wij met het beleid dat we hier maken in de Provincie, maar ook misschien breder, zorgen dat die cultuur ook kan blijven bestaan door middel van meer vaste contracten, meer vastigheid en meer stabiliteit. Dan naar dit kader, want dit kader zorgt voor een deel voor die vastigheid, voor die stabiliteit. De Provincie Limburg is genereus in haar ondersteuning van de cultuursector ten opzichte van andere Provincies en dat is iets dat we moeten koesteren met elkaar. De eerste vraag en de eerste verandering die we ook in dit stuk zien is natuurlijk de discussie die we met elkaar hadden in de commissievergadering aan het begin van deze periode waarin we stelden de verdeling over die Provincie die moet ook wel voldoende zijn. Je moet van cultuur kunnen genieten door de hele Provincie heen en het College heeft daar een mouw aan gepast om het maar zo te zeggen en op een positieve manier. Dus wij waarderen ook de manier waarop het College hier vorm aan heeft gegeven. Desalniettemin, met een blik op de toekomst de vraag kunnen wij ervoor zorgen dat die goede verdeling over de Provincie gevoed wordt aan de ene kant maar aan de andere kant ook in een volgend kader geborgd zal zijn zodat we niet met noodoplossingen, noodverbanden zoals we dat nu doen, laat ik het zo zeggen knipjes moeten maken die niet per se in het kader stonden.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter. Dan wil ik toch even iets aan de heer Kuntzelaers vragen. We zijn natuurlijk allemaal voor een evenredige verdeling en u wilt dat waarborgen. Dat begrijp ik, maar bedoelt u daarmee ook versnellen en wilt u daar nog steeds kwaliteitswaarborgen over lokaliteit]?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Als antwoord op mevrouw Kerseboom, voorzitter, wat wij met name beogen is enerzijds investeren in een voedingsbodem in Noord- en Midden-Limburg om te komen tot stabielere instanties of organisaties die in dit beleidsprogramma zouden kunnen passen, maar van de andere kant op het moment dat we de volgende keer een verdeling maken dat we ook eigenlijk

misschien al zeggen maar er moet een minimum aantal van twee, drie instanties per regio gevonden worden die die opbouw kunnen gaan faciliteren naar de toekomst toe, want als er geen organisaties gevonden worden of gefaciliteerd, dan zal de scheefgroei tussen beide alleen maar toenemen. Als je € 10 miljoen aan subsidies naar bestaande organisaties brengt en praktisch niets naar de plek waar al weinig is, dan zullen die krachtige regio's sterker worden en zich nog verder ontplooiën en zal de verschraving in die andere gebieden verder toenemen en dat is iets wat ik hoop dat wij hier in de toekomst kunnen voorkomen. Op dit moment zijn daar noodverbanden voor geplakt en dat waarderen we. En dan het Orlando Festival, want daar gebeurde iets machtig moois. Sowieso in de eerste plaats dank aan mevrouw Fischer-Otten die namens 50PLUS een voorstel doet om in ieder geval voor de komende tijd een oplossing te creëren. Maar er gebeurde in de grotere zin iets moois. Waar we in het verleden altijd een tegenstelling zagen tussen de cultuurminnende partijen en partijen die zeiden van cultuur moeten wij niets hebben, was het deze keer de PVV die in tegenstelling tot wat ze normaal altijd zeggen "geen subsidie voor cultuur" zeiden "kamermuziek dat moeten wij voor Limburg behouden." En buiten het feit dat ik het fantastisch vind dat we daar met elkaar een samen gedeeld ideaal in vinden wordt het nog mooier, want er is zelfs steun voor de volledige subsidie die er is in Limburg en dat is een omslag die fantastisch is want dat betekent namelijk dat we met zijn allen voor die cultuur die wij allemaal een warm hart toedragen, van Kerkrade tot aan Mook en Middelaar, kunnen gaan staan.

De vicevoorzitter: En in de laatste zes seconden van uw spreektijd komt er een interruptie van mevrouw Jiménez.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Begrijp ik het goed dat u zei dat wij het volledige voorstel, de volledige subsidies voor de instellingen, ondersteunen?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Mijn conclusie uit uw bijdrage, voorzitter met uw welnemen, was dat u voor dit voorstel gaat stemmen en dat u ook het voorstel voor het Orlando Festival omarmt.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Wat het Orlando Festival betreft ja, zeker. Dat is gewoon echt iets typisch Limburgs. Maar wat het Statenvoorstel betreft zitten wij daar ietsjes anders in, maar dat zult u dadelijk ook nog wel vernemen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dan concludeer ik dat u tegen de rest stemt maar voor het Orlando Festival.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Daar kom ik dadelijk op terug. Dat is wat ingewikkelder.

De vicevoorzitter: Gebruik daar vooral inderdaad uw termijn voor die u dadelijk ter beschikking heeft.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Maar voorzitter, het biedt in ieder geval perspectief dat we met elkaar dit debat hebben, want voor kamermuziek was het altijd eenzaam strijden hier in dit pand en het feit dat de PVV mede het vaandel heft is fantastisch en dat waarderen wij enorm. Wij hopen dat wij in die tweede termijn of in uw eerste termijn nog even dat gesprek aan kunnen gaan mevrouw Jiménez Hastenrath, maar dat is in ieder geval iets wat wij zeer waarderen, tot nu toe in ieder geval. En dan misschien als laatste. Wij weten dat er een voorstel komt van mevrouw Kerseboom over de aanpassingen van de Cultuurtank als zijnde degenen die de beoordelingen doen op een objectieve manier en wij zijn zeer nieuwsgierig naar het antwoord van Gedeputeerde Staten hierop, maar toevoeging van competenties en eventuele kwaliteiten daar staat de Partij van de Arbeid altijd voor open. Wij willen de huidige beoordelaars niet diskwalificeren, maar in ieder geval wat ons betreft kan

toevoeging van kwaliteit nooit kwaad. Tot zover. Dank u wel, mijnheer Kuntzelaers, en we gaan nu luisteren naar mevrouw Jiménez Hastenrath namens de PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank je wel, voorzitter. Naar aanleiding van de beraadslaging met de gehele PVV-fractie zijn wij tot de conclusie gekomen het Statenvoorstel niet te kunnen ondersteunen, wat ik erbij moet zeggen, wat niet betekent dat wij tegen het Orlando Festival zijn in het algemeen. Het gaat eigenlijk meer om het gehele plaatje. Er zijn wat ons betreft veel te veel organisaties die volgens ons niet aan de eisen voldoen om de Limburgse cultuur te koesteren. Dit valt niet echt onder de Limburgse identiteit, velen van hen. Er zijn natuurlijk één, twee, misschien drie organisaties, die wel in dat kader passen, maar voor ons zijn er te veel die er niet in passen.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja voorzitter, u kunt zich voorstellen dat een enorme teleurstelling zich van mij meester maakt op dit moment. Ik dacht dat wij zo met zijn allen op één lijn gingen voor die Limburgse cultuur en voor wat ons als Provincie bij elkaar houdt. De eerste vraag aan mevrouw Jiménez Hastenrath is welke organisaties vindt u dan niet voldoen aan dat typisch Limburgse karakter en welke wel, want wat is dan de afweging tussen welke wel en niet in het Limburgse karakter vallen?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ze moeten de Limburgse identiteit kunnen dragen. Kijk maar naar het Zomerparkfeest. Iets typisch Limburgs is dat in mijn ogen niet en als je bedenkt dat er € 370.000 naartoe gaat, dan is dat toch wel echt een enorm bedrag voor iets dat niet echt aan de cultuur bijdraagt bijvoorbeeld.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dus de subsidie aan het Zomerparkfeest is iets wat echt niet kan volgens de PVV?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, dat is onder andere één van de organisaties.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Welke andere organisaties dan, want ik probeer even een beeld te vormen van welke organisaties, welke festivals dan volgens u niet organisaties zijn die aan Limburgse cultuur voldoen.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Zoals gezegd het Zomerparkfeest bijvoorbeeld. Over Bospop laat zich natuurlijk discussiëren, maar het zijn ook allemaal organisaties die meer een elitair etiket dragen en de gewone Limburger kan zich niet even een kaartje van een paar honderd euro veroorloven. Dat is bijvoorbeeld ook een van de punten.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, ik kan me voorstellen dat de entreetickets voor festivals een bezwaar kan zijn voor de PVV. Het Zomerparkfeest is gratis.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Het Zomerparkfeest wel maar waarom vragen zij niet van alle feestgangers die daar naartoe gaan een klein bedrag, al is het vijf euro entree, maar ze hebben wel een inkomen waardoor ze ook weer dat festival financieel mee kunnen ondersteunen. Waarom moeten wij de hele tijd daarvoor opkomen en uiteindelijk draagt het niet echt veel aan de Limburgse cultuur bij?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter.

De vicevoorzitter: Uw laatste keer op dit punt dan.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dan parkeer ik het Zomerparkfeest en het feit dat u entree wilt heffen daar even terzijde, maar dan de vraag welke onderdelen koestert u wel want ik ben op zoek naar overeenkomsten. Het Orlando Festival zat niet in dit pakket, maar welke onderdelen die we dan niet steunen omdat u het hele voorstel niet steunt, zouden volgens u dan wel geholpen moeten worden. Welke zijn wel typische dragers?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Het Orlando Festival is in mijn ogen natuurlijk een typische drager daarvan.

De heer Kuntzelaers (PvdA): U zei er zijn vier, vijf of zes binnen dit kader die wel tellen.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, één, twee, drie organisaties misschien.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Welke?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dan zou ik even terug moeten kijken welke er precies in ons schema pasten.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Mag ik u vragen doe dat in de tweede termijn en dan vertelt u ons welke er volgens u wel bij horen en welke niet.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik kom erop terug in tweede termijn.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Hartstikke fijn. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dan hebben we een verder een interruptie van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, ik ben van origine een Noord-Limburgse en dat kan het misschien verklaren, maar ik dacht altijd dat er eigenlijk niets Limburgser is dan met een pot bier te gaan naar een Zomerparkfeest of een Pinkpop of noem het maar allemaal op. Dus ik vroeg mij eigenlijk af wat verstaat de PVV dan eigenlijk onder die Limburgse identiteit?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Denk bijvoorbeeld aan schuttersverenigingen zeg ik maar. Dat is iets typisch Limburgs. Het is maar een voorbeeld, maar dat zou voor ons bijvoorbeeld typisch Limburgs zijn. En zo'n Zomerparkfeest waar al die jongeren op afgaan en even "eine kiepen" zeg ik maar. Of dat dan echt Limburgs is, dat ligt ook aan het perspectief van een ander.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja. Dan ben ik even benieuwd naar uw overwegingen rondom het Orlando Festival want we kunnen veel zeggen over kamermuziek en het heeft een zekere waarde maar de reden waarom ook financiering vanuit de Provincie gevraagd wordt is dat het voor een vrij select publiek is. Kunt u mij even uitleggen waarom Orlando specifiek, veel meer dan al die andere dingen waar veel meer Limburgers waarschijnlijk op af komen, een drager is van Limburgse cultuur. En het Orlando Festival dekt een deel van zijn lasten door entreetickets te heffen maar die hebben ook een bepaalde prijs en juist hun uitdaging is hoe ze het toegankelijk kunnen houden, want als u zo overtuigd bent van die waarde van die typisch Limburgse cultuur zou het Orlando Festival dan niet gratis moeten zijn, zodat daar net zoveel mensen naartoe gaan als naar de Zomerparkfeesten?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, zeker niet, want ze moeten ook ooit een keer op de eigen benen staan maar daar kom ik ook nog op terug in mijn betoog.

De vicevoorzitter: Dus dan moet u daar nog even geduld hebben. De laatste keer.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, want ik had nog gevraagd wat maakt dat Orlando Festival zo'n unieke drager van die cultuur wat al die andere instellingen niet zijn?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Het bestaat bijvoorbeeld al 38 jaar en als iets al 38 jaar in Limburg zo goed aankomt bij de bevolking, dan zal het ook wel veel met de cultuur te maken hebben.

Mevrouw Jenneskens (D66): Volgens mij kun je iets vergelijkbaars zeggen over de Zomerparkfeesten maar ik ben benieuwd naar de rest van uw betoog.

De vicevoorzitter: Maar voordat dat betoog komt gaan we eerst luisteren naar de heer Van der Valk en daarna mevrouw Jetten.

De heer Van der Valk (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Ik vraag mij even af of mevrouw Jiménez Hastenrath het met ons eens is dat cultuur en cultuuruitingen zich moeilijk laten vangen of definiëren in hokjes en dat cultuur juist een veelheid en een diversiteit met zich meebrengt die juist van waarde is voor de Limburgse samenleving?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dat mag wel zijn maar ik heb vroeger ook voor mijn dansles gewoon betaald.

De heer Van der Valk (SP): Het gaat mij even niet om de prijzen en de kaartjes enzovoorts, maar het gaat mij erom hoe kijkt u tegen cultuur aan. En als u dat wilt vangen als iets typisch Limburgs, dan denk ik, wij hebben 1,1 miljoen Limburgers van allerlei pluimage en dat zijn niet alleen maar Limburgers die houden van schuttersfeesten of van een pot bier met een popmuzikant op het podium. Dus door die veelvormigheid van cultuur komen we tot dit voorstel en dan zegt u dit vinden we te uitgebreid en dat willen we verenigen naar een soort nationaal Limburgs cultuurelement. Maar ik weet niet of dat zo is. Dus dat vraag ik aan u. Kijkt u zo tegen cultuur aan?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, zeker niet. Zoals ik al zei dat is ons standpunt wat de subsidies betreft. U kent ons standpunt wat de subsidies betreft. Wij willen niet voor onnozele projecten miljoenen euro's uitgeven.

De heer Van der Valk (SP): Maar wat is dan in uw gedachten onnozel? Wat is dan een onnozel project binnen de cultuursector?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Het is allemaal zeer elitair betrokken, al die organisaties. Wat is met de laagdrempelige Limburger? Die zou dat ook moeten kunnen betalen.

De heer Van der Valk (SP): Dat ben ik helemaal met u eens. Daar vindt u echt de SP aan uw zijde dat het voor iedereen toegankelijk moet zijn en betaalbaarheid moet aan de orde zijn.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): En dat is het niet.

De heer Van der Valk (SP): Dat is geen punt, maar mijn vraag aan u is hoe kijkt u aan tegen die Limburgse cultuur zoals u die definieert. Is dat een veelvormigheid? Is dat een diversiteit aan uitingen voor elk wat wils of moet dat typisch Limburgs zijn in uw ogen? Dat snap ik niet.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, dat heeft natuurlijk ook met diversiteit te maken. Zeker, maar ja, hoe zal ik het formuleren? Wij geven niet zo graag subsidies aan zulke projecten uit waar we ook geen culturele baat bij hebben. Het moet ook de Limburger in de eerste plaats stellen voordat we iets gaan subsidiëren, terwijl er ook nog een coronacrisis achter ons staat en wij niet weten wat er allemaal nog gaat gebeuren en of er nog andere echte Limburgse instellingen zijn die aan cultuur doen. Dat deze dadelijk failliet gaan of moeten sluiten en of wij daar niet beter dat geld voor moeten gebruiken. Wij weten niet wat er gaat aankomen. Maar ik ben mijn betoog nog niet eens begonnen.

De heer Van der Valk (SP): Ik heb in ieder geval antwoord op mijn vraag hoe u aankijkt tegen cultuur en de Limburgse cultuur en dat vind ik persoonlijk, maar dat is mijn opvatting, een vrij enge definitie. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Valk. We gaan verder met mevrouw Jetten, daarna mevrouw Fischer.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Misschien iets meer van hetzelfde. Maar misschien kunt u uitleggen wat de criteria van de PVV zijn wat typisch Limburgse cultuur is en wat niet dan kunnen wij u wat beter begrijpen, want als u zegt het moet niet elitair zijn en het moet voor alle Limburgers toegankelijk zijn, dan vind ik juist het Orlando Festival, met alle respect, wat elitair. Dus wellicht als u die criteria met ons kunt delen, dan snappen wij iets beter uw keuze voor wat wel en wat niet.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Wij willen eigenlijk gewoon niet dat er geld wordt uitgegeven om hobby's van anderen te kunnen financieren.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Maar bent u het dan met mij eens dat wat voor de één een hobby is, dat is voor de ander een fanfare of u noemde net de schutterijen. Dat kun je ook als een hobby zien. Dus dat is heel verschillend.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Jazeker, maar daar hoor je ook geld voor te betalen.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Daarom vraag ik u juist zou u uw criteria met ons willen delen?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Daar kom ik in ieder geval nog op terug in tweede termijn.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dan mag u daar nog een keer op reageren. Eerst mevrouw Fischer en dan mevrouw Werrij.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben te horen. Elitair noemde u het. Dat mag zo zijn en dat mag u zeker denken. Alleen wij hebben niet alleen elitaire Limburgers. Wij hebben ook mensen die van alle markten thuis zijn en die op heel veel ander gebied gewoon plezier hebben in de uiting van cultuur van Limburg. Om terug te komen op het Orlando Festival, denk ik wel dat ik iets recht moet zetten. Dat is niet elitair. Alleen die smaak die ontwikkel je langzaam. Dan

ben je iets ouder. Dus het merendeel is ouder publiek, terwijl er heel veel jonge mensen op de muziekschool ook meedoen nu in de komende tijd. Maar als u het hebt over elitair, over dure kaartjes, dan denk ik dat u toch even te rade moet gaan bij de anderen die u gehoord hebt. Oké, er moet een prijs staan. Wij zouden verstoken zijn van alle cultuur, als wij niet de gezelschappen hielpen om inderdaad dat te doen wat voor hen belangrijk is en dat uit te voeren wat voor elke Limburger belangrijk is. Dus ik vraag ik u om dan in ieder geval wel te overwegen dat u tegen het cultuurplan bent want dan bent u tegen alles en dat zou heel erg jammer zijn voor heel veel Limburgers van noord tot zuid, die er wel plezier aan beleven. En dat er mensen zijn, cultuurbarbaren, en mensen die er niets aan vinden, dat mag, en dat mag iedereen voor zichzelf weten. Alleen hier vond ik het een beetje moeilijk worden omdat eigenlijk van links tot rechts benoemd is als kan niet. En de projecten die zijn volgens mij wel toepasbaar op ander gebied maar niet daar.

De vicevoorzitter: Wat was uw vraag mevrouw Fischer?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Mijn vraag is of het elitaire ervan af mag, want muziek is voor iedereen toch eigenlijk iets heel belangrijks. En mijn vraag was om toch het plan goed te keuren. Anders krijgt niemand iets en dan zou het leed niet te overzien zijn.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jiménez.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik vind het natuurlijk ook erg jammer dat ze allemaal dan worden afgewezen door ons, maar als 90% van alle instanties niet in het schema passen, zou u dan voor de 10% die het wel doen een heel voorstel goedkeuren? Ik denk het niet en dat doen wij dus ook niet. Het is natuurlijk echt jammer dat die één, twee, misschien drie, organisaties daaronder nu lijden, maar ons standpunt kunnen we niet veranderen en mij overtuigen dat gaat hem niet echt worden.

De vicevoorzitter: Mevrouw Werrij en daarna mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, ik moet zeggen dat ik eerlijk gezegd een beetje ondersteboven ben van wat mevrouw Jiménez Hastenrath hier vertelt. Wij hebben vorig jaar die discussie in eerste aanleg gevoerd met elkaar. Toen had uw fractievoorzitter het over Finse Haiku's. Die hebben wij in dit geval niet gevonden in de lijst die daar staat en ik vraag mij dus ook af of de PVV überhaupt bekend is met festivals zoals Cultura Nova en The Notorious IBE en of u mij kunt vertellen welke doelgroepen daarop afkomen, want dat zou ik graag als eerste even van u willen horen.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jiménez.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik zal zeggen wij hebben het met de hele fractie besproken en wij blijven gewoon bij dat standpunt. Het is gewoon ons standpunt wat dit aangaat. Wij gaan daar niet echt meer over in discussie. Het zij zoals het is.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik wil mevrouw Jiménez toch heel graag een kans geven om in de tweede termijn te beargumenteren waarom zij zaken stelt zoals zij ze stelt want daar zijn wij allemaal volgens mij nieuwsgierig naar. Als ik alleen al Notorious IBE noem. Dat is een breakdance festival dat in Heerlen wordt gehouden jaarlijks, waar heel veel jongeren op af komen. Ik heb u horen vertellen in uw inbreng in de commissie dat u fantastisch enthousiast wordt van jongeren die betrokken zijn. Ik hoor u net vertellen, ik heb ook gedanst vroeger. Dan zou u daar helemaal enthousiast van moeten worden.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja, maar ik heb er ook voor betaald.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Maar dat doen heel veel mensen ook die ook naar een gesubsidieerd festival komen en sommige zijn gratis, waaronder ook bij Cultura Nova heel veel activiteiten gratis zijn en sommige met een kleine bijdrage vervolgens. Omdat die gelden er ook zijn van de Provincie is het voor iedereen toegankelijk. En ik zou toch graag in die tweede termijn van mevrouw Hastenrath willen horen welke festivals en welke organisaties op die lijst voor u dan wel verbonden zijn met die Limburgse identiteit en welke niet en dan zouden wij graag willen weten waarom niet want u had het over niches en over Finse Haiku's. Ik vind ze niet terug, maar vertelt u mij alstublieft waar die niches zitten bij die festivals die in het rijtje staan.

De vicevoorzitter: Dat mag dan in tweede termijn. Mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor het woord elite en elitair heel vaak en ik weet dat het ook een woord is dat Geert Wilders heel vaak gebruikt. Ik wou eigenlijk graag weten wat uw definitie van de elite is en dan had ik eigenlijk een tweede vraag. Die stel ik ook maar meteen. Gaat de PVV de motie van 50PLUS over het Orlando Festival ondersteunen?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, die gaan wij inderdaad niet steunen. Dat hebben wij met zijn allen besloten en daar zal ik ook niet van afwijken. Ik wil ook, alleen omdat de meerderheid voor deze motie is, mijn achterban dadelijk niet gaan uitleggen waarom wij zulke projecten subsidiëren. Zolang de coronacrisis er is gaat het ook niet echt wat worden. Ik bedoel we moeten ook een beetje verder denken.

De vicevoorzitter: Mevrouw Werrij heeft gewonnen. Daarna de heer Kuntzelaers.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Sorry voorzitter, maar volgens mij vraagt de coronacrisis er ook juist om dat wij als betrouwbare overheid nu ervoor zorgen dat al deze instellingen ook overeind kunnen blijven juist door ze deze bijdrage toe te kennen die ze hebben verdiend op basis van een systematiek die we hier met elkaar hebben besproken en vastgesteld.

Geluid uit microfoon vanuit de feestzaal: Hallo? Hallo?

De vicevoorzitter: Zijn we gehackt? Ik geloof dat het beneden gezellig is maar laten we hier vooral het debat met elkaar vervolgen.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik zou toch aan de PVV willen vragen of zij dan eventueel een amendement zouden willen voorbereiden voor de tweede termijn waarin zij duidelijk te kennen geven welke festivals zij dan wel zouden willen steunen.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja, ik zal dat overwegen en overleggen met mijn fractie.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja voorzitter, hetgeen mij triggerde om hiernaartoe te lopen was u haalde de coronacrisis aan als zijnde een reden om eventueel het geld elders uit te geven, maar is het niet juist in de cultuursector, juist in die podiumcultuur en de mensen die op moeten treden, juist die groep mensen die nu hun baan verliezen? Zijn het niet juist die mensen die nu onze steun hard nodig hebben?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dat zijn er wel meer kan ik u zeggen. Het is niet alleen wat de cultuur betreft. Noem maar op, de horeca en al.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, en wij zijn als de Partij van de Arbeid van mening dat we zeker de horeca moeten steunen en wij zijn ook zeker van mening dat er bijvoorbeeld in de zorg een extra beloning zou moeten komen, maar bent u niet ook met van ons van mening dat de mensen in de cultuur geholpen dienen te worden of zegt u tegen al die gezinnen stik er maar in?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, zeker niet, maar misschien had er wel een betere afweging gemaakt kunnen worden wat de selectie van deze instanties betreft.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, mevrouw Jiménez Hastenrath stelt eigenlijk een soort van voor, hadden de mensen voordat de coronacrisis plaatsvond niet rekening kunnen houden met het feit dat er corona plaats zou vinden. Dat is toch een vreemde conclusie.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, ik heb het niet over de corona. Ik heb het over de verschillende organisaties, daar de selectie van.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Maar is investeren, in deze tijd, in die cultuursector die zulke harde klappen krijgt dan niet ook een must?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Mij hoeft u niet te overtuigen. Wij blijven bij ons standpunt en verder zeg ik er eigenlijk ook niets op. Dus.

De vicevoorzitter: Goed, de laatste interruptie nu van mevrouw Jenneskens en daarna ga ik toch mevrouw Jiménez Hastenrath de kans geven om haar bijdrage af te maken, want ze heeft slechts 52 seconden gesproken en dat heeft inmiddels al tot een half uur aan interrupties geleid. Dus de laatste keer, mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, ik vroeg mij eigenlijk af, want ik moet eerlijk zeggen dat ik een beetje schrok van de onnozele hobbyprojecten zoals mevrouw Jiménez ze noemde. Toen vroeg ik mij eigenlijk af of mevrouw Jiménez weet wat de toegevoegde is van cultuur aan onze economie? Want ik ben persoonlijk overtuigd van een waarde die veel verder gaat dan onze economie, maar ook dat is een argument. Dus ik vroeg mij eigenlijk af heeft u daar enig idee van?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja, ik zou dat toch nog echt wel even met mijn fractie willen bespreken hoe wij verder hanteren.

De vicevoorzitter: Dan stel ik voor dat we u die gelegenheid ook geven en dat u in tweede termijn daarop kunt terugkomen. Heeft u nog een brandende vraag?

Mevrouw Jenneskens (D66): Nee, ik wilde het alleen even meegeven want ik weet het antwoord namelijk wel. Het is 3,7% van ons bruto binnenlands product. En juist in een economische crisis waar u zich terecht zorgen over maakt zou ik u en uw fractie willen meegeven dat als het 3,7% van ons bruto binnenlands product is en 4,5% van de werkgelegenheid in Nederland of u dan toch niet ook in ieder geval uw woorden dat het gaat om onnozele hobbyprojecten terug zou willen nemen.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Het woord onnozel zou ik terug kunnen nemen maar dat het hobbyprojecten zijn daar blijf ik bij.

De vicevoorzitter: Dank u wel, dan wil ik u nu vragen inderdaad om uw betoog te vervolgen en interrupties voor deze spreker ga ik dan verder niet meer toestaan. Mevrouw Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Wij missen hier echt de Limburgse identiteit in het voorstel. Het is allemaal wel leuk en aardig maar met de Limburgse identiteit heeft het niet veel van doen. Natuurlijk zijn er weliswaar één, twee, drie organisaties die eronder moeten lijden omdat zij volgens de PVV wel aan de eisen voldoen die wij als partij stellen en verwachten als het gaat om de Limburgse cultuur. Het zou fijn zijn geweest als er een betere en doordachte keuze zou zijn gemaakt wat de selectie betreft. Er bestaat een grote variatie wat de verschillende doelgroepen betreft. Jazeker. Maar dit is niet genoeg. Voor ons staat een te groot deel van de selectie niet hoog in het vaandel omtrent het behouden en koesteren van onze cultuur, niet alleen dat er instanties worden afgewezen door een vaag advies, ook weten wij niet wat deze coronacrisis nog allemaal met zich mee zal slepen, waardoor bijvoorbeeld echt Limburgs culturele instellingen dreigen ten onder te gaan en wij dan weer ergens her en der geld uit de potjes moeten schrappen. Ook de elitaire etiketten van verschillende organisaties zijn een hindernis in dit voorstel. Iedereen zal ooit op de eigen benen moeten staan. Mijn favoriete bakker heeft ook een jaarlijkse prijsstijging en toch haal ik mijn broodjes daar. Nu de organisaties toch aan de elitairdere kant liggen zouden die natuurlijk ook niet ervan terugschrikken zeg maar om een tientje of twee meer te betalen voor een kaartje. De verschillende organisaties zijn grotendeels niet voor een breder publiek. Hier komen dus mensen op af die meer te besteden hebben dan de gewone Limburger. Het zou dus geen enkel probleem moeten zijn voor deze doelgroep wat meer te betalen. De normaalverdiener in Limburg kan zich niet even een kaartje van honderden euro's veroorloven. Dit voorzitter zijn de belangrijkste redenen waarom wij dit voorstel niet kunnen steunen, alhoewel het jammer is voor de enkele organisaties die het complete tegendeel weerspiegelen. Ik denk dat ik het wel hierbij kan laten voorzitter. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jiménez Hastenrath. Wij gaan verder met D66, mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, vrijdag de dertiende is een prachtige dag want vandaag erkennen wij, de Provincie Limburg Statenleden, niet alleen de instellingen maar vooral het belang van cultuur, want cultuur is niet een hobbyproject. Het is niet van mevrouw Jiménez. Het is niet van mij. Het is van ons samen en het is wat ons Limburg maakt, wat ons rijk maakt, waar we elkaar ontmoeten, waar we boven onszelf uitstijgen, waar we leren durven dromen van iets dat groter is dan wijzelf zijn. D66 is dan ook heel blij met het stuk dat voorligt, blij met een Provincie die, juist nu dat zo keihard nodig is, durft te investeren in cultuur in elke zin des woords en die daarmee cultuur nabij brengt, bij mensen, want dat is waar het uiteindelijk ook om gaat. In de eerste plaats namens D66 een woord van dank aan de Cultuurtank. Wij vinden het goed en juist dat je de inhoudelijke beoordeling niet aan de politiek overlaat maar aan mensen met echt verstand of, diplomatieker gezegd, een deskundige kijk op de sector. Wij vinden dat de tank zich op basis van de toen gestelde criteria en situatie goed van haar taak gekwetend heeft. De beperkte spreiding over de Provincie is iets waar we gelukkig samen iets aan hebben kunnen doen en dat is misschien een afweging die we een toekomstige Cultuurtank mee willen geven maar niet iets wat we de huidige per se moeten verwijten. Vandaag zetten we een stap voorwaarts en de oproep die D66 aan dit College doet is zorg dat het hier ook niet stopt. De mooie voedingsbodem voor talent en cultuur die we in Limburg hiermee met elkaar bestendigen mag wat D66 betreft een springplank zijn, de wijde wereld in. Wat hier begint mag

iedereen weten en hopen we dat iedereen leert kennen. Laten we hopen dat de impact van onze investeringen dan ook verder reikt dan Limburg. Namens D66 vraag ik in het bijzonder aandacht voor Popsport Limburg maar bijvoorbeeld ook Via Zuid, want instellingen die wij met dit stuk vanuit Limburg steunen worden met hobbels op de weg richting Den Haag geconfronteerd. Wat kan de Provincie doen om voor hen het pad te effenen? Hoe kan Limburg projecten helpen hun weg te vinden naar aanvullende middelen, zoals in de Euregio, via Interreg of elders? Wij dienen daarvoor een motie in. Het heden is onzeker, de toekomst is ongewis. Cultuur staat onder druk en blijft dat voorlopig staan. De Provincie deed al veel en doet opnieuw meer en daar kunnen wij bij D66 alleen maar tevreden over zijn. Over twee jaar besluiten we opnieuw over de Subinfrastructuur. Waar willen we dan zijn en waar kunnen we dan zijn? Wat D66 betreft is het nu meer dan ooit zaak te bekijken waar we zekerheden kunnen bieden zodat festivals en instellingen zich bezig kunnen houden met maken en niet met telkens opnieuw hun toekomst verdedigen. We zien in dat opzicht een mooi voorbeeld in Mama's Pride dat samen met een ander festival en een poppodia met dit stuk in de Subinfrastructuur vastigheid krijgt. Wat kan de Provincie nog doen, vraag ik nog aan de Gedeputeerde, om te zorgen dat meer instellingen de komende jaren de vaste grond onder hun voeten kunnen voelen? Voorzitter, D66 is trots en Limburg mag trots zijn op haar cultuur, op een Provincie die het belang ervan in wil zien en ook in die mate wil investeren.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jenneskens. We gaan verder met het CDA, mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dank u wel, voorzitter. Dames en heren, ik mag vandaag hier het woord voeren namens de heer Frische die helaas moest voorzitten en nu lijdzaam mag toezien hoe ik zijn bijdrage ga voorlezen. Voorzitter, bijna een jaar geleden hebben wij het Beleidsprogramma Cultuur 2020/2021 vastgesteld en daarmee de kaders, waarna GS is gestart met het voorbereiden van het uitvoeringsprogramma. Vandaag staat de feitelijke erkenning van de Cultuurplanstatus voor de periode 2021-2024 ter vaststelling op onze agenda. Wij hebben er vorig jaar bewust voor gekozen om de toetsing van de aanvragen bij een panel van externe deskundigen te beleggen. Die keuze betekent ook dat je je in principe moet conformeren aan de uitkomsten, ook als dat misschien niet helemaal binnen je partijpolitieke verwachtingskader valt. In het voorstel dat nu aan ons voorligt lijken goede keuzes te zijn gemaakt, zowel qua culturaanbod in brede zin als ook in een evenwichtige spreiding over de Provincie. Met name het feit dat het College ervoor heeft gekozen om een betere provinciale spreiding te kiezen voor extra investeringen richting Noord en Midden is voor het CDA erg belangrijk. Uiteraard doen keuzes altijd pijn en net zoals andere partijen is ook het CDA door enkele Stichtingen benaderd met argumenten die, zo vragen zij, tot een heroverweging zouden moeten leiden. Dat laatste vinden wij best complex. Wij hebben er immers samen bewust voor gekozen om de toetsing uit de politiek te halen en bij echte deskundigen te beleggen. Het past dan ook niet achteraf om die spelregels weer aan te passen als die conclusies ons niet helemaal zouden bevallen. En gelet op de financiële meerjarenpositie van de Provincie, lijkt het ons ook niet raadzaam om het subsidieplafond alsnog te verhogen om zodoende meer aanvragen toe te kunnen kennen.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoorde iemand uw woorden uitspreken.

De vicevoorzitter: Dat was alleen maar een disclaimer. Maakt u zich geen zorgen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik hoorde mevrouw Werrij net stellen als er eenmaal een advies is uitgebracht dan lijkt het ons onverstandig om daar wijzigingen in aan te brengen. Maar het College

heeft in al haar wijsheid, en luisterend ook naar de signalen uit deze zaal en naar de samenleving, besloten om een aantal aanpassingen te doen in het grotere geheel. Steunt u die aanpassingen?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja, die steunen wij.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Waarom is het volgens u alleen aan GS om dan aanpassingen aan die adviezen en kaders te doen en niet aan ons om met elkaar die discussie nog een keer te voeren of die afwijkingen of die aanpassingen die GS dan doet niet een aanvulling nodig hebben?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, volgens mij is er ook op verzoek van de commissie en de discussie die we met elkaar hebben gevoerd over het ontbreken van de voldoende balans Noord-Zuid juist een toezegging gedaan op, volgens mij was het de vraag van mevrouw Jenneskens, hoe wij meer ruimte kunnen maken voor Noord en Midden en volgens mij kwam dat omdat we hier met elkaar over hebben gesproken, omdat daar hier in de Staten en in de commissie met elkaar over is gesproken. En GS heeft dat toen destijds uitgevoerd en dat lijkt mij ook de juiste wijze waarop wij dat hier met elkaar bespreken.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dan als vervolg daarop. Er liggen nu nog één of twee voorstellen die hier op tafel komen. In hoeverre ziet u die aanvullingen nog als een toevoeging aan het grotere geheel?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dan ga ik u dadelijk gelukkig maken, want ik kom zo meteen nog op die vraag terug.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dan wacht ik even af.

De vicevoorzitter: Want dan is het als voorzitter heel lastig dat je op je lip moet bijten als je weet wat de spreker al gaat verklappen zo dadelijk. Mevrouw Werrij, u mag vervolgen.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dank u wel. Gedeputeerde Staten heeft aangegeven dat we als Staten niet aan de puntentelling kunnen tornen. De stichtingen die ons hebben benaderd hebben beide een nulscore gehaald op een verplicht criterium waardoor ze formeel buiten de boot vallen en toch neemt dat het onbehaaglijke gevoel niet helemaal weg. Voorzitter, het Limburgs Fanfare orkest en het Orlando Festival horen bij Limburg en andersom. Het wegvallen van de structurele subsidie voor beide stichtingen zou de doodsteek voor hen betekenen en daarom zouden we op deze plek toch nog een lans voor hen willen breken. Is GS bereid om zich in te spannen om met het Orlando Festival en het Limburgs Fanfare Orkest te bezien of er andere mogelijkheden zijn om hen binnen de huidige meerjarenbegroting financieel te ondersteunen en daarmee hun voortbestaan te verzekeren? Een suggestie die ons door het Limburgs Fanfare Orkest is aangereikt zou een aanwijzing tot immaterieel erfgoed kunnen zijn, zodat daarmee de belangrijke positie van fanfares als erfgoeddrager in de Limburgse cultuur gewaarborgd blijft. Juist nu er steeds meer fanfareorkesten in Limburg verdwijnen zou deze Provinciale ondersteuning het verschil kunnen maken. Mogen wij van de Gedeputeerde op dit punt een toezegging? Voor de toekomst blijft het van belang dat we kritisch naar de te hanteren criteria blijven kijken. Vernieuwing en vernieuwend werken heeft positieve kanten maar we moeten het kind ook niet met het badwater weggooien. Wat goed is en goed was, hoeft niet per definitie slecht te zijn in de toekomst. Het CDA pleit er daarom ook voor om naast vernieuwing in te zetten op het goede te behouden en waar nodig te verbeteren. Op dat punt zou het goed zijn dat de Staten daar bij een volgende periode meer in betrokken worden. Immers cultuur moet voor alle Limburgers toegankelijk en bereikbaar blijven. Tot zover in eerste termijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Werrij voor uw bijdrage. Wij gaan verder met de SP, de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, op 9 oktober hebben wij in de commissie FEB gesproken over dit voorstel en tot mijn en ieders genoegen wordt in brede zin het belang van cultuur voor onze Limburgse samenleving ingezien en niet als onnozele en al helemaal niet als linkse hobby. Naast dat cultuur in welke uitingsvormen dan ook leuke dingen biedt voor de Limburgers, draagt het ook bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, woonklimaat, sociale cohesie, creativiteit en ontwikkeling van de samenleving, zeker als men op zoek durft te gaan naar crossovers naar andere beleidsterreinen, binnen en buiten de sociale agenda bijvoorbeeld. In de commissie is uitgebreid gesproken over de totstandkoming en toewijzing van de subsidies voor de cultuursector waarbij vele cultuurinstanties de mogelijkheid wordt geboden om over een vierjarige dan wel tweejarige periode te laten zien wat ze waard waren, worden en zijn. En bij het lezen van het voorliggende stuk zou je denken dat het een gedegen stuk uitvoering van een door PS recentelijk vastgesteld scherp en helder beleidskader, de uitvoering die, en dat is begrijpelijk, grotendeels is uitbesteed aan een onafhankelijke organisatie, de Cultuurtank, die de spelregels en uitsortering heeft gedaan over wie wat krijgt, waarom en hoe, een zuiver en zorgvuldig proces zou je zeggen. Maar voorzitter, in diezelfde vergadering hebben een aantal mensen ingesproken die met hun bijdrage mij en een aantal andere commissieleden toch de wenkbrauwen deden fronsen en een aantal vragen opriepen die bij de behandeling van de commissie maar ten dele beantwoord werden.

Ten eerste, de Cultuurtank. Op voorhand wil ik wel benadrukken dat de Cultuurtank in onze ogen vakkundig, integer en betrokken een degelijk stuk werk heeft gezet. Met de uitgevoerde toezegging, waarvoor onze dank, heeft de SP-fractie inzicht gekregen in de samenstelling en werkwijze van de Cultuurtank, de systematiek, en de uitkomsten ogen dan ook transparant. Is het dan allemaal goed gegaan kun je je afvragen en heeft het geleid tot de gewenste uitkomsten? Met de betogen van de insprekers van Jazz Maastricht en de Stichting Kamermuziek Limburg, het Orlando Festival, valt dat nog te bezien en het lijkt er dan toch wel op dat er sprake is van, en ik doe het even in ingewikkeld Nederlands, collaterale schade. Hoe kijkt het College van GS aan tegen die uitkomsten van de statusindeling en de positieve maar zeker ook de negatieve effecten daarvan kijkend naar de korte termijn, middellange en lange termijn? Ik bedoel daarmee projecten en activiteiten die op de rol staan bij de diverse cultuurinstanties, die op de tocht dreigen te komen of die zelfs in hun voortbestaan worden bedreigd. Bij de behandeling van de commissie heeft de portefeuillehouder aangegeven in het voorjaar met een evaluatie over de systematiek en de Cultuurtank te komen. Dat is mooi. Kan de portefeuillehouder dan ook aangeven hoe en vooral ook door wie deze evaluatie wordt gedaan en wordt daarbij recht gedaan aan bijvoorbeeld de strekking van een motie van mevrouw Kerseboom als het gaat om evenwichtigheid en diversiteit van de kwaliteiten en competenties van de nieuwe Cultuurtank?

Voorzitter, welke nazorg wordt er geleverd aan die culturele instellingen die buiten de boot zijn gevallen, zeker als je kijkt dat deze instellingen sinds jaar en dag een mooie en goede bijdrage leveren aan het cultuuraanbod. Ten slotte voorzitter, de cultuursector gaat momenteel door een diep dal. Collega Jetten van GroenLinks refereerde daar ook al naar en twee weken geleden kreeg de cultuursector, waaronder de bibliotheken, de theaters en de musea, opnieuw een stevige klap te verwerken door aanvullende, heftige ingrepen, coronamaatregelen vanuit het Rijk. De elementaire vraag blijft dan ook, gaan de op basis van de cultuurstatus toegekende subsidies voldoende zijn, zeker als er na een tweede golf wellicht ook nog een derde golf gaat komen. Is er bij de GS de bereidheid om dit te monitoren en, indien daartoe aanleiding is, bij te stellen waar dat nodig blijkt te

zijn naast de reddingspakketten die vanuit het Rijk zijn uitgestrooid? En durft GS de boer op te gaan richting het Rijk om de noodlijdende Limburgse cultuursector, hoe breed ook, steviger te gaan helpen dan nu het geval is? Tot zover mijn eerste termijn voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Valk. Wij gaan verder met mevrouw Straus namens de VVD.

Mevrouw Straus (VVD): Voorzitter, dank u wel. Cultuur is voor mensen heel belangrijk. Zeker nu in coronatijd zijn we ons allemaal wel weer bewust hoezeer we cultuur missen als het er niet is. Dan is het leven ineens een heel stuk saaier: Geen theaterbezoek, geen festivals, geen concerten. En ik wil hier vandaag van de gelegenheid gebruikmaken om mijn waardering nog eens uit te spreken naar al die culturele ondernemers. Ondernemers zeg ik nog een keer tegen mensen die miskennen dat deze mensen ook gewoon hun werk, hun beroep, hier uitoefenen, die momenteel dat werk niet kunnen uitoefenen. Ik leef met u mee en ik hoop dat we op niet al te lange termijn weer gewoon van uw mooie programma's kunnen genieten. Voorzitter, een goed cultuuraanbod is ook een belangrijk punt voor het woongenot en de beoordeling van de kwaliteit van leven van mensen en zo draagt het bij aan de aantrekkelijkheid van Limburg om je te vestigen. En als ik dan even terugdenk aan datgene wat ik vorige week hierover gezegd heb op deze plek, dan denk ik dat dat nog eens een keer onderstreept hoe belangrijk wij ook een goed cultuuraanbod voor Limburg vinden. Maar voorzitter, dan is het wel van belang dat wij in onze uitgestrekte Provincie ervoor zorgen dat overal op redelijke reisafstand een goed cultuuraanbod is. En we dachten dat we daarvoor via de criteria van de beoordelingsmethodiek ook voldoende rekening hadden gehouden, maar helaas bleek dat anders. Want in eerste instantie waren er 21 aanvragen toegekend uit Zuid-Limburg en welgeteld één uit Midden- en Noord-Limburg. Er was niet echt sprake van een evenredige verdeling dus. En gelukkig, het is straks al even gememoreerd in een van de debatten, is het uiteindelijk nog enigszins rechtgetrokken, doordat er een andere financiële constructie is gehanteerd. Maar voorzitter, die methode van toekenning die we toch naar alle eer en geweten met elkaar hebben vastgesteld die leidde uiteindelijk dus toch tot een uitkomst die niet helemaal voldeed aan datgene wat eigenlijk bedoeld was en dat was niet alleen bij de geografische verdeling van de toekenningen evident, maar ook werd bijvoorbeeld het Orlando Festival, dat al meer dan 30 jaar bestaat, vanuit het niets verrast met een negatieve beoordeling. Andere partijen vragen hier ook al aandacht voor. Dus ik ga er verder niet te veel op in, maar ik wil wel graag van de Gedeputeerde het volgende weten. Hij heeft in de commissievergadering het aanbod gedaan om met Orlando in gesprek te gaan, omdat zij inderdaad door de huidige beoordelingssystematiek wel heel hard geraakt werden. En ik zou graag van hem willen weten wat is de stand van zaken en ik hoor ook vanzelf wel de reactie die hij heeft op de voorstellen van collega's die er op dat punt gedaan zijn. Voorzitter, de Limburgse VVD is blij dat de Gedeputeerde ook heeft gezien dat die beoordelingssystematiek toch uiteindelijk dan ook leidde tot situaties die we eigenlijk niet voorzien en ook niet bedoeld hadden en dat er een evaluatie komt van die methode. En het belangrijkste verbeterpunt is wat ons betreft dat de tussentijdse beoordelingsgesprekken, die er wel zijn, ook onderdeel worden van de complete toekenningsprocedure en dat die verbeterpunten van deze tussentijdse beoordelingen dan ook door de organisaties kunnen worden opgepakt, want alleen op die manier kunnen we voorkomen dat organisaties, ook die een hele lange trackrecord hebben of staat van dienst, laat ik het in het Nederlands netjes zeggen, van het ene op het andere moment met lege handen komen te staan, want volgens mij is ook dat iets wat wij met deze methodiek eigenlijk niet bedoeld hadden. Voorzitter, bij deze twee punten laat ik het voor dit moment. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Straus. Dan mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja, dank u wel voorzitter. Op 9 oktober heeft Forum voor Democratie aangegeven blij te zijn om te zien dat GS voor een natuurlijk en geduldig proces heeft gekozen die met verloop van tijd tot een meer evenwichtige verdeling van middelen tussen Zuid-, Noord- en Midden-Limburg kan leiden met het verhogen van de artistieke kwaliteit als doel. Voorzitter, het rapport van de Cultuurtank was vrij duidelijk, maar heeft ook een paar vragen opgeworpen, met name over de objectiviteit van het toepassen en beoordeling van criteria en die criteria zelf. Adviescommissies van cultuur zijn er om instellingen op hun artistieke waarde te beoordelen en om politieke willekeur bij toekenning van subsidiegeld tegen te gaan. Forum voor Democratie dient daarom ook een motie in voor een meer evenwichtige Cultuurtank. Voorzitter, op 13 juli schreef de Limburger “na het negatieve advies van de provinciale Cultuurtank Limburg dreigt het doek na 38 jaar te vallen voor Orlando Festival in Kerkrade, het oudste kamermuziekfestival van Nederland.” Het is geen verrassing dat Forum voor Democratie de klassieke kunsten die onze westerse beschaving kenmerken koestert en wil behouden voor toekomstige generaties, maar waar wij door verrast werden was de enigszins afstotelijke manier waarop het publiek van dit festival werd beschreven door de Cultuurtank. Dat een grijs hoogopgeleid publiek van liefhebbers en kenners een minpunt zou zijn, dat deze groep elitair zou zijn. Deze groep betaalt ook belasting en heeft net zo goed recht op een cultureel aanbod dat hun aanspreekt als andere bevolkingsgroepen. Kamermuziek, bekend voor zijn intimiteit in kleine groepen, in het Engels ook genoemd ‘the music of friends,’ de muziek van vrienden, kan juist nu in een periode van vereenzaming dit grijze publiek samenbrengen. Volgens de Cultuurtank zou dit publiek ook eindig zijn, een bizarre en niet onderbouwde conclusie. Het Sociaal en Cultureel Planbureau heeft uitgerekend dat het vergrijzende publiek van dit festival in de komende jaren juist gaat groeien. Voorzitter, dit festival bestaat met succes 38 jaar en de liefde voor klassieke muziek is niet eindig met een rijke geschiedenis van meer dan 400 jaar en ontwikkelt pas vaak op latere leeftijd voor sommigen. Anderen worden ermee groot. Het feit dat deze tot nu toe goed presterende stichting met een publieksgroei van 23% en hoge eigen inkomsten nul punten krijgt voor bedrijfsvoering is absurd. Gezien de informatie in het contra-expertiserapport van Berenschot is het duidelijk dat hier een onrechtvaardige beoordeling heeft plaatsgevonden. Ook gezien de toelichting van de Gedeputeerde op 9 oktober dat er nog middelen beschikbaar zijn binnen dit beleidskader, zullen wij daarom de motie van 50PLUS mee-indienen om het Orlando Festival alsnog een tweejarige projectsubsidie toe te kennen binnen de resterende middelen. Voorzitter, wij willen niet dat de beoordeling van het Orlando Festival een trend in werking gaat zetten waar klassieke kunstvormen langzaam wegbezuinigd worden omdat ze niet voldoen aan criteria die alsmaar meer focussen op jonge en nieuwe vormen van kunst en andere categorieën van diversiteit en dat ouderen alsmaar naar de achtergrond duwt.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Een hartstochtelijk betoog voor klassieke cultuurvormen die wij hier in Limburg hebben. Ik ben ook heel blij met de steun voor het Orlando Festival vanuit Forum voor Democratie. En ik ben een beetje zoekende. Ik snap bij een Opera Zuid, bij een Orlando Festival en bij een aantal klassieker gerichte kunstvormen dat dat het hart van Forum voor Democratie sneller doet kloppen. Maar u maakt een bepaald onderscheid tussen populaire en moderne cultuur en klassieke cultuur. Hoe verenigt u die tegenstelling in het steunen van dit beleidskader?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja, voorzitter, wij maken natuurlijk bij Orlando een inhoudelijke keuze als Forum voor Democratie. Er zijn zoveel verenigingen die buiten de boot zijn gevallen, maar dit is voor ons gewoon puur een inhoudelijke keuze. Maar we kijken natuurlijk ook naar cultuur in Limburg en een samenleving die economisch nu ook in stand gehouden moeten worden.

Laten we eerlijk zijn, we zijn voor alles wat mensen samenbrengt en dat een beetje sociale cohesie gaat vormen. En zo verenigen wij dat.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, ik ben enorm blij met deze duiding, ook omdat wij eerder in dit debat natuurlijk een discussie hadden wat dan wel en niet Limburgs is qua cultuuruitingen, maar geldt voor u ook dat de populairdere cultuur, zoals die bijvoorbeeld in een iets frivolere vorm bij het Zomerparkfeest terechtkomt, net zo waardevol is als een opera Zuid of in ieder geval op dezelfde steun kan rekenen?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Het is Limburgs. Laten we dat ook zo houden.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel. De heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Dank u wel, voorzitter. Het oogt sympathiek om te stellen laat die klassieke kunst- en cultuuruitingen niet van het bord afvallen als je kiest voor vernieuwing en verjonging enzovoorts. Dan mag absoluut niet ook het bestaande verloren gaan. Dat hoor ik u zeggen. Ik hoor u ook tegelijkertijd zeggen dat dat toch ook wel bedoeld is voor een select gezelschap, de mensen klassiek geschoold wellicht, hogeropgeleiden, dat maak ik er even uit op, een kleiner gezelschap, 'music of friends' noemt u. Dat snap ik allemaal. Dat het toch een klein beetje ook wel voor een wat elitairdere bevolkingsgroep vooral bedoeld is. Maar is Forum dan ook bereid om te kijken van hoe wij die minder elitaire bevolkingsgroepen, de gewone man, ook zover krijgen om van die klassieke kunstuitingen die u zo propageert te laten genieten? Hoe wilt u dat vormgeven? Want dan is er juist nog veel meer reden om daarmee aan de slag te gaan.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Uiteraard voorzitter. Kijk, helaas zitten wij hier niet met 24 zetels of in de regering met een grote meerderheid.

De heer Van der Valk (SP): Laat het zo blijven.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Maar voor ons als partij zou klassieke muziek al op de basisschool moeten beginnen om mensen te enthousiasmeren voor klassieke muziek. Kijk, daarom ga ik zo meteen ook een motie indienen omdat klassieke muziek ook mag vernieuwen. Het hoeft niet statisch te zijn en dat we zo dus andere doelgroepen gaan aanspreken. Ik zeg niet dat het maar voor één doelgroep hoeft te zijn. Dat is het nu maar laten we dat dan veranderen.

De heer Van der Valk (SP): Oké, dat is een helder antwoord. Maar dan toch, die cultuuruiting, klassieke muziek en ballet enzovoorts, dat kent een hoge drempelwaarde voor heel veel mensen omdat het vrij dure kaartjes zijn. Ik vind het wel een behoorlijke prijs als je 80 tot 90 euro moet betalen voor een mooie uitvoering van een balletvoorstelling of zo en het is voor heel veel mensen niet mogelijk, terwijl zij dat misschien hartstikke mooi vinden en daardoor ook iets verheveners zouden kunnen zien dan alleen maar de schlagermuziek enzovoorts. Hoe kijkt Forum dan aan tegen die verheffing van de gewone man om het zomaar even te zeggen? Kan Forum daarin iets betekenen in de vorm van subsidies? Hoe staan jullie daar tegenover?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ik weet niet precies of verheffing hier het goede woord is. Iedereen heeft het recht om te houden waar ze van willen houden.

De heer Van der Valk (SP): Zeker.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dus ik ben het niet echt eens met het woord verheffing van de gewone man.

De heer Van der Valk (SP): De mogelijkheid om zich nader te ontwikkelen ook op klassieke uitingsvormen. Laat ik het dan zo zeggen.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dan kom ik toch weer terug bij het eerste standpunt dat wij dat vanaf een jonge leeftijd gewoon op school al moeten gaan doen en dan komen mensen al in aanraking met die cultuur. Het vergt ook veel opleiding om een balletdanseres te worden. We subsidiëren al ontzettend veel. Ik denk dat dit in ieder geval al een goed begin is om gewoon de focus op de klassieke kunst te gaan leggen.

De heer Van der Valk (SP): Maar kan het dan niet zo zijn zoals je het bijvoorbeeld doet in het onderwijs, wat wij zeker zullen ondersteunen als u daarmee komt, van klassieke cultuuruitingen, dat mensen dan juist enthousiast worden om daaraan mee te doen en als het dan toch niet gaat, vanwege die hoge drempelwaarde van hoge prijskaartjes enzovoorts, dat het dan toch niet mogelijk gaat worden voor die mensen om daar echt van te genieten?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Maar ik wil toch even een vraag aan u terugstellen over die drempelwaarde van hoge prijskaartjes. Ik ga hier vaak naar een opera op het Vrijthof en dat valt echt reuze mee.

De heer Van der Valk (SP): Ja, dat vindt u, maar een heel veel mensen, en voornamelijk ook mijn achterban, vindt dat wel hele dure kaartjes. Zij zeggen ik wil dolgraag naar mooie klassieke festivals.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Maar misschien moet u dan met uw achterban in gesprek gaan met de stichtingen zoals Orlando en dat ze misschien iets voor uw achterban kunnen organiseren.

De heer Van der Valk (SP): Oké, maar u zegt daar zien wij wel mogelijkheden en openingen om te kijken van kunnen wij die andere doelgroepen die daar nu nog niet die mogelijkheid toe hebben helpen om daar ook van te genieten?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Jazeker.

De heer Van der Valk (SP): Oké, prima.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Valk. Mevrouw Straus.

Mevrouw Straus (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik wilde mevrouw Kerseboom iets vragen over de motie over de evenwichtige verdeling van de Cultuurtank, want u noemt bij het tweede gedachtestreepje een meer evenwichtige balans tussen kennis en expertise van de culturele sector versus kennis en expertise van het financieel beleid. Dat vinden wij een aantrekkelijk gedachtestreepje, maar ik heb wel een vraag bij uw eerste gedachtestreepje, want u geeft daarbij aan dat het ook goed zou zijn het aantal leden dat actief is buiten de grenzen van Limburg te verhogen. Hoe verhoudt zich dat tot het criterium dat wij ook aangegeven hebben, dat wij ook wel heel graag de

Limburgse identiteit op een of andere manier terug zouden willen zien in die culturele programmeringen?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Jazeker. Ik stel ook niet voor dat de gehele Cultuurtank van buiten Limburg moet komen, misschien drie of vier leden. Limburg is een kleine wereld. De culturele wereld is heel klein. Laten we dan ook gewoon even buiten die grenzen gaan zoeken voor een meer objectieve beoordeling.

Mevrouw Straus (VVD): Maar voorziet u dan niet het gevaar dat degenen die van buiten Limburg komen daar misschien wel helemaal niet zo'n gevoel bij hebben van wat dan die Limburgse identiteit is en het daardoor misschien ook moeilijk vinden om daar wel of niet punten aan toe te kennen?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Misschien moeten we dan juist naar een goede balans gaan zoeken en gewoon een meerderheid van Limburgers zoals ik zei met een toevoeging van drie of vier van buiten de grenzen, zodat een beetje een objectieve stem binnen die Cultuurtank zelf ook mag gelden.

Mevrouw Straus (VVD): Daarmee zegt u dus eigenlijk degenen die van buiten komen die zouden we dan misschien wel een extra opdracht moeten geven om te letten op die Limburgse identiteit, misschien juist wel omdat het voor hen iets anders is dan ze misschien gewend zijn?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja, ik denk dat dat een goed voorstel is. Ik vind dat een mooi voorstel.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter ik had ook nog even een vraagje over diezelfde motie, want ik vroeg mij eigenlijk nog heel even af, en misschien heb ik het net even kort gemist, waarom denkt Forum dat mensen buiten Limburg meer verstand hebben om in die Cultuurtank te zitten dan mensen binnen Limburg? Dus dat is even de vraag.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja, dat gaat meer over het feit dat zoals ik zei Limburg een kleine culturele wereld is en iedereen kent iedereen. Op BBC was er een heel mooi programma over de ontwikkeling van psychologie in kinderen en dat ging dan over kinderen kregen een zak snoep die ze mochten uitdelen en ze deelden dat alleen maar uit aan hun vriendjes. En dat is een beetje de insteek dat als we drie of vier mensen van buiten krijgen dat dat misschien de schijn weerhoudt dat dingen niet gaan zoals ze moeten gaan.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, op zich vind ik een deel van deze motie best sympathiek maar wat mij stoort is dat er staat dat de Cultuurtank de criteria willekeurig heeft toegepast. En ik moet ook eigenlijk eerlijk zeggen dat ik een beetje schrik van uw suggestie want de motie ziet er heel sympathiek uit in eerste instantie maar u zegt eigenlijk dat het Forum vindt dat het niet eerlijk is gegaan of de schijn van heeft. Dat vind ik vrij heftig.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ik wil aan mevrouw Jenneskens vragen of u het rapport van Berenschot heeft gelezen van het Orlando Festival.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Als u daar kijkt naar hoe willekeurig er is omgegaan met bedrijfsvoering. Ik heb het opgeschreven. Ik pak het er even bij.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik vind namelijk dat het Orlando Festival mijns inziens best een terecht punt maakt dat op sommige punten die criteria niet hebben gewerkt. Maar dat is één geval van al die projecten die ze moesten beoordelen. Ik moet eerlijk zeggen, dat is dan geen vraag, dat ik het eigenlijk een hele gemene suggestie vind, hoe sympathiek ik deze motie ook vind, dat het willekeurig is toegepast of dat mensen niet voldoende verstand hebben om elkaar niet dingen toe te bedelen. Ik hoopte eigenlijk dat dit gewoon een mooi voorstel was om ook die financiële kant te betrekken en misschien die tank iets evenwichtiger te maken, en daar is D66 groot voorstander van, maar om nu te zeggen dat de Cultuurtank haar werk niet goed heeft gedaan dat gaat mij echt even iets te ver.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers nog.

Mevrouw Jenneskens (D66): Het is geen interruptie.

De vicevoorzitter: Nee. Ik zou bijna gezegd hebben wat is uw vraag, maar daar zou ik me wel iets bij kunnen voorstellen. Maar het is wel goed gebruik dat als je geen vraag stelt dat je waarschijnlijk ook geen antwoord krijgt. De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik had een vraag over de motie die u indient, westerse cultuurvormen. Ik ben even zoekende omdat u in uw overwegingen Europese cultuur benoemt, of het niet makkelijker zou zijn om Europese cultuur te benoemen dan Westers omdat ik zoekende ben naar wat dan Westers is, geografisch ook alleen al.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dan gaan we kijken naar het Avondland zoals we dat mogen noemen toch? Sorry, wat was de vraag?

De heer Kuntzelaers (PvdA): De vraag is wat u definieert als westers cultuurgebied, want Europa is een vrij helder gedefinieerd gebied. Het westen zou net zo goed de moderne cultuur uit de suburbs van Chicago kunnen betekenen. Dus het is mij niet helemaal duidelijk wat u met westers bedoelt in dit geval.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Wilt u dat ik het aanpas?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Europese?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja, klassieke kunstvormen uit Europa.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Oké, dan gaan wij hem in de fractie overwegen. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, voor deze interruptie. Dan wil ik mevrouw Kerseboom vragen om haar betoog te vervolgen.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja, ik was bijna klaar. Oké. Wij vragen dus de Gedeputeerde via onze motie 'Klassiek blijft Klassiek' om tijdens de evaluatie ook beoordelingscriteria te herzien en de toekenning van subsidies en de focus ook te leggen bij het belang van kunsten waar wij in het Avondland al meer dan 400 jaar lang plezier van hebben. Tot zover mijn eerste termijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Kerseboom. Tot slot in eerste termijn van de Staten de heer Van der Linden namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, er is al veel tijd besteed om te komen tot dit voorstel. In 2019 zijn we begonnen met de uitgangspunten te formuleren en nu ligt het finale voorstel voor ons, een voorstel dat voor een aantal instellingen betekent dat ze een flinke som euro's bij kunnen schrijven op hun bankrekening en voor andere instellingen dat ze geen euro's meer krijgen. Uiteraard brengt dit besluit vreugde en verdriet. Daarvan is LOKAAL-LIMBURG zich bewust en LOKAAL-LIMBURG is ook zich ervan bewust dat het een taak van de politiek is om deze besluiten te nemen. Echter, het is niet altijd mogelijk voor de politiek om te doorgronden of, wat je in je uitgangspunten hebt geformuleerd, resulteert in een voor jou gewenste regeling en dat is bij LOKAAL-LIMBURG in dit dossier het geval. Waar zit voor ons de pijn? Allereerst is vanaf het begin aangehaald dat er een forse ongelijkheid is in de verdeling van cultuurgelden tussen Zuid- en Noord- en Midden-Limburg. In de commissievergadering hebben wij dat duidelijk gemaakt, namelijk een verdeling van 88,2% naar Zuid en 11,8% naar Noord. Daar is nog wel het een en ander aan aangepast maar het heeft zeker niet tot tientallen procenten bijstelling geleid. Daarom zien wij die aanpassingen als een begin van een betere verdeling. Ik wil het positief formuleren. En ik hoop dan ook dat die betere verdeling er komt. Dan de werkwijze van het orgaan dat de subsidies toewijst, namelijk de Cultuurtank. Zeker, het rapport opgesteld door bureau Berenschot op verzoek van het Orlando Festival als één van de organisaties die haar subsidie verliest heeft onze twijfel versterkt. Dit samen met de reactie op de vragen van 50PLUS aangaande samenstelling leidt bij LOKAAL-LIMBURG tot de conclusie dat ondanks de geformuleerde uitgangspunten de Cultuurtank zoals die nu bestaat niet een orgaan is geworden waar LOKAAL-LIMBURG enthousiast van wordt. Een aanpassing daarvan vinden wij dan ook noodzakelijk en het evaluatiemoment zou voor ons daar een goed punt voor zijn. En ik hoorde net het CDA zeggen dat het belangrijk is om het goede te behouden en ik denk ook dat dat voor ons een punt is om nadrukkelijk naar voren te brengen omdat we denken dat de vernieuwing erg doorslaat in hetgeen wat de toewijst en in die zin komen we dan ook weer in de buurt bij Forum terecht dat de klassieke muziek goed is om te behouden.

Verder, voorzitter, het werken aan alternatieven om de pijn voor de getroffen organisaties te verzachten. De Gedeputeerde noemde de route om het Limburgs Fanfare Orkest te benoemen tot immaterieel cultureel erfgoed enorm belangrijk. Daarbij refereerde hij aan de functie bij het OLS waarin hij [2:38:45] concludeerde dat het een heel circus is en hij had daarbij een aantal suggesties, namelijk om dat probleem van het Limburgs Fanfare Orkest op te lossen en hen in overleg te laten gaan met andere orkesten. Nu zijn wij geïnformeerd dat die gesprekken tot niets hebben geleid en die platformorganisatie zoals die is voorgesteld die komt er niet. Dus er zal een andere oplossing gevonden moeten worden. Die oplossing ligt dus niet in het aanvragen van een erfgoedstatus bij de Unesco, want ook wij vinden dat dat een brug te ver is, maar breng het Limburgs Fanfare Orkest onder bij het Limburgs immaterieel erfgoed als cultuurdrager, net als carnaval, schutterijen, dialect en dergelijke, en haak het aan het netwerk immaterieel erfgoed Nederland. Indien gewenst kunt u ondersteuning krijgen van de Stichting CRON, Centrum Repertoire Ontwikkeling in Nederland. En nog een tip, het is het Vlaams muziekverbond wel gelukt om de fanfares daar op de lijst van Vlaams immaterieel erfgoed te krijgen. Wij roepen het College dan ook op om een route in te slaan om het netwerk van immaterieel erfgoed open te krijgen voor het Limburgs Fanfare Orkest. Wij zien dat ook als een werkwijze om de toezegging gedaan in toezegging T88798 in de commissievergadering om te zeggen we gaan op zoek naar alternatieve financieringsmogelijkheden, waar te maken. Dat betekent dus, voorzitter, dat wij een motie indienen waarvan het dictum luidt: "En wij verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om zich in samenwerking met het Limburgs Fanfare Orkest in te spannen om de fanfare op te waarderen en onderdeel te laten zijn van de Inventaris Immaterieel Erfgoed Limburg

en Nederland.” Die zullen wij als zodanig indienen. Tot slot, voorzitter. Ook ik heb mijn nevenfuncties. En voor de duidelijkheid, ze zijn allemaal onbetaald. En één daarvan is vrijwilligerscoördinator bij de Stichting Cultureel Aerwinkel. Het gaat nu niet verder over die stichting maar die stichting is wel aangeschreven door de Stichting Kamermuziek Limburg in verband met wat zij noemen ‘de precare situatie betreffende het voortbestaan van het Orlando Festival’. Doel was een opzet te maken voor een algemeen provinciaal sectorplan voor de kamermuziek. Er zou een lijst van instellingen komen die dit plan steunden en die lijst zou op 5 november naar de Gedeputeerde worden gestuurd. En mijn vraag is dan ook heeft hij die ontvangen en heeft hij daar al een eerste reactie op en mogelijk kan die reactie LOKAAL-LIMBURG nog beïnvloeden in de besluitname over dit voorstel. Dat was het voorzitter. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Linden. Wij komen daarmee aan het einde van de eerste termijn van de Staten en ik geef graag het woord aan de heer Koopmans namens het College.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel. Ik dank de leden van Provinciale Staten voor hun bijdrage in eerste termijn. Ik ga er natuurlijk niet over maar ik zou het op prijs stellen als mevrouw Jiménez Hastenrath ook hier zou zijn, want zij had een relevante bijdrage en op een aantal overwegingen zou ik ook graag antwoord willen geven.

De vicevoorzitter: Het wordt in ieder geval in de notulen opgetekend.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, zij kan nog binnenkomen. Laat ik dan even beginnen met het Limburgs Fanfare Orkest. Voorzitter, eigenlijk zijn er een paar dingen over te zeggen. De motie die aangekondigd is door de heer Van der Linden is op zich sympathiek en die wil ik best echt oppakken. Alleen zeg ik er wel bij er zit geen cheque bij. We hebben een aantal regio-orkesten en een soort van branche-orkest, ik gebruik niet het goede woord, maar zoals de Brass Band Limburg. En we hebben een aantal van die orkesten die we onder een regeling hebben gevat. **Daar kan, dat zeg ik bij dezen toe, het Limburgs Fanfare Orkest ook onder vallen.** Dus dat passen we aan. Dat betekent dat daar in twee jaar tijd dan geloof ik € 15.000 voor beschikbaar is. Zeg ik dat goed mevrouw Zaat? Ik geloof het wel. Dat zoek ik nog even precies uit. Dat is voor de regio-orkesten per stuk. Daar zitten ze in het besluit al in, begrijp ik nu dus. Maar dat is voorzitter wat we kunnen doen. Tegelijkertijd heb ik u gezegd dat ook bij het platform dat gaat ontstaan, ik heb u deze week een mededeling kunnen sturen namens het College van Gedeputeerde Staten, van ons uit de vraag zal voorliggen als we daar verder mee in gesprek gaan. Dus de nieuwe samenwerking LBM, LBT en het Koren Netwerk, om met die club, waar ook centen bij elkaar komen, te kijken op welke wijze het Limburgs Fanfare Orkest op de een of andere manier, net als die andere orkesten, een plek kan krijgen in hun beleid of in hun aanpak.

De vicevoorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter, ik kan natuurlijk moeilijk besluiten nemen voor het Limburgs Fanfare Orkest en daarom had ik heel nadrukkelijk in de motie gevraagd om hen erbij te betrekken. Mag ik uit uw woorden begrijpen dat dat ook gebeurt?

Gedeputeerde Koopmans: Ja. Zeker.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, daarmee is dat punt afgehandeld. Voorzitter, fijn dat mevrouw Jiménez ook aanwezig is nu, want ik zou mijn verhaal eigenlijk als volgt willen beginnen. Ik was na de commissievergadering eigenlijk licht euforisch omdat ik het gevoel had dat het ons gelukt was, nadat er een Collegeprogramma is geweest en daarna een soort van uitgangspuntennotitie op grond waarvan we tot een beleidskader en een nadere regeling zouden komen voor de toekenning van de status van Cultuurplaninstelling. Vanaf dat moment hebben we die uitgangspunten eerst in concept besproken en daarna echt besproken. En daarna hebben we nog de regeling besproken. In het bespreken van die regeling is nog specifiek op verzoek van meerdere fracties toegevoegd het punt van, zeg maar, het geaard zijn in Limburg, het erbij betrekken van Limburgse verhalen en is ook de regeling aangepast en hebben we daar een extra criterium aan toegevoegd, een extra punt aan toegevoegd. En daarna hebben we het Beleidskader Cultuur vastgesteld. En ik moet u zeggen dat ik ook toen een breedgedragen gevoel had van de aanpak die we met elkaar gedeeld hadden. Wij hebben daar in gemeen overleg tussen uw Staten en het College, maar ook met heel veel mensen in het veld, veel tijd en energie erin gestoken om ook een heel breed draagvlak te krijgen, wat ook van belang is, tenminste dat is heel erg mooi als er breed draagvlak is. En hier staat geen Gedeputeerde of politicus die denkt weet je wat 24 is ook genoeg. Nee, ik heb liever dat het veel breder gedragen wordt en daarom probeer ik ook echt te ontrafelen, en ik begrijp ook wel een aantal van de vragen die er bij mevrouw Jiménez waren, wat is dan het echte punt. Ik vind het moeilijk om dat te ontwaren. Is het niet-Limburgs zijn? Is het elitair zijn? Is het een principiële punt over cultuur van uw fractie? Dan gaat het over de vraag moet je daar als Provincie wel of niet een bijdrage aan leveren. Als ik dat niet precies weet, vind ik het ook moeilijk om daarop te acteren. Daarom ga ik toch maar even verder met wat de over-, over-, overgrote meerderheid hier in deze zaal zegt, namelijk de grote waarde van cultuur en de wijze waarop we in het beleidskader hebben vastgesteld hoe we dat met elkaar proberen te vangen in een regeling en nu in een besluit. De waarde van cultuur is zo relevant voor mensen en hun ontwikkeling, waar ze ook vandaan komen, waar hun wieg ook gestaan heeft, of dat in Schandelo is geweest of in Syrië. Dat is als zij hier in Limburg wonen van ongelooflijk groot belang. En het is ook van belang als je kijkt naar onze ontwikkeling als samenleving maar ook onze economische ontwikkeling, want als je als Provinciebestuur ervoor zou kiezen om niet, zoals wij nu doen, € 50 per inwoner te investeren in cultuur per jaar maar er niets in te investeren of maar een paar euro, dan denk ik echt dat er heel veel mensen zouden zijn die bijvoorbeeld uit het drukke westen komen, en dan heb ik het over de Randstad, die nu ook in coronatijd aan het overwegen zijn of het eigenlijk wel zo verstandig is om daar te zitten, hutje mutje. Is het eigenlijk niet beter om op andere plekken te zitten in Nederland waarbij er wat meer ruimte is en misschien wat meer rust, maar mensen willen ook een beetje reuring, willen ook een beetje cultuur en willen dingen meemaken. Laat ik zo zeggen, voor ons als College en voor de grote meerderheid denk ik dat het van groot belang is dat die cultuuruitingen in volle omvang een plek en ondersteuning kunnen vinden. Als het dan gaat om het verhaal over wie kan er dan van genieten, dan is het juist zo van belang dat wij een cultuurpalet in Limburg hebben waarbij er heel veel gratis is, tenminste als je naar binnen loopt. Maar je moet wel weten dat ook bij het Zomerparkefeest een aantal van degenen die daar optreedt een opleiding heeft gehad, een talentontwikkeling heeft meegemaakt, die wij hebben gesubsidieerd. Het is heerlijk om dat te zien, elke keer weer, als je iemand meemaakt die bij Via Zuid onder de arm is genomen of op andere plekken, of bij IBE de eerste keer heeft kunnen optreden. Er zijn zoveel voorbeelden te geven waardoor je denkt mooi. En je kunt eigenlijk niet, en dat moet ook helemaal niet, daar een soort van schaatje gaan gebruiken en zeggen dit stukje dat kan wel en dit daar zijn we heel precies voor, want het is een heel groot ecosysteem en er zijn ongelooflijk veel mensen. Toen ik net Gedeputeerde werd, kwam ik erachter dat er 40.000 mensen in deze Provincie aan popmuziek deden. 40.000. Ik denk, dat kan niet waar zijn. Ja, dat is allemaal onderzocht. 40.000. Maar als je dan in die wereld bezig bent dan kom je erachter dat die dames en die heren niet alleen maar popmuziek maken of een heel leven popmuziek maken. Nee, zij maken ook jazzmuziek en zij zitten bij SLIM, zeg maar de alternatieve

muziek. Maar je maakt ook op een gegeven moment mee dat mensen die eerst in een band gezongen hebben, een keer in een opera staan. Het gebeurt allemaal. U en wij kunnen niet alles in een hokje vangen en dat moeten we ook helemaal niet willen want een culturele en identiteitsontwikkeling van mensen en hun artistieke ontwikkeling die is niet in regelingen te vangen, maar we kunnen ze wel helpen. En ik denk dat wij in de afgelopen periode met uw Staten, maar vooral ook met mensen in het veld, wij en onze medewerkers en de Cultuurtank, geprobeerd hebben om dat met elkaar in een verstandig, hanteerbaar besluit te vangen. En het gaat niet alleen vandaag, voor mij tenminste niet, om de precieze instelling van de CPI en de Subinfrastructuur maar je moet ook het hele veld overzien en daarom hebben wij ook, zeker in deze tijd van COVID-19, de brief erbij gedaan waarin uitdrukkelijk alles staat wat het Rijk aan het doen is, en voor een deel ook nog niet aan het doen is, op het gebied van hoe houden we datgene wat er is in stand. Dat moeten we met elkaar delen en kijken van zitten er nog onderwerpen waar misschien meer aandacht voor moet zijn. En mevrouw Jiménez, ongetwijfeld zullen ook collega-Statenleden van u dat ook bedoeld hebben toen zij u de vraag stelden van welke zijn dat dan. Ik geloof dat we er van in totaal achter in de 30 vandaag bij besluit een CPI-instelling maken en Subinfrastructuur. Als u dan zegt één, twee of drie vinden we goed, dan vindt u er 35, 36 of 37 niet goed. Los van dat ik het interessant vind, denk ik ook gewoon dat die mensen er recht op hebben om te weten wat dan niet goed is, want ze zouden ook nog na kunnen denken op grond van uw opmerking over misschien moeten we wat meer aandacht besteden aan wat dan in de ogen van een deel van de volksvertegenwoordiging, zeg maar, een Limburgse identiteit is. Dus ook dat is denk ik wel een reden om die vraag aan u te stellen.

Voorzitter, ik denk dat het proces dat we doorlopen hebben prima is geweest. Dan kom ik op de motie van mevrouw Kerseboom met betrekking tot de samenstelling van de Cultuurtank. Voorzitter, het kwam een beetje naar boven in het debatje tussen u en mevrouw Jenneskens. Ik heb al eerder gezegd, het College van GS gaat altijd weer de evaluatie doen. Dat doen wij trouwens elke vier jaar. Dat laten wij andere medewerkers doen dan degenen die de Cultuurtank mee ondersteund hebben. Dat gebeurt dus met een open vizier, rekening houdend ook met alles wat hier gezegd wordt, ook wat er in de motie staat. Maar het ondertoontje dat even naar boven kwam van ze hebben hun werk niet goed gedaan, daar neem ik afstand van. De Cultuurtank heeft integer gehandeld en heeft gehandeld conform de afspraken en de richtlijnen die wij met elkaar hebben vastgesteld. Zo hebben zij geopereerd. Ik hoop dat u nu gaat zeggen 'maar dat is niet de bedoeling,' want dan kunnen we elkaar weer vinden, maar als dat toch een beetje eronder zit, dan ga ik hem ontraden.

De vicevoorzitter: Mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik denk dat een toon heel makkelijk mis te interpreteren is en debatten voeren op toon doen we natuurlijk hier niet heel graag. Maar eigenlijk was mijn insteek bij de motie niet dat de Cultuurtank zijn werk niet goed heeft gedaan, maar dat het misschien onbewust heeft plaatsgevonden en dat we dus zeggen laten we gewoon meer evenwicht gaan creëren dat er geen schijn meer is, dat we dat gewoon met zijn allen goed kunnen keuren, dat wat met Orlando gebeurd is minder mogelijk is. Maar nee, dat was geen verwijt of dat dingen bewust gedaan werden. Absoluut niet. Daarom zeggen we ook laten we ook mensen met financiële kennis toevoegen. Dat was eigenlijk de bedoeling van die motie.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, er is ook geen onbewust niet goed gedaan hebben. Ze hebben een oordeel gegeven op grond van hun deskundigheid. En een licht wonderlijk moment had ik toen er gevraagd werd zouden we niet wat mensen van buiten de provincie erin zetten, vooral omdat we dat namelijk al doen. We hebben een brief geschreven naar aanleiding van vragen vanuit mevrouw Fischer waarin de samenstelling staat. Er zit iemand uit Putten, iemand uit Arnhem, iemand

uit Hasselt, België en iemand uit Den Haag in. Er zijn er acht uit Limburg en vier van buiten Limburg. Dus dat doen we al. En ik zeg er nog bij, of wel of niet van buiten komen, ik deel het dat het goed is dat er ook mensen van buiten betrokkenheid tonen. Dus ik ben het met die kern eens. Alleen dat doen we al en de nieuwe samenstelling van de Cultuurtank zullen we ook aan de hand van de evaluatie gewoon met elkaar delen. En daar gaan we weer een open procedure voor doen, een deel van de deskundigheid meenemen die er nu zit, nieuwe dingen aanvullen en daar nemen we alles in mee wat hier gezegd wordt. Dus kort en goed, zou ik eigenlijk tegen u willen zeggen hou de motie aan. Wij houden er rekening mee. Dan hoeven we niet meer langer te debatteren over het toontje wel of niet, wat er al of niet onder zit, maar dat zou ik eigenlijk het meest prettige vinden om te doen.

De vicevoorzitter: Om dat punt af te maken, want ik zag mevrouw Kerseboom knikken, betekent dat dat u de motie aan gaat houden? Ja? Dan leggen wij vast dat motie 2674 wordt aangehouden. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Even daarop voortbordurend. U heeft in uw toezeggingen inderdaad ook aangegeven hoe die Cultuurtank is samengesteld, werkt en waar de mensen vandaan komen. Dat is ook prima. Daar zit ook diversiteit, maar die diversiteit spitst zich wel toe op de cultuur en niet op de kwaliteit en competenties die nodig zijn om die cultuur mogelijk te maken. Dus los ervan dat de motie wordt aangehouden, zouden wij er wel voor willen pleiten dat er gekeken wordt naar ook ervaring op het gebied van bedrijfsvoering, financiële kennis enzovoorts om met name ook te voorkomen dat zo'n zeperd die Orlando dreigde te lopen voorkomen wordt, dat er wel gekeken wordt naar andere elementen dan de interessante elementen van het afwegen van is dit een rijker cultuuraanbod. Begrijpt u wat ik wil vragen?

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter, ik ga het eens even omdraaien. Ik denk dat als we nog meer financiële deskundigheid erin inzetten dat niet uit te sluiten is dat de volgende keer nog meer organisaties te horen krijgen van het kan wel een beetje beter op dat punt. Het is niet zo dat het gebrek aan deskundigheid bij de tank heeft geleid tot het advies op het punt van Orlando. Er is bij Orlando wel degelijk wat aan de hand, met alle respect, en iedereen die zich erin verdiept heeft weet dat je daar ook goed met elkaar naar moet kijken. En nogmaals, ik heb u net gezegd wij nemen alle signalen, ook op het gebied van deskundigheid op alle fronten en welke inhoudelijke diversiteit, mee. Dat heb ik net al toegezegd aan mevrouw Kerseboom. Dus dat doen we uitdrukkelijk. Het is ook interessant, en misschien nog relevanter, dat de stichting SKL de oproep heeft opgepakt die wij hebben gedaan in de vorige commissievergadering. Zij hebben een plan aangeleverd waaruit ook een nieuwe aanpak blijkt. Onder leiding van burgemeester Dassen is een grote groep mensen bij elkaar gaan zitten en gaan kijken van hoe kunnen we dingen, geluisterd naar de kritiek, rekening houdend met onze eigen inbreng en wensen van hun kant, anders aanpakken. En ook met uw motie erbij zijn wij er echt volledig toe bereid om daar met hen slagen in te maken.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben deze keer de luxe als Staten, en ook als Gedeputeerde Staten, dat het budget royaal is en er eventueel nog zelfs een zijstapje hier en daar mogelijk is om iets uitgebreider en genereuzer naar de cultuurinstellingen te zijn. Ik houd mijn hart vast als je over vier jaar misschien wel minder budget zou kunnen hebben of een iets minder royaal proces in gaat met zijn allen. Om te voorkomen dat er dan dit soort disputen plaatsvinden over de financiële huishouding bij verschillende instellingen, is er een mogelijkheid tot een kleine versie van beroep in dit proces, dat over vier jaar, als er hier in de Staten een nieuwe discussie plaatsvindt of over twee jaar, er in ieder geval een toetsing is bijvoorbeeld als het gevoel ontstaat hier wordt nul

punten toegekend in een situatie die heel erg dominant is voor de eindconclusie? Zou er dan een kleine versie van beroep mogelijk zijn met een kleine beroepscommissie daarin?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat is een punt dat wij in de evaluatie zeker mee moeten nemen. Nu was er al de mogelijkheid dat je reageerde op het conceptadvies van de Cultuurtank. Het rapport van Berenschot is een tijd nadat die reactietermijn gesloten was aangeleverd. We leven natuurlijk ook in een soort systeem waarbij je op grond van het recht ook een klein beetje recht moet doen aan wat je afsprekt. Maar ik vind het zelf een goed punt om daarnaar te kijken, zeker in relatie tot het feit als je dus een criterium hebt waarbij als je daar een nul hebt het dan meteen 'tzak' is. Hoe wordt dat opgenomen in de notulen als ik 'tzak' zeg was ik in een keer aan het denken, maar dat even terzijde.

De vicevoorzitter: We maken er een mooie toezegging van.

Gedeputeerde Koopmans: Maar dat zeg ik u zeker toe.

De vicevoorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter, nu zijn we op het punt. Ik had het voor mij voor tweede termijn erop staan. Maar hoe worden de evaluatiecriteria vastgesteld en hoe worden de Staten daarbij betrokken? Dan hebben we die vraag meteen gehad en weten we ook hoe het proces in elkaar zit.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, de evaluatie wordt onafhankelijk hier in dit huis opgepakt. Alle signalen die bij de commissievergadering en hier aan de orde zijn geweest en ook uit het veld worden daarin meegenomen. Daar zullen we een aanpak over formuleren en die met u delen. Dat zeg ik dus toe. Dus daar komt een brief over hoe we die evaluatie nog wat preciezer gaan doen. Daarna komt daar een rapport uit en dat zullen we met u bespreken omdat dat uiteindelijk ook moet gaan leiden tot, voor een volgende keer, een nieuwe regeling, want ook wat we nu gedaan hebben is op grond van wat vier jaar geleden ook geëvalueerd is. Er zijn toen ook een aantal aanpassingen gedaan. Dus uw Staten worden daar uitdrukkelijk bij betrokken.

Voorzitter, een belangrijk ander punt dat in de commissievergadering al aan de orde is geweest, en waar nu wat waarderende woorden ook over gesproken zijn, is in relatie tot noem het maar de inzet van de Jenneskens-gelden zoals we ze weleens noemen, namelijk dat Noord- en Midden-Limburg daardoor meer aan hun trekken hebben kunnen komen. Toch is het van belang om tegen elkaar te zeggen dat het grootste knelpunt niet lag in het advies van de Cultuurtank maar in het feit dat er vanuit Noord- en Midden-Limburg te weinig aanvragen waren. En daarin past dus ook de constatering dat, één, wij bijvoorbeeld aan Via Zuid maar ook aan alle andere instellingen vragen om op het gebied van talentontwikkeling zich ook en met name ook te richten op wat er in Noord- en Midden-Limburg gebeurt. Dat spreken wij elke keer uit. Wij proberen dat ook elke keer in uitvoerende zin. Ik weet niet of ik dat al een keer verteld heb, misschien wel. Toneelgroep Maastricht ging een film maken over een zuipkeet. Dat wilden ze in Hoensbroek doen. Toen heb ik gezegd dat slaat nergens op. Ik heb het iets anders geformuleerd maar ik heb gezegd dat is niet zo'n goed idee want daar hadden ze nooit zuipketen. Die hebben ze wel in Melderslo of in Leunen of zo. Dus ga maar eens naar Venray. Toen zeiden ze je hebt eigenlijk wel een punt. En daarin kwamen drie dingen samen, namelijk, één, Noord- en Midden-Limburg in die zin erbij betrekken. Daar werd ook een aantal mensen die toneelspelen uit die regio erbij betrokken, wat overigens een enorm feest was. Ik ben er even bij geweest om te zien hoe amateurs daar straalden. Twee was natuurlijk dat een gemeentebestuur van Venray 'verrekte'

snel, om het zo maar eens te zeggen, zei we betalen ook wat mee. En, voorzitter, daarmee konden we natuurlijk op een geweldige manier recht doen aan wat hier ook gevraagd werd. Voorzitter, dus dat doen we altijd, overal vragen. Twee, het is ook van groot belang dat in de regio zelf gemeentebesturen en iedereen die institutioneel daarin actief is ook aandacht blijft geven aan cultuur. Het gemeentebestuur van Venlo heeft een keer bezuinigd. Gisteravond was er raadsvergadering in Weert en daar is de altijd weer enthousiaste wethouder Gabriels en daar lagen toch wat amendementen om op cultuur wat te doen en niet meer, maar minder. Weet je, dat helpt natuurlijk ook niet. Wij zijn niet de gemeenteraad van weet ik wat, maar ook dat blijft altijd weer onderwerp van wat ieders politieke aandacht zou moeten zijn omdat ook daar centen nodig zijn om goede ontwikkelingen mogelijk te maken. De Garage in Venlo is een plek waar talentontwikkeling plaatsvindt. In Weert zijn talloze plekken. In Roermond gebeuren slimme dingen, maar je moet ze wel blijven doen. En in die zin is dat ook van belang. Dat zit in de brief die wij geschreven hebben over de COVID-19-maatregelen. Ik doe het nog maar eens een keer hier publiek. Ik maak me wel zorgen over de wijze waarop een aantal gemeenten, die gezamenlijk in Nederland € 150 miljoen hebben gekregen van de rijksoverheid om op cultuurgebied schade te compenseren, dat doen. Wij hebben € 8 miljoen gekregen als alle Provincies samen. Wij € 1,3 miljoen daarvan of € 1,1 miljoen en we hebben alle geld beschikt of het wordt deze week beschikt. We hebben afgelopen week overleg met de collega-Provincies gehad. Nog niemand had wat beschikt. Als wij dan daar de vraag stellen hoe gaat dat met gemeenten dan maken wij ons allemaal wel een beetje zorgen. En nogmaals, daar is het ook van groot belang. Let op om daar in dat ecosysteem, en het is aan de gemeenten zelf om te beoordelen wat dat dan is, die extra bijdrage te leveren.

De vicevoorzitter: De heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Ja dank u voorzitter. Die zorg die u heeft, dat die gemeenten die € 150 miljoen verdeeld hebben gekregen om een impuls te geven aan de cultuursector dat niet helemaal oppakken, die delen wij. Maar wat gaat u er dan aan doen om te zorgen dat die gemeenten dat dan wel gaan oppakken? Wat voor mogelijkheden ziet u, en wat voor wensen heeft u, om die gemeenten er wel toe te bewegen dat die gelden wel op de juiste manier worden ingezet?

Gedeputeerde Koopmans: Ik denk dat ik al eerder bedacht heb dat we de brief die we aan u gestuurd hebben ook aan de gemeenteraden sturen. Mocht dat nog niet zo zijn dan gaan we dat doen. Dus die brief die wij gestuurd hebben, met daarin die tabel die elke gemeente gekregen heeft, zullen wij ook naar elke gemeenteraad toesturen met daarbij, als we het al niet gedaan hebben, een briefje van let op uw culturele zaak. Overigens zeg ik daar ook bij in de wetenschap, want dat is nu eenmaal zo, dat veel gemeentebesturen het niet makkelijk hebben om de begroting op orde te hebben, maar deze bijdragen zijn specifiek door de regering, gedekt door het nationale parlement, ter beschikking gesteld voor de culturele infrastructuur en daar zouden ze dus ook in terecht moeten komen. Voorzitter, voor Noord- en Midden-Limburg betekent het dus zelf blijven investeren. Talenten zelf moeten zich ook laten gelden. Iets van Noord-Limburgse bescheidenheid en Midden-Limburgse bescheidenheid moet ook van zich afgeworpen worden. Dat is natuurlijk ook van groot belang. Hard werken is daarin van belang. Dus laat je zien. Dat is iets wat wij in de komende periode geweldig zullen ondersteunen, waar en wat dan ook.

Voorzitter, waar we het natuurlijk ook nog even over moeten hebben is het volgende. We hebben het nu natuurlijk over de verdeling van onze middelen. Die zijn als je het nationaal bekijkt echt meer dan de moeite waard. Ik zeg het al. Het is € 50 per inwoner. Er zijn andere Provincies waar het er maar € 5 zijn. Het echte grote punt is dat het Rijk hier veel te weinig in investeert. Dus iedereen die bezig is om amendementen te schrijven voor de nationale verkiezingsprogramma's, schrijf er maar in op: Meer

geld voor de regio en Limburg met name en vooral in die regio's die zelf het lef hebben om te investeren. Dat is in mijn ogen en in de ogen van het College, en in de ogen van die vele cultuurminnende Limburgers die waar dan ook geboren zijn en er naartoe willen gaan, van groot belang.

Voorzitter, dan is het even goed te komen op de motie van mevrouw Jenneskens met betrekking tot Popsport. Ik zou zeggen stem erover. Ik steun ze van harte en het is mooi dat die bij mevrouw de minister Van Engelshoven ingeleverd worden. Wij doen als Provinciebestuur als enige zo ongeveer een half miljoen per jaar voor popmuziek. Ik zei het al, zo'n 40.000 mensen doen aan popmuziek, een geweldige vorm van talentontwikkeling en van cultuurbeleving. En dan is het een beetje raar dat de rijksoverheid voor heel Nederland nog maar € 50.000 over heeft. Shame on you. Dat is toch een liedje of niet?

Voorzitter, de motie van mevrouw Kerseboom heb ik gehad. Voorzitter, ik denk dat ik alle opmerkingen van mevrouw Straus ook heb meegenomen in mijn algemene beantwoording.

De vicevoorzitter: Misschien het Orlando Festival of had u dat voor het einde willen bewaren?

Gedeputeerde Koopmans: Ja, daar kom ik zo nog op terug. Ik heb daar natuurlijk al wat over gezegd. Voorzitter, van mevrouw Werrij heb ik denk ik ook alle vragen gehad. Mevrouw Kerseboom ook. Het is natuurlijk interessant. U heeft nu het westen veranderd in Europees. Ik vind allebei nog ingewikkeld hoor. Ik vind het allebei heel erg ingewikkeld. Wat is dat eigenlijk? Als het gaat over de klassieken dan kun je daar natuurlijk een heel verhaal over houden. Maar laat ik voor één keer toch maar even een klein beetje partijpolitiek maken. Wat betreft de klassieke oudheid zijn we nu blijer met de Grieken in hun oudheid dan vandaag als het gaat over hun financieel systeem. Als ik daar alleen al over nadenk hoe je daar met elkaar mee om zou moeten gaan hier in huis. Ik vind het heel erg ingewikkeld om dat tot onderdeel te maken. Maar je ziet weleens bij instellingen, en ik heb het niet over Limburgse instellingen, en ik zie het ook weleens in het Haagse beleid dat het alleen maar anders moet zijn en dat het bezoeken van het Concertgebouworkest in Moskou belangrijker is dan wanneer ze naar Heerlen gaan. En dan moet ik u zeggen, als u dat ermee bedoelt dan vinden we elkaar er wel in. Maar als we dingen exclusief gaan maken dan wordt het zo moeilijk, vind ik, voor die 1,1 miljoen Limburgers om dat precies te gaan wegen terwijl je bij de algemene achtergrond natuurlijk wel iets kunt voelen. Ik kan er wel iets bij voelen.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Ja, voorzitter, ik kan dat wel even toelichten. Met de klassieke kunsten bedoel ik wat we in de laatste 400 jaar uit Europa met zijn allen hebben opgebracht, dus onze klassieke muziekvormen, onze klassieke kunsten, klassieke muziek zoals we dat in de laatste 400 jaar kennen. Dat is eigenlijk een beetje de bedoeling met klassieke kunsten.

Gedeputeerde Koopmans: Oké, maar ook dat is heel ingewikkeld, want er zijn nogal wat componisten die zich door van alles en nog wat laten inspireren. Ik vind het ingewikkeld.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, nu de definitie, via u, teruggebracht is tot de laatste 400 jaar en de heer Koopmans dus de keuze heeft van, laten we zeggen, van 1600 tot heden is de vraag natuurlijk of COBRA, Bauhaus en alle moderne kunstvormen daar dan ook weer onder vallen. Dus ik ben benieuwd welke duiding u op dit moment heeft van Europese cultuur vanaf 1600? Want als dat het criterium moet gaan worden dan ben ik benieuwd hoe u dat op dit moment zou duiden?

De vicevoorzitter: Van mijn kant zou ik eraan toe willen voegen dat inderdaad de kwalificatie ingewikkeld, lastig, is als het gaat over een advies vanuit het College over deze motie.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, dat is natuurlijk niet te doen. Hij wordt nu beperkt tot muziek door mevrouw Kerseboom. Als je hem naar alle kunstuitingen doet, dan is dat niet te doen, nog los van het feit dat lang niet elke componist vertelt wat zijn inspiratie is. Ik weet niet wat de inspiratie is van het stuk Zarathustra. Alleen over de titel ben ik al aan het nadenken wat de inspiratiebron geweest zou zijn. Het klinkt een beetje Turks of niet?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Zarathustra?

Gedeputeerde Koopmans: Ja.

De heer Kuntzelaers (PvdA): India.

Gedeputeerde Koopmans: India? Ja, ik weet het niet. Zoek het maar eens op.

De vicevoorzitter: Dat mag ook nog in tweede termijn wat mij betreft.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, het is dus heel ingewikkeld. Het algemene gevoel is ook, het is onzin om alleen maar te subsidiëren wat heel ver is. Als u dat bedoelt dan zijn we het erover eens, maar om te zeggen we doen het alleen maar als het van hier is, dat zegt u ook niet zegt u nu. Weet u, dan zitten we ook weer veel dichter bij elkaar. Voorzitter, dan kom ik tot slot bij het Orlando Festival.

De vicevoorzitter: Mag ik gelet op het ingewikkelde karakter van die vorige motie dan vaststellen dat het College de motie ontraadt gelet op de uitvoerbaarheid?

Gedeputeerde Koopmans: Ik zou aan mevrouw Kerseboom willen vragen om ook die aan te houden, omdat we dat dan onderdeel kunnen maken van de evaluatie. Laat ik het heel simpel zeggen. We zouden de volgende keer in plaats van één ook twee punten kunnen geven aan die Limburgse identiteit. Dat zou kunnen. Ik zeg niet dat dat een goed idee is maar laten we dat gewoon dan met elkaar bespreken. Dat is denk ik waardevoller, ook in relatie tot de toekomst dan wanneer we dat nu doen, want nu staat voor het besluit over datgene wat ingeleverd is.

De vicevoorzitter: Mag ik op dat punt dan misschien eerst mevrouw Kerseboom even het woord geven, daar waar het over de motie zelf gaat? En daarna mevrouw Straus.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dan even ter verheldering voorzitter. Gaat u met PS in gesprek over de evaluatie? Mogen wij daar ook iets van vinden?

Gedeputeerde Koopmans: Dat heb ik net al toegezegd aan de heer Van der Linden. Zeker. En ook over de aangehouden motie zullen we echt reflecteren.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Oké, dan is dat duidelijk. Dan houd ik deze motie ook aan.

De vicevoorzitter: Dan constateer ik dat motie 2678 ook is aangehouden. Dank je wel. Mevrouw Straus.

Mevrouw Straus (VVD): Ja, als vertegenwoordiger van de familie Straus moest ik mij natuurlijk even aangesproken voelen. U zult wellicht wel weten dat als je met je OV-kaart dan in de trein zat wat die conducteur altijd tegen mij zei: “Oh, familie van...” En dan kwam hij meestal met “An der schönen blauen Donau” op de proppen en dan zei ik altijd “Nee, ik ben van de arme tak van de familie.” Maar goed, Also Sprach Zarathustra van Richard Straus is gebaseerd op een boek van Friedrich Nietzsche. Dus dan weet u dat alvast. Ik heb gewoon Wikipedia. Ik heb geen pretenties. En dat gaat over een Iraanse profeet.

Gedeputeerde Koopmans: Dan hebben we het al te pakken. Het is dus niet te doen. Ja, bingo. Voorzitter, dan komen we aan het Orlando Festival. Ik heb daar in algemene zin al wat over gezegd. Voorzitter, in het commissiedebat heb ik al de oproep gedaan om met een aangepaste aanpak te komen. Mevrouw Dassen heeft daar de leiding ook mede in genomen op verzoek vanuit de SKL zelf. Zij heeft een aantal deskundigen bij elkaar gezet. Zij heeft een aantal betrokkenen bij elkaar gezet en daar is een plan over bij ons ingeleverd. Ik zou u willen vragen, wetende dat hier een grote meerderheid is om met Orlando serieus aan de slag te gaan, want ik kan heel goed tellen, dat wij een besluit gaan voorbereiden aan de hand van de nog met hen te bespreken inhoud van dat plan. **Dus wij gaan daar maar eens even goed naar kijken hoe we dat precies kunnen doen. En daar gaan we gebruikmaken van de hardheidsclausule.** Want ik heb u vorige keer al verteld dat als u zou besluiten we nemen ze op in de CPI, dan zit ik met het echte probleem dat in juridische zin ook de anderen die een nulcriterium hadden dan in één keer naar de rechter kunnen stappen. Dus dat is geen goed idee. Maar wij kunnen dat wel doen met de hardheidsclausule en wij zullen dat besluit ook aan u melden. Maar wij hebben echt nog een paar weken nodig om dat goed met elkaar te bespreken, rechtdoend aan het werk wat zij verricht hebben, maar ook rechtdoend aan de kennis en deskundigheid op dat punt hier in huis. Wij zullen dat dan met u delen en ik denk dat dat moet lukken voor de vergadering van 13 december. En mocht u dan denken, dat heeft u toch niet goed genoeg gedaan College, dan kunt u in de vergadering van 13 december, daar wordt de eindejaarsbijstelling besproken, ons nog altijd financieel de richting wijzen.

De vicevoorzitter: Dat wordt dan 11 december want de 13de is een zondag.

Gedeputeerde Koopmans: Ja.

De vicevoorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dat klinkt in ieder geval als muziek in de oren. Dus die toezegging die accepteren wij graag. Wat ons betreft is er ook nog de volgende vraag. U sprak ook kort over de toezegging die u wilt doen richting het Fanfare Orkest. Wij hebben in ieder geval begrepen dat de Limburgse Bond van Muziekgezelschappen de deur dicht heeft gehouden voor het LFO. Dus wij zouden u willen vragen om met deze zelfde bril die u opzet voor het Orlando Festival ook naar het Limburg Fanfare Orkest te kijken.

Gedeputeerde Koopmans: Ja.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dank u wel.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik heb vanmorgen nog contact gehad met de voorzitter van de LBM. Die deur leek daar zeker niet dicht. Maar met diezelfde bril gaan we daarnaar kijken en we zorgen dat u op tijd op het punt van het LFO en op het punt van het Orlando een brief krijgt. Bij

Orlando is het nog goed dat medewerkers mij er nog even op wezen dat wij ook nog wel wat ruimte zien in de evenementen- en festivalregeling. Daar zit ook wat meer ruimte in ook vanwege het feit natuurlijk dat er minder evenementen zijn. Dus ik hoor wat u zegt. Ik zie daarin ook een duidelijk draagvlak. Ik vind het eigenlijk ook wel weer heel prettig om mee te maken. Ik dank ook mevrouw Kerseboom voor haar strijd op dat punt. Wij gaan aan de slag met het plan dat zij aangeleverd hebben. Wij sturen u een brief daarover. Dat is voor de Statenvergadering van 11 december. En dan kunt u altijd nog op 11 december laten weten dat heeft u toch net niet goed genoeg gedaan. En ik zou dus daarom ook op dit punt willen vragen om de moties aan te houden. Dan weten wij precies waar u aan denkt en hebben wij zelf een beetje de vrijheid om te kijken hoe we dat verstandig oppakken.

De vicevoorzitter: Ik kijk naar mevrouw Fischer die wil interrumpen en ik zou haar inderdaad als eerste indiener van de motie 2675 willen vragen of die beide toezeggingen van de Gedeputeerde, dus zowel over het Orlando Festival als het Limburgs Fanfare Orkest, voor haar inderdaad aanleiding zijn om de motie aan te houden in afwachting van de brief die in ieder geval op 11 december voorligt. Mevrouw Fischer, mag ik u vragen om dat mee te nemen?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik neem dat zeker allemaal mee. Ik ben blij dat het plan dat er gemaakt is in goede aarde valt zal ik maar zeggen, dat in ieder geval duidelijk is dat ook van de kant van Orlando gezien is dat er iets moet veranderen, dat ze niet zo op dezelfde voet kunnen doorgaan als geweest is. Mevrouw Dassen, burgemeester van Kerkrade, heeft het voortouw genomen en ik heb er heel veel vertrouwen in dat dat goed gaat komen. Stel dat plan wordt goedgekeurd, dan wil ik eigenlijk vragen om in ieder geval twee en als het even kan vier jaar subsidie te geven, maar in ieder geval die twee jaar om dat plan te laten landen en te laten groeien eigenlijk.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dat zit ook echt in onze gedachten. Dat geeft ook iets meer ruimte dan wanneer je het voor vier jaar doet. Het doet ook iets meer recht aan het proces dat ook bij Orlando doorlopen gaat en wil worden.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dan houd ik de motie aan.

De vicevoorzitter: Oké, dan is de motie 2675 aangehouden.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, mijn vraag eigenlijk in dit debat over deze specifieke motie is waarom de motie niet met dezelfde duiding wel in stemming zou kunnen komen, want ik hoor dat u eigenlijk tot een vergelijk hier komt over de interpretatie hoe dat dan het beste uitgewerkt zou kunnen worden. Ik zou het mevrouw Fischer-Otten ook wel gunnen dat ze hier een statement mag maken voor het Orlando Festival, ook omdat dat natuurlijk ook wel een breedgedragen voorstel hier in de Staten is.

De vicevoorzitter: Ik begrijp dat technische punt. Het statement dat door mevrouw Fischer gemaakt is dat is wel duidelijk, maar ik heb de Gedeputeerde ook met twee toezeggingen horen zeggen wij gaan aan de slag, wij gaan de komende weken ons huiswerk doen, u krijgt een brief, houd hem aan en kom er maar op het moment dat u niet tevreden bent over de brief op 11 december op terug. Dan denk ik dat dat daarmee nog meer recht doet dan dat we de motie nu als zodanig in stemming brengen, maar goed dat is een afweging die de indiener maakt.

Gedeputeerde Koopmans: En zou ik om haar te helpen kunnen zeggen ik kan mits met de duiding die ik zonet gegeven heb met allebei heel goed leven.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dan wil ik de motie graag in stemming brengen als dat zo is, want dat resultaat wil ik eigenlijk graag ook op mijn conto bijschrijven. Zo egoïstisch ben ik dan op dit gebied.

De vicevoorzitter: Dan is de motie 2675 weer niet aangehouden en komt die gewoon aanstaande maandag in stemming met het advies en de duiding die we van de Gedeputeerde hebben gekregen.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dat was mijn bijdrage in de eerste termijn.

De vicevoorzitter: Ik kijk nog heel even naar de heer Van der Linden, die als eerste indiener van de motie 2676 eveneens een toezegging heeft gekregen dat gesprekken gestart worden met het Limburgs Fanfare Orkest of voortgezet worden. Zo moet ik het zeggen. Is dat voor hem ook aanleiding om de motie aan te houden of wil hij hem desondanks in stemming gebracht hebben? Mijnheer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja voorzitter het gaat om het resultaat en dan wil ik de motie in ieder geval wel aanhouden want dan kan ik het resultaat beoordelen en dan kom ik daar in de decembervergadering wel op terug.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan is de motie 2676 aangehouden. Dames en heren, ik kijk naar de tijd. Ik kan mij voorstellen dat er op plekken behoefte is aan een tweede termijn. Die is qua spreektijd sowieso korter dan de eerste termijn uiteraard. Dus ik zou die spreektijden ook strak willen handhaven omdat en de lunch op ons staat te wacht maar ook nog een hele boeiende middag in het verschieft ligt. Dus de vraag is om u echt te beperken tot het meest noodzakelijke in tweede termijn. Ik ga starten met GroenLinks. Ik geef het woord aan mevrouw Jetten en zij heeft één minuut spreektijd.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik zal heel snel praten. Ik wil in ieder geval ook het College bedanken voor de antwoorden, maar ook mijn waardering uitspreken dat Limburg veel doet op cultuurgebied. Dat waarderen wij zeer en ik wil ook de collega's bedanken. Voorzitter, ons hart gaat uit naar al die culturele instellingen, mensen die daar met hart en ziel en zaligheid werken, en zij verdienen onze steun en liefst natuurlijk gunnen wij allemaal hun die financiële steun maar wij snappen dat die pot met geld niet oneindig is. En naast die financiële steun willen wij in ieder geval onze morele steun en onze waardering uitspreken voor al die instellingen en al die mensen die daar werken, zeker nu voor die instellingen die buiten de boot vallen. We roepen dan ook iedereen op om na deze lockdown, en hopelijk na corona, om zoveel mogelijk naar deze instellingen te gaan, daar ons geld te spenderen. Wij hebben wat kunnen bezuinigen de afgelopen tijd en dat is ook meteen goed voor de horeca. Verder, voorzitter, ben ik echt heel erg benieuwd naar de antwoorden zo dadelijk van de PVV naar die Limburgse criteria. En waarom? Omdat ik vanochtend op weg hiernaartoe op de radio hoorde dat zelfs iemand als André Rieu het heel erg zwaar heeft en zelfs dat kan wellicht omvallen in deze moeilijke tijd. Mijn vraag is dan, is dat dan typisch Limburgs of is dat Straus. Daarom begreep ik dat niet. Dus ik ben heel benieuwd naar de antwoorden. Tot zover, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten, en Straus en Limburg dat kan prima samengaan. Dat hebben we al gezien vandaag. Goed, wij gaan verder met 50PLUS, mevrouw Fischer, en als dat makkelijker voor u is mag het ook van de plek.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja, ik doe het liever van hier. In ieder geval ben ik heel erg blij met hoe het gegaan is. Ik ben blij dat muziekgezelschappen en de hele culturele sector weer eens onder de armen gegrepen is en ze kunnen doorgaan. Ze hebben het heel moeilijk en ik kan daar

alleen maar achterstaan, ook achter de woorden van mevrouw Jetten. Ze hebben gewoon de hardste klappen te verduren. Dat is heel erg om te zien. Daarom was ik zo blij zoals het gegaan is en als Kerkraadse ben ik ook heel erg blij dat Orlando onder de armen gegrepen wordt en dat die maandag waarschijnlijk positief gestemd zal worden. Dat was het. Ik maak het niet langer dan nodig is. Dit wilde ik even kwijt. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Wij gaan verder met de PvdA, de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Blij ben ik vandaag geworden van de brede steun voor het cultuurveld hier in Limburg van de SP tot aan Forum voor Democratie en omarming van alles wat Limburgs is en ook alles wat cultuur beoefent in Limburg. Dus dat is een enorme prestatie voor een Provincie die ook zoveel geld weet uit te trekken om die cultuur te ondersteunen. Er is één vreemde eend in de bijt om het maar zo te zeggen en dat was de bijdrage van de Partij voor de Vrijheid. Ik probeer het te begrijpen want het liefste zou ik hebben dat we hier met zijn allen één breedgedragen statement maken voor cultuur in Limburg, zeker in deze crisistijd. Uw statement was: Het is elitaire kunst, die moeten we niet subsidiëren. En u noemde als voorbeeld de Zomerparkfeesten, een gratis festival waar iedereen uit Venlo kan komen om gewoon te genieten van die Limburgse cultuur en van die makers die wij hier met zijn allen zo'n warm hart toedragen. Daarentegen bent u voor steun aan het Orlando Festival en ik heb even gekeken, een kaartje voor één persoon voor een vijfdaags arrangement kost € 895 en als u het volledige pakket van tien dagen neemt kost dat € 1.690 per persoon. U stelt dat het Zomerparkfeest, dat gratis is, voor de elite is, maar het Orlando Festival met een kaartje van € 1690 voor het volk. Ik wil graag van u weten hoe u dat aan elkaar weet te knopen, want wij houden van het Orlando Festival en het Zomerparkfeest, maar ik ben benieuwd hoe de Partij van de Vrijheid dit met elkaar kan vereenzelvigen.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik vroeg mij af, misschien weet de heer Kuntzelaers dat als rasechte Venlonaar, mevrouw Jiménez gaf eigenlijk aan dat het Orlando Festival heel oud was en daarom de moeite waard. Ik vroeg mij af of u weet hoe oud de Zomerparkfeesten zijn?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik meen dat we in de jaren '80 voor het eerst een buurtpicknick organiseerden ergens op het Julianapark. Het is 42 jaar.

Mevrouw Jenneskens (D66): Het is sinds 1977.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja zo iets. Ik was er nog niet toen deze traditie begon. Het Zomerparkfeest is natuurlijk een volksfeest dat begon als een picknick en uitgroeide tot een fantastisch festival met tienduizenden bezoekers. Ja, dat kan de steun van de hele Staten bijna wegdragen en ik vind het dan ook vreemd dat de PVV kiest voor entreekaartjes voor dat festival, terwijl een festival met enorm dure kaartjes gezien wordt als volkscultuur. Ik kan dat niet rijmen. Ik hoop dat we in de komende bijdrage van de PVV een uitleg krijgen over dit standpunt, want het zou zo mooi zijn als we hier met zijn allen die cultuur omarmen, Limburg omarmen en hen een hart onder de riem steken in deze moeilijke tijd. Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuntzelaers. Wij gaan verder met de PVV, mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel voorzitter. Uit het gevoerde debat wordt duidelijk dat cultuur door iedereen anders gedefinieerd wordt en op andere waarde wordt geschat. Dat is prima. De hoofdvraag is of er subsidie moet worden verleend aan de in het voorstel genoemde organisaties. Ten eerste is de PVV tegen het verlenen van subsidies en als er specifieke organisaties buiten de boot vallen, zoals Orlando, komt dat door de gegeven aanpak. Moties om onderdelen toe te voegen zullen we niet steunen. Wellicht zal de volgende keer een geheel andere aanpak moeten plaatsvinden en daarmee ook de rol van de Cultuurtank hierin. Tot slot, zou ons advies zijn dat de genoemde organisaties een kostendekkend beleid zouden moeten voeren en zich daarmee kunnen vrijvechten van subsidies. Ik kom nu ook niet met een of ander voorbeeld, voorzitter. Dit is ons standpunt. Dit is mijn antwoord, voorzitter, en hier zou ik het ook bij willen laten.

De vicevoorzitter: Maar er komt toch nog een interruptie van de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, wij zijn hier vandaag bij elkaar om ideeën uit te wisselen, om elkaar te bevragen over de standpunten die we innemen en uw standpunt in de commissievergadering was dat omdat het Orlando Festival voor een bepaalde doelgroep in Limburg superbelangrijk is moeten we dat behouden en u komt daar nu op terug. U zegt ik ga geen enkel festival meer steunen of geen enkel ander initiatief hier in de zaal. Kunt u mij uitleggen waarom u die draai maakt tussen de commissiebehandeling en de Statenvergadering vandaag?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Zoals gezegd mijn antwoord staat vast. Ik zou hier ook niet verder op in willen gaan. Het is voor ons klaar en wij blijven bij ons standpunt en het zal ook niet veranderen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter.

De vicevoorzitter: Laatste keer.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Het standpunt van de PVV is veranderd tussen de commissievergadering en de Statenvergadering van vandaag. U gebruikt andere bewoordingen, maakt andere keuzes en ik vraag u hier in de zaal om toelichting omdat we dat met elkaar hier doen. Dat is een debat. U legt uit waarom u bepaalde keuzes maakt. En de vraag aan u is kunt u mij uitleggen waarom u van standpunt of van mening verandert?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): De mening is niet veranderd. Wij blijven erbij dat het Orlando Festival echt Limburgs is. Wij nemen alleen afstand van het Statenvoorstel, omdat dat niet met ons standpunt overeenkomt. En that's it. We hadden de vergadering. We hebben erover gepraat. We hebben het Statenvoorstel vanuit verschillende perspectieven bekeken en afgewogen en wij kwamen tot deze conclusie en daar kan ik nu ook niets meer aan veranderen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik vraag u niet om het te veranderen maar ik vraag u om toe te lichten waarom. U geeft geen antwoord op de vraag. Ik vraag waarom maakt u deze keuze. Waarom kiest u ervoor om het Orlando Festival wel of niet te steunen in de huidige Statenvergadering? Waarom kiest u er wel of niet voor? U geeft geen antwoord.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Wij houden niet van het verlenen van subsidies. Dat is het antwoord op alle vragen en dan kunt u nog tien vragen stellen maar het antwoord blijft gelijk.

De vicevoorzitter: Maar dan denk ik dat het ook geen zin meer heeft om dat debat voort te zetten. U zult zich tevreden moeten stellen met het antwoord dat u gekregen heeft. Maar de heer Van der Valk nog niet helemaal denk ik.

De heer Van der Valk (SP): Nee, zeker niet.

De vicevoorzitter: De heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Want u doet wat bouten uitspraken. U zegt wij zijn tegen subsidies en u nuanceert dat even met wij houden niet van subsidies, maar hoe denkt u dan dat die culturele sector zichzelf in leven moet houden en door moet gaan met het mooie werk dat ze allemaal doen. Hoe zou dat dan moeten?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Door bijvoorbeeld een kostendekkend beleid te voeren en dat heb ik net ook al gezegd en daar blijft het dan ook bij.

De heer Van der Valk (SP): En hoe ziet u dat dan voor zich dat kostendekkende beleid?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Zoals gezegd, ik ga er ook niet meer verder op in. Dit was mijn termijn en verder heb ik ook eigenlijk niets daarover te zeggen.

De vicevoorzitter: Daar zult u het dan mee moeten doen mijnheer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Dan ben ik redelijk 'flabbergasted' in deze, maar goed.

De vicevoorzitter: Waarvan akte. Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik dacht even dat ik in een aflevering van de rijdende rechter was beland, want het enige antwoord dat hier de hele tijd terugkomt is dit was mijn uitspraak en daar zult u het mee moeten doen. Maar dat is hier niet aan de hand, voorzitter, en dat vind ik nog wel even belangrijk. U noemt hier net wezenlijke culturele dragers, instellingen die zich daar met hart en ziel voor inzetten en die een wezenlijk onderdeel vormen, niet alleen van Limburg maar ook van werkgelegenheid die een bijdrage levert aan onze economie. En behalve er vooral ook voor zorgen dat kinderen, dat mensen zich verwonderen, groter durven dromen, die noemt u net loze hobbyprojecten en dat vind ik vrij grote woorden. En ik vind eigenlijk ook dat als je een antwoord als 'dit vind ik en daar moet u het maar mee doen, dit is ons standpunt' inneemt over een sector, dat je het dan ook aan je collega's hier en aan de wereld buiten verplicht bent om uit te leggen waarom je dat vindt. Dus ik zou nog één keer om dat antwoord willen vragen. En ten tweede, ik heb u in de eerste termijn gevraagd, vindt u niet dat het ook heel erg onverstandig is om niet te investeren in cultuur gelet op de economische meerwaarde die het ook heeft voor Limburg, zeker in deze crisis, en daar ben u mij ook nog een antwoord op verschuldigd.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Kijk, dat is leuk aan de politiek. Ieder heeft zijn eigen mening en ieder moet ook de mening van een ander respecteren en ons standpunt blijft toch echt: Wij willen niet gaan subsidiëren.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter.

De vicevoorzitter: De laatste keer op dit punt mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, wat ik leuk vind aan politiek is dat je elkaar kritisch mag bevragen, tenminste dat is zoals ik het heb geleerd in het afgelopen jaar. Dat als je een standpunt inneemt dat je het ook aan je kiezer maar ook aan je collega's verplicht bent om dat te verantwoorden en het enige antwoord dat u hier telkens geeft is: Dit is mijn standpunt. Maar ik stel u gewoon twee vragen. Eén, waarom noemt u het loze hobbyprojecten en, twee, vindt u het verstandig om niet meer te investeren in cultuur nu er een crisis dreigt en juist cultuur meerwaarde toevoegt aan de Limburgse economie?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik heb nooit gezegd dat wij niet investeren in cultuur. Alleen dit Statenvoorstel kunnen wij gewoon niet ondersteunen en een grote reden daarvoor is dat wij tegenstander zijn van subsidies en dat moet eigenlijk iedereen bekend zijn en meer kan ik ook eigenlijk ook niet daarop zeggen omdat dit gewoon het punt is waar het om draait. U kunt nog tien vragen stellen maar u zult geen antwoord krijgen.

De vicevoorzitter: Dan denk ik dat wij dat ook niet meer moeten doen mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar dan dank ik in ieder geval voor de poging om te komen tot een antwoord.

De vicevoorzitter: U heeft het punt gemaakt en u zult het moeten doen met het antwoord dat u krijgt. Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, ook wij blijven toch met de vraag zitten waarom de PVV dan niet in die commissievergadering al heeft aangegeven dat zij dit voorstel compleet zou willen afschieten, want u heeft in die commissie geen enkele suggestie gedaan van wat u dan zou willen schrappen of wat u zou willen toevoegen of wat volgens u heel waardevol is? Waarom heeft u dat in de commissie niet gedaan?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Omdat wij nog in beraadslaging waren.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Maar voorzitter, wij zaten toch daar in die commissie juist ervoor om een richting met elkaar te bespreken. Het enige wat u toen heeft gezegd is dat u vond dat we ook naar festivals moesten kijken voor ouderen. Maar vervolgens heeft u geen enkele zin gewijd aan het feit dat u de lijst zoals die er stond totaal overbodig vond zoals ik het nu maar even zeg.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dat ik dat niet heb geuit dat mag zijn, maar daarom doe ik het nu.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Kunt u dan naar aanleiding van de commissievergadering en de antwoorden die u daar heeft gekregen nog één keer duidelijk uitleggen waarom u tot dit inzicht bent gekomen vandaag?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Wij zijn tegen subsidies, herhaaldelijk.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Maar wel voor de subsidie voor het Orlando Festival?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik zal het niet blijven herhalen.

De vicevoorzitter: De laatste interruptie door mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ik begrijp dat de PVV tegen subsidies is. Je kunt het ook steunen, want als wij hier kijken in de Provincie Limburg, geven wij behalve aan de culturele sector ook aan een heleboel andere sectoren steun of subsidie en ik denk dan aan sport, aan de Brightlands, ik denk aan een MAA en aan VDL. Hoe denkt de PVV daar dan over, want dat zou je ook een vorm van subsidie kunnen noemen?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Maar volgens mij gaat het nu niet over sport of dergelijke, maar ik snap wat u bedoelt. Het moet ook een maatschappelijk draagvlak hebben. Zeker.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Als ik iets hier vandaag heb gehoord is dat de culturele sector een enorm maatschappelijk draagvlak heeft.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Goed, dat is uw mening, en onze mening is dat veel instanties hier meer met hobby te maken hebben en daarom kunnen wij geen subsidie daaraan verlenen.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Oké. Dan daag ik u uit dadelijk, sorry voorzitter, bij andere onderwerpen als we het over maatschappelijk draagvlak hebben. Dan komen wij hier ongetwijfeld op terug. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: Ik zou voorzichtig willen constateren dat u elkaar niet meer gaat overtuigen en dat dus extra interrupties ook weinig meer toevoegen. Wij gaan verder met de tweede termijn van de Staten en ik geef het woord graag aan mevrouw Jenneskens namens D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, ik zat eigenlijk nog maar met één vraag, want als de PVV zo tegen subsidies is, waarom heeft u dan vorige week of afgelopen week eigenlijk nog gewoon ingestemd met de begroting. Subsidie geven is een wezenlijk onderdeel van onze Provincie, maar goed. Even recapitulerend, D66 is trots en we mogen met zijn allen trots zijn, trots op het feit dat cultuur vanuit verschillende blikvelden zo breed gesteund wordt in deze Staten. Er waren nog twee dingen die mij opvielen. De eerste is we hebben het gehad over traditionele waarden en toen dacht ik nog in Noord-Limburg, waar ik vandaan kom, noem je eigenlijk iemand die van buiten komt altijd een 'buutendurpse.' Dat zijn meestal ook niet de allerbesten. En ik dacht als er eigenlijk toch één traditie is in Limburg, dan is het dat we die Hollanders vooral niets voor ons laten bepalen. Dus ik heb nog steeds in die zin een beetje moeite met de motie van Forum, als we dan klassiek willen blijven. Voorzitter, ik heb eigenlijk nog maar één opmerking en dat is over de motie over Popsport. Die heb ik straks aangekondigd. Het gaat er eigenlijk om dat wij Popsport maar ook andere instellingen hier in Limburg een hele goede voedingsbodem bieden, maar dat die ook op andere plekken middelen moeten ophalen, en onder andere bij het Fonds Cultuurparticipatie landelijk is dat moeilijk en daardoor zijn die instellingen er nog niet. Wat die motie eigenlijk inhoudt is dat ik het College oproep, en ik weet zeker dat dat bij de heer Koopmans in goede handen is, want hij en ik Noord-Limburgers hebben minder last van die bescheidenheid dan sommige anderen misschien, om richting Den Haag te gaan en vooral ook daar aandacht te blijven vragen voor die instellingen die wij van waarde vinden en die ook bij hen op die warme belangstelling zouden moeten mogen rekenen. En dat was het eigenlijk, in die zin dat ik denk dat we tevreden mogen zijn met dit stuk en de voedingsbodem en het makersklimaat dat we hiermee in Noord-, Midden- en Zuid-Limburg bestendigen omdat dat harder nodig is dan ooit.

De vicevoorzitter: En voor de bevestiging mevrouw Jenneskens, gaat u de motie 2677 die de Gedeputeerde warm omarmd heeft ook in stemming brengen maandag?

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, omdat dan het signaal denk ik vanuit Limburg het beste aankomt in Den Haag bij mevrouw Van Engelshoven.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Wij gaan verder met het CDA, mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik zal het kort houden. Ik dank de Gedeputeerde voor de toezeggingen die hij heeft gedaan vandaag. Wij zien ook heel erg uit naar de brief en de gesprekken die er gaan volgen. Wij zullen die brief ook met aandacht lezen en zo nodig daar nog het debat met u over voeren. Ik vertrouw erop dat het niet noodzakelijk is en laten we hopen dat we met zijn allen zo snel mogelijk weer na al deze fantastische festivals kunnen want ik verheug me er in ieder geval op om weer met een biertje ergens op een veld te staan of gewoon met een Spa Rood en te genieten van al die mooie dingen die Limburg ons te bieden heeft op het gebied van cultuur. Dank je wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Werrij. Wij gaan verder met de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Ja voorzitter, dank u wel. De SP is voor subsidies, zeker als het gaat om de cultuursector en bij andere dossiers kun je je dat natuurlijk afvragen, maar dat maakt het wel gelijk ingewikkeld want wie krijgt wat, wanneer, hoeveel en waarom. Dat heeft GS uitbesteed aan de Cultuurtank en dat is zo goed mogelijk gedaan. Helaas is daar ook bijkomende schade geleden, onder andere het Orlando Festival waar uitgebreid over is gesproken. Wij zullen dan ook de motie steunen. Onverlet de toezegging dat er een goed plan gaat komen en goed gekeken gaat worden naar de toekomst van Orlando, zullen wij de motie blijven mee-indienen. Dat is één. Wat betreft de andere moties werd ik gaandeweg de discussie toch een klein beetje ongerust, want uit een aantal dingen kom je niet: Europees, Westers, Limburgse cultuur, wel of niet mensen van buiten of van binnen mee laten denken. Daar kom je gewoon niet uit. Het is vooral zaak dat het goed gebeurt en dat er geleerd wordt van hetgeen het afgelopen jaar is gedaan op het cultuurvlak, met name door de Cultuurtank, en dat er verbeteringen worden aangezet. En ik ben het helemaal met mevrouw Werrij eens. Ik kijk ontzettend uit om weer wat van de cultuur te gaan genieten en laat het zo snel mogelijk gebeuren want zo is het niet leuk, nergens en zeker niet in Limburg. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Valk. Wij gaan verder met mevrouw Straus namens de VVD.

Mevrouw Straus (VVD): Voorzitter, dank u wel. Allereerst wil ik mijn waardering uitspreken voor de passie waarmee eigenlijk de meesten van mijn collega's met dit onderwerp bezig zijn. Het is inmiddels toch al behoorlijk in de middag en ik heb me in ieder geval geen moment verveld. Dat wil ik naar het bestuur in ieder geval ook mededelen. Ik vind het mooi om te zien met hoeveel overtuiging u zich voor dit onderwerp inzet en daar zouden heel veel andere Provincies een voorbeeld aan mogen nemen. Voorzitter, ik heb verder niet heel veel inhoudelijke vragen maar ik wilde wel nog iets anders meegeven. Deze week is het ook de week van het respect. Ik weet niet of u dat weet maar ik heb het genoeg gehad om afgelopen woensdag het eerste boek over burgerschap in Limburg in ontvangst te mogen nemen. Dat is ontwikkeld naar aanleiding van onze motie vorig jaar door het Limburgs museum en de eerste groepen basisschoolleerlingen gingen daarmee aan de slag. Nu heeft u misschien ook meegekregen dat er in Den Haag ook een discussie over burgerschap in het onderwijs speelde en daarmee zien we eigenlijk hoe belangrijk dat het is dat we al heel jong leren om elkaar te begrijpen en elkaar te verstaan. En daar wil ik de link ook naar cultuur leggen want cultuur is daar een

heel belangrijk verbindend element in. Ik ben zelf ook actief, praktiserend cultuurliefhebber en er is niets mooier dan samen een culturele productie maken. Dat is echt werkelijk waar. Het is niet alleen dat je daar heel veel energie van krijgt maar dat slecht alle grenzen tussen mensen. Er komt een soort gemeenschappelijke taal naar voren die niet uitmaakt uit welk land dat je komt, die niet uitmaakt uit welke streek dat je komt, maar ineens begrijp je elkaar. Dus ook vanuit die invalshoek zou ik nogmaals willen pleiten voor vooral doorgaan. Dat zei Barrie Stevens vroeger: U moet vooral doorgaan. Ik ben al iets ouder. Dat was een danschoreograaf, ook uit de culturele sector, maar wel zeer commercieel, van de soundmixshow. Hij bracht cultuur ook bij de mensen thuis. Dus vooral doorgaan met zijn allen want cultuur maakt het leven gewoon een heel stuk mooier.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Straus. Wij gaan verder met mevrouw Kerseboom namens Forum voor Democratie.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter. Ik denk, zoals wij op 9 oktober hadden gezegd, waren wij echt verheugd om een overzichtelijk voorstel te ontvangen, die subsidies alloceert op basis van bewust en weloverwogen selectiecriteria en het is ook gewoon een fijn proces om mee te werken. Daarom danken wij de Gedeputeerde ook voor de toezegging dat wij over de evaluatie in gesprek met elkaar mogen gaan en dat we samen misschien tot een zelfs betere Cultuurtank en selectiecriteria kunnen komen. En misschien is dat ook een mooi moment voor de PVV om dan hun inspraak daar constructief te geven wat misschien wel beter past bij hen, dat we dat met zijn allen gaan bespreken. Voorzitter, wij zijn verheugd dat de motie van 50PLUS zoveel ondersteuning heeft ontvangen van deze Statenzaal en wij zien uit naar de stemming op maandag en of we misschien iets te vieren hebben. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Kerseboom. Tot slot in tweede termijn van de Staten, de heer Van der Linden namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, van onze kant uit vind ik dat we een goed en waardevol debat hebben gevoerd en ook dank aan de Gedeputeerde voor de royale manier waarop u onze motie oppakt. Wij wachten even af wat er uit het verhaal komt, maar daar zijn we in ieder geval blij mee. Het is goed ook dat we voor de evaluatiecriteria een proces hebben afgesproken hoe we dat gaan inrichten en gaan hanteren. Motie 2677 van mevrouw Jenneskens ondersteunen wij van harte, dat had ik nog niet gezegd, en zeker om ervoor te zorgen dat het College, de Gedeputeerde, in Den Haag meer speelruimte krijgt of kracht heeft om te opereren. Motie 2675 van 50PLUS daar staan we onder. Dus daar hebben we geen problemen mee. Als criticasters van de verdeling van de centen tussen Noord en Zuid pikken wij de bal op die teruggespeeld is door de Gedeputeerde van zorg ervoor dat partijen ook aanvragen indienen. Daar zullen we graag aan meewerken. Tot slot willen wij alle culturele ondernemers veel sterkte toewensen zodat ze ook nog van de subsidie kunnen genieten als die uitgekeerd wordt, want ik denk dat het nu een kwestie is van overleven en daar wensen we ze veel sterkte bij. Dat was hem.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Linden. Ik kijk even naar de rechterzijde voor een korte reactie vanuit het College.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank voor de bijdrage in tweede termijn van de zijde van uw Staten. Niet dat het nog een manmoedige poging is, maar ik zeg het toch. Juist voor een partij als de PVV zou ik zeggen, die zo hecht aan identiteit en aan eigen identiteit, zou steun aan cultuur, aan culturele uitingen, de wijze waarop elke Limburger, iedereen die hier woont, geconfronteerd wordt met die uitingen, bijdragen aan identiteitsontwikkeling zou ik zeggen. Ik vond dat mevrouw Kerseboom het

net mooi zei. Het is een mooi debat geweest maar ik zou u willen vragen om vanuit dat uitgangspunt, zeg ik tegen mevrouw Jiménez als raad, bij de evaluatie en bij het nieuwe beleid, vanuit dat punt dat uw partij stevig bezighoudt en trouwens vele anderen ook, de komende vier jaar nieuwe beleidsontwikkeling vorm en inhoud te geven.

Voorzitter, dan nog twee punten. Ik heb in mijn eerste termijn het gehad over de gemeente Weert, waar gisteren een amendement is geweest. Dat was geen amendement maar een aansporing aan het College die ook uiteindelijk overgenomen is, om de centen die men beschikbaar had, maar dat waren wat extra centen die wethouder Gabriëls had geregeld, in de begroting had opgenomen, die mag hij alleen maar uitgeven nadat er een plan is geweest. Dus laat ik zeggen complimenten nog aan Weert want de centen zijn nog overeind gebleven. Dat is even voor de volledigheid.

Dan voorzitter nog heel even een opmerking over de Orlando-motie. Ik ben net heel genereus geweest om te zeggen oké, daar kan ook over gestemd worden. Ik heb wel een beetje moeite met punt 2, omdat namelijk de formulering daar is 'roept het College van GS op hiervoor de jaarlijkse financiële middelen zoals aangevraagd toe te kennen aan SKL.' Daar zit ik echt met een probleem. Niemand heeft gekregen wat aangevraagd is. Niemand. Dus ik zou eigenlijk willen voorstellen om twee er even uit te halen. Ik heb hier net heel open gezegd, wij zijn echt goed op zoek om te kijken hoe we dat gaan doen. En dit heeft ook een beetje de juridische consequentie dat je hen eigenlijk daarmee impliciet in het systeem trekt wat echt niet kan. Dus ik zou u willen vragen om punt 2 eruit te halen, maar dat laat onverlet dat ik met hetzelfde enthousiasme dat door uw Staten hier in grote meerderheid wordt getoond, het gesprek met hen verder zal aangaan en daarover een brief zal schrijven.

De vicevoorzitter: Een korte reactie van mevrouw Fischer?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja, ik kan me dus voorstellen dat u dat zegt. U kon zich voorstellen dat ik het erin zette, maar laten we zo zeggen ik ga met u mee. Punt 2 laten we er even uit.

De vicevoorzitter: Dan stellen wij daarmee vast dat wij daarmee komen aan het einde van de beraadslaging op dit punt. De motie 2675 wordt aanstaande maandag net als het voorstel in stemming gebracht met uitzondering dan van het tweede punt. Dus dat zullen wij dan ambtshalve op die manier wijzigen. En daarnaast komt motie 2677 ook in stemming. Ik ga de vergadering schorsen voor een lunchmoment. Het is nu half twee. Ik schors de vergadering tot tien over twee. Dan gaan wij verder met het Statenvoorstel landschappelijke inpassing Kasteel Reijmersbeek. De vergadering is geschorst.

[SCHORSING]

7.2 G-20-057 Statenvoorstel Landschappelijke inpassing Kasteel Reijmersbeek brief GS van 26-8-2020 (GS 2020-34398)

De vicevoorzitter: Dames en heren, mag ik u vragen om uw plaatsen weer langzamerhand in te nemen. Ik heropen de vergadering. En alvorens wij overgaan naar de inhoudelijke behandeling van het Statenvoorstel Landschappelijke inpassing Kasteel Reijmersbeek, kan ik u mededelen dat de nieuwe stukken, zoals vanmorgen besproken, inmiddels gepubliceerd zijn in iBabs. Die hebben betrekking op het volgende agendapunt zoals u bekend is en die zijn ook in papieren vorm als het goed is nu of heel snel beschikbaar zodat u daar in ieder geval kennis van kunt nemen. Dit gezegd

hebbende gaan wij naar het inhoudelijke voorstel 7.2, de Landschappelijke inpassing van Kasteel Reijmersbeek. Het voorstel is behandeld in de commissie MD van 16 oktober en de commissie heeft besloten om het voorstel als besprekstuk door te leiden naar de Staten van vandaag. Aan u wordt voorgesteld het eerder genomen besluit omtrent de inpassing van Kasteel Reijmersbeek te Nuth terug te draaien en de daarvoor vrijvallende middelen toe te voegen aan de bereikbaarheidsmiddelen. Wij gaan dat in een tweetal termijnen doen. De eerste termijn van de Staten ga ik aanstonds openen en wij gaan beginnen met de heer Baneke namens GroenLinks die drie minuten spreektijd heeft.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter, die drie minuten zal ik niet geheel opsouperen. Voorzitter, het is GroenLinks tijdens de behandeling in de commissie, uit gesprekken met lokale politici en door het bestuderen van documentatie duidelijk geworden dat het dossier Kasteel Reijmersbeek een lange en ingewikkelde historie kent, een historie die het moeilijk maakt om door de bomen het bos nog te zien. Men kan van GroenLinks verwachten dat we pal zullen staan voor de aanleg van natuur wanneer deze doelbewust is verwijderd voor het aanleggen van infrastructuur. Dat zullen we dus ook blijven doen. Echter wanneer er een zo lang en een voor GroenLinks moeilijk te reconstrueren proces aan vooraf is gegaan, waarin duidelijk geen overeenstemming is bereikt tussen de Provincie en de grondeigenaar, dan komt er een punt dat een dossier gesloten moet worden. Daar kunnen wij GS qua voorstel in volgen. Wij willen echter wel dat de oorspronkelijke voor landschappelijke inpassing en natuurcompensatie beschikbaar gestelde middelen voor dat doel aangewend blijven worden. En wij zullen dus het amendement dat D66 zal indienen van harte steunen. Ik dank u zeer voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Baneke. We gaan verder met mevrouw Fischer-Otten, maar we geven haar eerst de kans om zich rustig te installeren alvorens aan haar betoog te beginnen.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ik moet zeggen dat het, ondanks de lift, nog een heel gedoe is om van links naar rechts te komen en vanaf de fractiekamer duurt het acht minuten tot hier, maar belangrijk is dat het gewoon binnendoor kan en daar blijf ik dankjewel voor zeggen. We hadden het over Kasteel Reijmersbeek. Wat er op 15 augustus 2019 goedgekeurd is en waarom de toestemming veranderd is, daar ben ik eigenlijk niet echt achter gekomen. Wacht eventjes. Ik ben de naam van die mijnheer kwijt.

De vicevoorzitter: Ja, maar die hoeft ook niet genoemd te worden.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dat hoeft ook niet. Feit is dat de situatie van die € 2 miljoen nu anders is dan de financiële tegemoetkoming voor privé. Dus wij zien dat niet als een extra bedrag voor de eigenaar. Dat impliceert voor ons echter wel dat het voor publiek toegankelijk moet zijn, dat de poorten overdag open zijn en als ze om een uur of zes gaan sluiten dan vind ik dat vanzelfsprekend, dat vind ik te billijken, maar deze publiekstoegankelijkheid is voor 50PLUS een harde voorwaarde tot nu toe. Dat is het.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. We gaan verder met mevrouw Berghorst namens de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, ik heb als woordvoerder mobiliteit al heel wat keren achter dit spreekgestoelte gestaan om te debatteren over tekorten op mobiliteitsprojecten, maar vandaag niet, en dat mag best ook weleens gezegd worden mijnheer Van Caldenberg. De Buitenring Parkstad is bepaald geen uitzondering op dat feit en toen in 2015 € 2 miljoen werd gereserveerd voor de inpassing van Reijmersbeek was ik er ook. En het was mevrouw Brugman die namens GroenLinks

een amendement indiende waarmee de bezuiniging op de landschappelijke inpassing geschrapt werd. Die € 2 miljoen die had de kasteelheer dus te danken aan ons als Provinciale Staten en het is teleurstellend te noemen dat Provinciale Staten zijn nek uitsteekt om iets te regelen en dat het dan vijf jaar duurt om het te regelen en dat het uiteindelijk niet lukt, een gemiste kans voor de kasteelheer, voor Limburg en voor de Provincie. De vraag die zich dan aandient is hoe kan dit nu. En tijdens het debat in de commissievergadering is die vraag ook aan de orde gekomen. Door collega's werd toen gepleit om nog een finale poging te doen om tot een akkoord te komen, om er samen uit te komen en mijn vraag aan Gedeputeerde Staten vandaag is: Heeft de kasteelheer zich na de commissievergadering bij u gemeld? Is er inmiddels getekend? Voorzitter, ik kom bij het besluit dat vandaag voorligt. De PvdA neigt ernaar om het voorstel van GS te steunen, maar wel met één kanttekening. Zoals gezegd hebben we op mobiliteit eigenlijk altijd geld te kort en dat betekent versoberen. En de posten ruimtelijke inpassing, natuurcompensatie, leefbaarheid zijn dan vaak als eerste aan de beurt. Ik denk nog even met u terug aan de N266. Ik denk aan de Hut-De Planck en zo kan ik nog een hele rits dossiers opnoemen. En de PvdA vindt het daarom een goed idee om binnen de mobiliteitsmiddelen een potje te reserveren specifiek voor de ruimtelijke inpassing.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst. Wij gaan verder met de PVV, de heer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, tijdens de behandeling van dit voorstel in de commissie, heb ik benadrukt hoeveel waarde de PVV hecht aan gedane toezeggingen. We hebben het dan over € 2 miljoen toegezegd. Er zijn er die noemen dat belastinggeld. De PVV noemt het liever gemeenschapsgeld. Van dit gemeenschapsgeld is circa vier ton uitgegeven. En in zijn beantwoording op 16 oktober gaf de Gedeputeerde aan dat de eigenaar van het complex wel dit gemeenschapsgeld wil ontvangen, slash geïnvesteerd zag worden voor zijn terrein, maar dit terrein daarna niet open te stellen voor de gemeenschap en dat voorzitter, dat laatste, heeft de PVV doen besluiten om in ieder geval dit voorstel gedeeltelijk te steunen, en met gedeeltelijk wil ik zeggen dat we mede-indiener zijn van het amendement van Forum dat door de heer Westhoff nog later gedeeld zal worden. Tot zover voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Hermans. Wij gaan verder met D66, de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): In het voorliggende Statenvoorstel is goed uitgelegd waarom het bij nader inzien geen goed idee is om miljoenen te investeren in het eigendom van de kasteelheer van Reijmersbeek. Wij stellen voor de vrijkomende middelen wel te oormerken voor een landschappelijke inpassing rond infrastructuur. Daarmee wordt zo goed mogelijk tegemoetgekomen aan de oorspronkelijke breedgedragen wens van onze Staten. En hiertoe dienen we het amendement in en de Griffie moet mij even helpen met welk nummer het amendement nu heeft.

Griffier Pregled: Amendement 91.

De heer Van Wageningen (D66): Amendement 91. Mensen, als dit amendement wordt aangenomen, dan vloeit het geld nog steeds terug naar de mobiliteitspot. Binnen die pot wordt het ingezet voor situaties waar het draagvlak of de haalbaarheid van betere infra afhankelijk is van een landschappelijke inpassing. Dat is belangrijk. Ons landschap is kwetsbaar en anders dan natuur of leefbaarheid wordt het niet wettelijk beschermd. Dus in een zich ontwikkelend Limburg is de kwaliteit van het landschap afhankelijk van acties van het Limburgse parlement, zoals ik namens D66 en de andere indieners aan jullie voorstel. Stem aanstaande maandag op dit amendement 91. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. We gaan verder met het CDA, mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja dank u wel voorzitter. Ook het CDA zal het vandaag kort houden. In de commissie is al ruimschoots gesproken hierover met alle voors en tegens en een heldere beantwoording vanuit het College. Dus de CDA-fractie kan het voorstel ondersteunen dat de € 2 miljoen extra worden teruggenomen en dat deze terugvloeien naar het mobiliteitskader. Dus wij zijn voor. Kort maar krachtig, tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Palmen. We gaan verder met de SP. Mevrouw Palmen, u mag nog even blijven staan voor een interruptie van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, want stel u voor, er liggen hier een aantal moties, we hebben er al een aantal gehoord, die liggen op tafel.

De vicevoorzitter: Amendementen.

De heer Van Caldenberg (SP): Amendementen. Sorry, voorzitter, een aantal amendementen. Is het CDA ook voornemens om te kijken naar één van die amendementen om daarin mee te denken?

Mevrouw Palmen (CDA): Het amendement dat er ligt van de heer Loomans kunnen wij sowieso helaas niet ondersteunen en van de overige twee zou ik nu graag uitsluitel krijgen. Daar willen wij zeker in meedenken, maar ik houd het nog heel even in beraad voor een tweede termijn of misschien zelfs tot maandag aan de stemming, als u dat goed vindt?

De vicevoorzitter: Zelfs als dat niet zo zou zijn, dan vrees ik niet dat het tot een ander standpunt gaat leiden.

Mevrouw Palmen (CDA): Dat klopt ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Wat ik mij afvroeg voorzitter is welke argumenten of punten maken voor het CDA onderdeel uit van de afweging? Dat vraag ik mij wel af.

Mevrouw Palmen (CDA): Op de heroverweging mobiliteitsopgave is er sowieso een tekort en als ik mij het goed herinner is er in het voorstel destijds ook gezegd dat zaken die positief uitvallen terugvloeien naar het mobiliteitskader. Ik ben niet helemaal 100% thuis in het dossier omdat ik het vandaag overneem, maar als ik het me wel herinner is er ook ruimschoots op natuur gecompenseerd. Dus het is niet dat het CDA het niet belangrijk zou vinden. Het amendement van de heer Van Wageningen moeten we daarom ook zeker aandachtig in de fractie bespreken. Dus ik hoop dat dit voldoende is voor u?

De heer Van Caldenberg (SP): Ja.

De vicevoorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ik misbruik de interruptie even, omdat ik hoor dat er nog wel overwegingen zijn. Eigenlijk is er nog geen vraag aan het College gesteld maar de overweging die het CDA nog denkt te gaan maken maakt het wel interessant om ook de visie van het College op de

verschillende moties en amendementen die zijn ingediend te vragen. De vraag aan u is: Bent u inderdaad nog geïnteresseerd in de visie van het College hierover?

Mevrouw Palmen (CDA): Ik wil uiteraard graag eerst de beantwoording op de amendementen en eventuele moties van Gedeputeerde afwachten.

De heer Van Wageningen (D66): Hartelijk dank.

De vicevoorzitter: Dank u wel dan toch, mevrouw Palmen. Wij gaan verder met de heer Van Caldenberg namens de SP.

De heer Van Caldenberg (SP): Dank u wel voorzitter. Wat te doen met € 2 miljoen? Dat is een beetje de vraag. Voor die vraag zijn er een aantal smaken. Allereerst is er de smaak van de heer Loomans, het laten bij de kasteelheer. Wij als SP zijn er in het grote geheel niet zo'n voorstander van om € 2 miljoen over te maken naar kasteelheren die eigenlijk toch al best een aantal miljoenen hadden. Wij denken in algemene zin dat het misschien best verstandiger is om dat over meer mensen toegankelijk te maken en dat zou betekenen dat het terrein van Kasteel Reijmersbeek publiek toegankelijk moet worden. Ik denk dat we met zijn allen ook wel constateren dat dat niet gaat gebeuren, in ieder geval op dit moment nog niet, en daar lijkt ook niet echt bereidheid van de kasteelheer toe. Dus wat ons betreft lijkt het amendement van de heer Loomans om dat te gaan doen niet zo'n goed plan.

Dan kom ik bij smaak nummer 2 en dat is het voorstel van de heer Westhoff. Ik heb het gezien. Hij heeft het nog niet ingediend maar hij gaat dat ongetwijfeld doen. Dat is het amendement om dan maar het geld volledig te laten wegvallen naar de immunisatie reserve. Maar dan heb je niets meer op infra. Dan heb je niets meer in landschap. Dan hebben we € 2 miljoen ergens ook weggehaald en dat zou ook een beetje zonde zijn. Dan blijft nog één smaak over qua amendementen en dat is het voorstel van de heer Van Wageningen en dat is het voorstel om infra en natuur te combineren om dat te besteden aan landschappelijke inpassing bij die infra. Dat betekent dat er een aantal projecten in deze Provincie, daar waar er regelmatig tekorten zijn, gewoon kunnen worden uitgevoerd en dat de bestemming blijft bij datgene waar we het ooit voor bedoeld hadden. Dus dat vinden wij een goed idee. Want om dat alleen maar te gaan besteden aan keiharde infra, en dat is de laatste smaak, dat is de smaak van het College, daarmee realiseren wij misschien hele mooie stenen maar daar worden het landschap en Limburg niet per se mooier van. Voorzitter, dan constateer ik dat ik nog een minuut over heb en die ga ik dan maar gebruiken om te proberen de collega's een beetje te motiveren om van hun eigen vaste stekje een beetje los te komen en met elkaar te gaan bewegen. Dus ik stel eigenlijk voor dat als de heer Loomans zijn eigen amendement intrekt en dat van de heer Van Wageningen gaat steunen we een heel eind komen. Ik denk dat dat ook geldt wat dat betreft voor de heer Westhoff. Ik denk dat dat ook een beetje lastig wordt want dan zijn we het geld kwijt. En dan zijn de heer Hermans en mevrouw Palmen misschien ook nog wel blij. Voorzitter, als dat aan het einde van de tweede termijn de conclusie wordt, dan weet ik dat de woorden van de Gedeputeerde in de commissie waren daar kunnen wij prima mee leven en dan ben ik ook een blij man. Dank u.

De vicevoorzitter: Dat zullen wij later vanmiddag gaan ervaren. Wij gaan verder met de VVD, de heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik kan hier heel kort over zijn. Wat ons betreft was dit voorstel een hamerstuk geweest, de overwegingen om die € 1,6 miljoen vrij te laten vallen. We hebben inmiddels een amendement ontvangen van Forum voor Democratie. Ik moet

zeggen dat dat de VVD wel aanspreekt. Aan bereikbaarheidsmiddelen heeft zeker bij het dossier Buitenring heel veel geld bij moeten ook vanuit reserves. Als we daar een keer wat overhouden dan zegt ons gevoel dat moet dan inderdaad terug naar de reserves. Dus wij kunnen het amendement in die zin wel steunen. Anderzijds spelen we nog een beetje met de gedachte het geld op bereikbaarheidsmiddelen zou ook heel nuttig besteed kunnen worden. Daar is het ook heel hard nodig. Dus kijk, wat is zuiver? Amendement 86 is zuiver, terug naar de reserves. Wij zien ook dat het voor bereikbaarheidsmiddelen gebruikt zou kunnen worden en wellicht gebruikt gaat worden als we het in de immunisatiereserve stoppen en volgende maand bij een willekeurig voorstel weer nodig hebben. Dus wij neigen meer naar een tussenoplossing als die van de heer Van Wageningen maar dan tussen immunisatiereserve en bereikbaarheidsmiddelen zonder het te labelen voor bovenwettelijke maatregelen voor landschappelijke inpassing. Dus misschien kunnen we daar op de rechterflank nog een akkoord sluiten, maar dat is mijn eerste termijn en ik zie de heer Van Caldenberg heel hard lachen.

De vicevoorzitter: Dat wordt variant 4b.

De heer Heldens (VVD): Variant 4b. Ja. Je weet nooit.

De vicevoorzitter: Goed. Dank u wel, mijnheer Heldens. Wij gaan verder met de heer Westhoff namens Forum voor Democratie.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ik houd het papiertje maar even wat hoger want anders kan ik het niet zien en dan kunt u mij niet horen. Voorzitter, zoals reeds aangegeven in de commissievergadering van 16 oktober is de fractie van Forum voor Democratie het met GS eens dat de extra investeringen van € 2 miljoen voor een landschappelijke inpassing op het eigendom van een eigenaar van Kasteel Reijmersbeek geen doorgang moet vinden, maar ik geloof dat ik daar geen uitzondering ben. De redenen hiervoor zijn dat de eigenaar is gecompenseerd via de onteigeningsprocedure en de rechter een uitspraak heeft gedaan over de vergoedingen, landschappelijke inpassing buiten het terrein van Kasteel Reijmersbeek zijn of worden uitgevoerd en deze voldoende zullen zijn om de invloed van de rotonde te mitigeren, want daar praten we over. Maar het allerbelangrijkste argument om in te stemmen met het voorstel om de extra investering niet te doen voor Forum voor Democratie is dat uitgeven van publiek geld aan een landschappelijke inpassing op een niet publiek toegankelijk terrein onacceptabel is ondanks het besluit van 2015. En dat het proces om tot een vergelijk te komen met de eigenaar van Reijmersbeek geen schoonheidsprijs zal ontvangen, doet daar niets aan af. In het voorstel staat dat de vrijvallende middelen, € 1,6 miljoen, moeten terugvloeien naar de bereikbaarheidsmiddelen. Vele partijen hebben in de commissievergadering aangegeven dat het geld dan moet worden gebruikt voor landschappelijke inpassing op andere plaatsen aan de Buitenring. Forum is het niet eens met deze verzoeken. Wij zijn van mening dat de vrijvallende middelen terug moeten naar de immunisatiereserve. De Buitenring is gefinancierd uit deze immunisatiereserve maar aangezien het project over budget is uitgevoerd en er al disproportionele aanspraak is geweest op deze gelden, is Forum voor Democratie van mening dat het oormerken van vrijvallende middelen aan andere landschappelijke inpassing of bereikbaarheidsmiddelen geen automatisme moet zijn. De wereld is op dit moment onzeker genoeg, want wij zullen de gelden mogelijk hard nodig hebben op andere plaatsen of activiteiten in Limburg. Forum voor Democratie zal derhalve een amendement indienen waarin staat aangegeven dat de vrijvallende middelen moeten terugvloeien naar de immunisatiereserve.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter, die immunisatiereserve dat snap ik want dat is financieel zuiver. Dat hebben wij ook net van de heer Heldens gehoord, maar vervolgens moet je wel een idee hebben wat je er dan mee gaat doen en dan is mijn vraag aan de heer Westhoff wat wil Forum dan vanuit die immunisatiereserve ermee doen want dat vind ik wel interessant.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): U weet wat de eigenschap van die immunisatiereserve is, dat er geen oormerk aan zit. Ik begrijp waar u naartoe wilt.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, dat begrijp ik wel maar u zei net er zijn andere ontwikkelingen in de wereld waar het belangrijk is, maar wat is dat dan?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Daar kan ik op dit moment toch geen antwoord op geven?

De heer Van Caldenberg (SP): Nee, maar ook dat is een antwoord.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ja, daar kan ik geen antwoord op geven. Als u het wel kunt?

De vicevoorzitter: Een interruptie van mevrouw Berghorst en daarna de heer Heldens.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik ga het aantal interrupties vandaag beperken, voorzitter. Schrik niet. Maar ik was wel benieuwd. Ik heb ook vorige week geluisterd naar de amendementen en de moties die door uw partij zijn ingediend. Is deze stap die u nu zet een fundamentele lijn van Forum voor Democratie die u dadelijk op alle dossiers gaat doorvoeren, dat als er geld over is dat het dan naar de immunisatiereserves gaat?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Nee, want vorige week hebben we een motie goedgekeurd dat we het mogelijk ook naar de coronamiddelen zouden willen overdragen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Oké, dus u gaat dit niet op alle dossiers doen maar alleen bij mobiliteit. Waarom dan wel bij mobiliteit?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Wat bedoelt u?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Als we geld over hebben op cultuur dan zegt u net tegen mij dan gaat dat geld niet naar die immunisatiereserve maar als we geld over hebben op mobiliteit dan gaan we dat wel naar die immunisatiereserve sturen. Waarom dat verschil tussen de verschillende beleidsterreinen? Wat is het verschil volgens u?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Mevrouw Berghorst, zo zie ik dat niet.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Waarom dan niet?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Hoe moet ik dat uitleggen? Omdat we in dit geval geld overhouden op een project waar al heel veel geld vanuit die immunisatiereserve is gekomen. Dat is de reden waarom wij vinden dat het geld daarnaar terug moet. Dat hoeft niet in alle gevallen zo, maar in dit geval wel.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Oké.

De vicevoorzitter: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, een simpele vraag aan de heer Westhoff. Is hij het met de VVD eens dat we ons niet altijd hoeven te laten leiden door de linkse gedachte dat je geld maar altijd uit moet geven als het over is en in een reserve stopt, dat je ook gewoon geld in een reserve kunt stoppen om het te bewaren voor later of om een goede positie te hebben?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): U vraagt naar een open deur.

De heer Heldens (VVD): Wat is daarop uw antwoord?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Wat denkt u?

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Westhoff. Wij gaan verder met de Partij voor de Dieren, de heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik kan een aantal van de eerdere sprekers alvast bedanken voor het introduceren van ons amendement, maar laat ik het alsnog even toelichten. Voorzitter, in de commissie zijn de inhoudelijke aspecten van dit Statenvoorstel meer dan uitgebreid besproken. Dat hoeven we hier dus niet over te doen en ik wil mij beperken tot het indienen van een amendement dat GS opdraagt om de uitvoeringsbesprekingen over de landschappelijke inrichtingsplannen met de eigenaar te heropenen, dit op basis van het blijvend beschikbaar stellen van de eerder door de Staten uitgetrokken inpassingsmiddelen à € 2 miljoen. Basis voor het amendement is een nieuwe ontwikkeling sinds de behandeling in de commissie. In een e-mail van 16 oktober jongstleden aan Gedeputeerde Mackus heeft de eigenaar van Kasteel Reijmersbeek namelijk aangegeven dat hij bereid is de tot nu toe mondeling overeengekomen afspraken schriftelijk vast te leggen. De gevoerde correspondentie, besprekingen en het plan van de landschappelijke inrichting Reijmersbeek medio 2019 hebben hier de doorslag toe gegeven. Ik heb deze mail bij me, genoeg exemplaren voor wie hem wil lezen. Het amendement houdt de eerder uitgetrokken middelen beschikbaar en vraagt GS daarnaast om op het voorstel van de eigenaar in te gaan. Wij zijn van mening dat dit amendement als het meest verstrekkende als eerste in stemming zou moeten worden gebracht. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans, maar er komt nog een aantal interrupties. We beginnen met de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, met dat laatste over dat meest verstrekkende ben ik het wel eens. Dus ik zou graag zien dat we dat gaan regelen. Maar de vraag is eigenlijk: U heeft het over een mail van 16 oktober. We zijn een jaar of vijf hiermee bezig. We zijn inmiddels weer een maand verder en ik ga er even maar eens van uit dat als die bereidwilligheid er echt was om dat voor elkaar te krijgen dat je in een maand toch wel samen bij de notaris had kunnen zitten. Waarom is dat nog niet gebeurd?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): De mail was niet aan mij gericht maar aan de heer Mackus. Dus ik weet niet wat er daarna gebeurd is.

De heer Van Caldenberg (SP): Nee, dat vraag ik mij ook iedere keer af wat er vanuit die kasteelheer gebeurd is. Hij stuurt een mail, maar kijk als je niet aan een tafel gaat zitten. Je moet die handtekening zetten. Dus waarom staat die er nog niet?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Misschien dat de heer Mackus zo meteen in zijn beantwoording daarop nadere uitleg kan geven.

De vicevoorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik heb de vraag al gesteld of er contact is geweest. Dus ik ben erg benieuwd wat daar het antwoord op is. Bent u het met mij eens dat als u het amendement van D66 zou steunen en een reserve zou aanleggen, specifiek te gebruiken voor landschappelijke inpassing, dat mocht er in de toekomst een akkoord komen dat dat dan gefinancierd zou kunnen worden uit dat potje?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ik laat dat antwoord graag even in het midden omdat wij een ander amendement ingediend hebben.

Mevrouw Berghorst (PvdA): U weet het niet?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ik kan eventueel in tweede termijn nadat de heer Mackus daarop gereageerd heeft alsnog kijken of we daar een mening over hebben.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Oké.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Daarmee was u aan het einde van uw bijdrage, mijnheer Loomans. Tot slot in eerste termijn van de Staten de heer Van der Linden namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Het moge duidelijk zijn, ook LOKAAL-LIMBURG vindt dat het maar afgelopen moet zijn met de gang van zaken rondom Kasteel Reijmersbeek. Het heeft lang genoeg geduurd. Er zijn genoeg kansen geboden. Die zijn niet geaccepteerd of opgepakt en dat betekent dat we het geld dat over is ergens anders in kunnen gaan zetten. En LOKAAL-LIMBURG vindt ook dat dat dan ingezet moet worden zoals het amendement van D66 aangeeft. Wij wilden eigenlijk nog wat verder gaan en ook dat geld beschikbaar stellen bij knelpunten op al bekende verkeerswegen en dergelijke om daar nog te kijken of er wat te repareren was met groen en voorzieningen om het leefklimaat wat te verbeteren. Schijnbaar is daar niet voldoende draagvlak voor. Dus wij vinden de oplossing zoals D66 die gekozen heeft een goede. Overigens denk ik ook dat als dat geld specifiek voor groen in dat fonds komt dat daar waarschijnlijk ook in de keiharde infra wel een keer uit geput zal worden want het is beschikbaar voor de inpassingen. Dus ik denk dat de zienswijze van het College misschien ook nog wel een klein beetje kan opschuiven want ze weten al dat ze ergens een pot hebben van € 2 miljoen voor groen. Daar ben ik dus ook benieuwd naar hoe de Gedeputeerde daarop reageert. Dat was het voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel. We komen daarmee aan het einde van de eerste termijn van de Staten en ik geef graag het woord aan Gedeputeerde Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel, voorzitter. Laat ik allereerst beginnen met de mail van de kasteelheer, de heer Gerrickens. Hij heeft natuurlijk op de dag nadat wij de commissiebehandeling hadden een mailtje gestuurd van "ik wil een overleg, ik wil gaan tekenen." Maar daar heb ik twee

kanttekeningen bij. Ik heb ook in het debat naar mevrouw Plusquin gezegd wij hebben een Statenvoorstel liggen en dat heb ik ook de heer Gerrickens laten weten: "Wij zijn uitgepraat, wij zijn al vijf jaar bezig." Wij hebben geen uitvoeringsovereenkomst. Die was ook helemaal niet geregeld. Dus wij wachten eerst het debat hier vandaag af en als de meerderheid van Provinciale Staten zegt, u moet met mijnheer Gerrickens verder gaan onderhandelen, is dat een opdracht en als dat niet is dan zijn we uitgepraat. Dus ik heb de heer Gerrickens laten weten dat wij dit debat afwachten en de uitkomst van dit debat bepaalt ook wat wij richting de heer Gerrickens doen. Dus dat is ook aan uw Staten, maar vanuit het College, en dan ga ik ook in op uw motie, zullen wij het ontraden, want dat gaat contrair het Collegevoorstel. Dat is een vraag die gesteld werd.

Een andere vraag is nog van mevrouw Fischer-Otten over de openstelling. Maar wij hebben net gezegd de heer Gerrickens heeft geen openstelling en we zijn gestopt met de onderhandelingen. Als u wilt dat wij gaan onderhandelen, dan zal de meerderheid ons daartoe moeten oproepen conform amendement, maar dat zullen wij niet steunen. Dan liggen er nog twee andere amendementen voor, het amendement van Forum voor Democratie door de heer Westhoff ingediend en het amendement door de heer Van Wageningen van D66 ingediend over aanpassing landschap. Ik wil daar wel een paar dingen over zeggen. Allereerst hebben wij bij het mobiliteitskader bij de afspraken laten opnemen dat alle voordelige afrekeningen die vallen teruggaan naar het mobiliteitskader. Dat is een afspraak die wij hier hebben vastgelegd. Dus daar hebben wij ook conform gehandeld.

Dan ga ik eerst naar het amendement van de heer Westhoff en dan naar de heer Van Wageningen. De heer Westhoff zegt dan stop het in de immunisatiereserve want het geld is daar oorspronkelijk uitgehaald. Daar valt wat voor te zeggen. Alleen het tekort dat we later op de Buitenring hadden, die € 3,2 miljoen, hebben we eerder weer uit de mobiliteitsmiddelen gehaald. Dus ik zal het zo zeggen. Er valt een hele redenering over te houden, maar het laatste tekort komt uit de mobiliteitsmiddelen en dat is conform afwegingskader. Dus in die zin zeggen wij doe het dan zuiver, conform de spelregels die we in februari hebben afgesproken dat meevallers ook teruggaan naar de mobiliteitspot. Daar zijn uitdagingen genoeg. Maar laat ik het zo zeggen. Voor het College is het belangrijkste dat het nu in ieder geval naar de algemene middelen gaat. Mobiliteit is, laat ik het zo zeggen, voor individuele investeringen maar ik geloof dat daar wel breed draagvlak voor is in de Staten in plaats van voor een individuele eigenaar. Dat even over het amendement van Forum. Dus wij vinden het zuiverder dat het naar de mobiliteitsmiddelen gaat conform eerdere afspraken.

Met betrekking tot het amendement van D66 blijft het dan wel bij de mobiliteitsmiddelen. Ook daar valt een redenering voor te houden, want het gaat wel naar de mobiliteitsmiddelen. Wij hebben ook aangegeven wij hebben eerder het tekort aangezuiverd. Oorspronkelijk is er ook geld toegekend voor het landschap. Dus daarom begrijp ik ook het amendement van de heer Van Wageningen. Wij zeggen daarbij we hebben ook een aantal bovenwettelijke uitdagingen. Een aantal dossiers zijn ook genoemd. Dus er valt best wat voor te zeggen om het daaraan uit te geven. Het meest zuivere, en dat stelt in lijn van [5:12:05] de heer Westhoff antwoord ik, is dat het gewoon algemeen naar de mobiliteitsmiddelen gaat, maar wij vinden meer het oordeel is aan PS. Wij zullen ons daar niet tegen verzetten, maar het meest zuivere vind ik conform het voorstel van het College.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, misschien niet echt een interruptie. Ik dacht ik laat mijnheer Mackus even uitpraten. Ik hoor hem enerzijds zeggen we hebben een afwegingskader waarin staat dat overschotten terugvloeien naar de mobiliteitsmiddelen. Anderzijds zegt hij er is ook wat voor te zeggen omdat tekorten in het verleden gedekt zijn vanuit de

immunisatiereserve. Er is allebei wat voor te zeggen. Je weegt het af. Wat vindt u van de suggestie, een beetje de middenweg, misschien spreekt u dat wel aan om te kiezen voor een fiftyfifty oplossing. Een deel doe je terug naar de reserve. Een deel wordt beschikbaar voor de bereikbaarheidsmiddelen. Dan is iedereen blij.

Gedeputeerde Mackus: Ik vind dat een geweldig betoog van de heer Heldens, maar ik wil wel even zeggen, het laatste wat wij over mobiliteit gesproken hebben: We hebben ooit een amendement of motie aangenomen voor landschap, we hebben ooit geld uit de reserve gepakt, maar uiteindelijk hebben we de hele winkel herijkt in februari en daar hebben we de afspraak gemaakt. Daarom is het meest zuivere conform de spelregels die wij hier ook gezamenlijk gemaakt hebben om de vrijvallende middelen daarin terug te doen. Daarom vind ik dat vanuit het College het meest zuiver, maar het allerbelangrijkste wou ik even zeggen, is dat wij het toch niet aan één eigenaar laten toekomen maar naar de Provincie voor het algemeen belang. Daarom is uiteindelijk de redenering die ik daarbij heb er valt overal wel wat voor te zeggen maar het meest zuivere is naar de mobiliteitsmiddelen.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, dan heb ik toch een vervolgvraag als dat mag. Kijk die afweging is inderdaad gemaakt. Kijk op dat moment denk ik dat de Staten dit zo niet voorzagen of konden voorzien dat hier € 1,6 miljoen terug zou vallen. Dan zal ik de vraag even anders formuleren. Zou u ermee kunnen leven als de Staten zo'n amendement aan zouden nemen? Zou u daar moeite mee hebben of zou u zeggen daar kan ik wel mee leven, dat vind ik wel een acceptabele oplossing?

Gedeputeerde Mackus: Eigenlijk is het allebei het oordeel van PS. Alleen het meest zuivere zeg ik hierbij want u gaat tegen uw eigen spelregels in. Dat zeg ik er even bij. Dus ik denk uiteindelijk speelt het geld geven aan de algemene mobiliteitsmiddelen. Dus in die optiek zou ik zeggen handel zuiver, ook voor uw eigen spelregels, want anders wordt het een beetje een raar verhaal zal ik even zeggen, maar wij zijn in ieder geval blij dat er breed draagvlak is dat wij hier niet met dit plan hoeven door te gaan.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel.

De vicevoorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik moet nog even wennen aan het idee dat de VVD gaat pleiten voor minder geld naar mobiliteitsmiddelen in dit huis. Volgens mij is dat heel lang geleden dat dat gebeurd is, maar dat maakt even verder niet uit. Als het amendement van de heer Westhoff het niet haalt, wat zou kunnen, wat gebeurt er dan met dat geld, want dan vallen we terug naar het voorstel van het College en dan is het puur, zeg ik ook een beetje in de richting van de heer Hermans, naar keiharde infra waar het geld dan naartoe gaat.

Gedeputeerde Mackus: Dan valt het gewoon in de mobiliteitspot conform ook de afwegingen die daarin staan. Dat kader is helder qua veiligheid, leefbaarheid, doorstroming, die ontwikkelingen en de compensatiemiddelen die bij wettelijke compensatie aan de orde komen. Ik heb het amendement zo gelezen, de heer Van Wageningen duidde daarop, van ik heb weleens plekken waar ik meer groen wil doen, dus bovenwettelijk. Bovenwettelijk kan soms aan de orde zijn maar hier wordt dat door de heer Van Wageningen expliciet gemaakt en als ze terugvallen naar het mobiliteitskader dan vallen ze gewoon in het algemene afwegingskader.

De heer Van Caldenberg (SP): Nee, ik vroeg naar het amendement van de heer Westhoff, niet naar dat van de heer Van Wageningen, want daar blijft het zuiver in de middelen, maar wat als het amendement van de heer Westhoff het niet haalt van het terugvallen naar de immunisatiereserve?

Gedeputeerde Mackus: Als die het niet haalt zei u. Dan vallen ze naar de mobiliteitsmiddelen.

De heer Van Caldenberg (SP): Dan vallen ze in de mobiliteitsmiddelen en dan blijft het gereserveerd voor de harde infra toch?

Gedeputeerde Mackus: Gewoon voor mobiliteit breed. Dat kan ook slimme mobiliteit zijn, gewoon mobiliteit, OV, van alles. Ik was de heer Heldens vergeten te zeggen dat het bij het vaststellen van dat kader misschien niet de bedoeling was dat er geld overbleef. Maar soms hebben we een meevaller.

De vicevoorzitter: De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Mijnheer Mackus, als ik u goed begrepen heb, heeft u net gezegd dat u de mening van de Staten of de discussie van vandaag wilt afwachten voordat u weer contact opneemt met de kasteelheer. De kasteelheer zegt nu dat hij bereid is om alle afspraken op papier te krijgen. Stel dat de Staten vandaag alsnog zouden zeggen dat u die onderhandelingen of het vastleggen van de afspraken moet hervatten, is dan in ieder geval vanuit de Provincie ook de mening dat u ook bereid bent om die afspraken op papier te zetten?

Gedeputeerde Mackus: Het is heel simpel. Als u vandaag bij meerderheid dit College ergens toe oproept dan zullen wij dat moeten uitvoeren. Alleen het standpunt van het College is dat dit dus niet verstandig lijkt en daarvoor ligt het voorstel er ook en daarop hebben mensen gereageerd met andere amendementen. Uiteindelijk beslist u als PS, maar het meest zuivere vinden wij conform het voorstel dat er nu ligt. Ik heb ook net zoals in de commissievergadering aangegeven dat wij nu over het voorstel dat er ligt niet meer even tussendoor gaan onderhandelen. Dan wachten we ook de uitkomst van het debat vandaag af. Dat vinden we ook het meest faire naar u toe en u bent ook het hoogste orgaan hier in huis.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Maar nu ook heel duidelijk de andere partij aangeeft dat zij die bereidheid hebben om afspraken vast te leggen, ziet u dan daar een nieuwe hindernis of iets anders dan in het verleden geweest is?

Gedeputeerde Mackus: Nee, want er wordt altijd geschermd met een overeenkomst en we gaan tekenen, maar qua uitvoering is er voor de rest nog niets geregeld en ik ben bang, en dat is wel een gevoel, dat we weer in herhalingen blijven vallen. En daarom wens ik een duidelijk signaal van Provinciale Staten, waarbij wij adviseren wij zijn klaar met dat dossier tenzij u zegt nee, ga nog een keer met die beste man praten. Prima, dat zullen we dan doen. Als dat niet het geval is dan zijn wij klaar met dit dossier.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dank u wel.

De vicevoorzitter: Daarmee bent u aan het einde van de beantwoording van de eerste termijn door het College. Ik heb in de eerste termijn van de Staten al een aantal fracties zich expliciet horen uitspreken qua standpunt. Dus ik ga even inventariseren of er nog een dringende behoefte is aan een tweede termijn. Ik ga eerst even de fracties langs om dat te inventariseren. GroenLinks? Geen behoefte. Mevrouw Fischer ook niet. Mevrouw Berghorst? Ja. De heer Hermans. Ook nog even. De

heer Van Wageningen. Ja. En mevrouw Palmen? Een korte reactie. De heer Van Caldenberg nog een korte reactie. De heer Heldens? Ja. De heer Westhoff heb ik ook al zien knikken. De heer Loomans. Niet meer. En de heer Van der Linden? Ook nog kort. Dan gaan wij beginnen met mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Een korte reactie op de amendementen. Het amendement van de Partij voor de Dieren gaan wij niet steunen en dat gaan wij niet steunen omdat ik niet vind dat wij op de stoel van GS moeten gaan zitten in de beoordeling van of het aanbod van deze kasteelheer oké is. En ik geloof de Gedeputeerde wel dat hij zijn uiterste best heeft gedaan om er met deze man uit te komen en dat het niet gelukt is. Het amendement van Forum voor Democratie gaan wij ook niet steunen, want we komen op mobiliteit al geld genoeg tekort. En het amendement 91 van D66 zullen wij wel steunen. En ik zie een vraag.

De vicevoorzitter: Van de heer Hermans en hij heeft het woord.

De heer Hermans (PVV): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Berghorst, kunt u zich motie 2512 nog herinneren? Die is ingediend door uw collega, de heer Kuntzelaers. Het ging erom om die immunisatiereserve weer te indexeren, in ieder geval op peil te brengen. Dit is nu de gelegenheid om eens een klein beetje aan die reserve toe te voegen. Hoe staat u daar tegenover?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ken die motie, het dictum, niet uit mijn hoofd, maar de Partij van de Arbeid is van mening dat als het gaat om mobiliteit dat wij zoveel tekorten hebben dat wij het op mobiliteit niet kunnen doen.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst. We gaan verder met de heer Hermans namens de PVV.

De heer Hermans (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de Gedeputeerde had het over zuiver. Heel lang geleden hebben we een keertje een stemming gehad over die Buitenring. De PVV was toen tegen omdat we toen al zagen zitten wat er ging gebeuren met die financiën. Het afgelopen jaar is gebleken er moest geld bij, geld bij, geld bij. En je kunt nu wel zeggen het meest zuivere is dat dit geld teruggaat naar mobiliteit, maar er is al zoveel geld naar die mobiliteit gegaan door alles wat er is gebeurd met die Buitenring. Aan de ene kant ben ik blij dat die er ligt. Het is een prima weg, maar dit geld mag wat ons betreft terug naar die immunisatiereserve. Daar is het meeste geld, al die extra's, ook al uitgekomen. Dit is nu de kans om eens iets terug te doen. Tot zover.

De vicevoorzitter: Maar er komt nog een vraag van de heer Van Caldenberg. Als u nog even wilt blijven staan.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter. De heer Hermans pleit voor het amendement van de heer Westhoff.

De heer Hermans (PVV): Ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Stel u voor dat amendement haalt het niet, dan is het terugvalscenario, het scenario van het College, en daarvan zegt u net heel stellig dat willen we niet. Is dan voor de PVV het amendement van de heer Van Wageningen nog een interessant alternatief?

De heer Hermans (PVV): Ja, maar dan zal dat wel na de stemming over dat van Forum en van ons moeten komen, want van tevoren steun ik het niet.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, dan zou ik het verzoek willen doen om dat in ieder geval op die manier te regelen.

De vicevoorzitter: Dat doen we altijd.

De heer Hermans (PVV): Het kan natuurlijk ook andersom.

De vicevoorzitter: Dus wij gaan kijken naar wat het meest verstrekkende amendement is en dat komt als eerste in stemming. Dan gaan wij verder met de heer Van Wageningen namens D66.

De heer Van Wageningen (D66): Dit is eigenlijk alleen nog ter toelichting en om dingen in overweging te geven die wel gezegd zijn maar misschien niet nadrukkelijk genoeg. Amendement 91 is naar mijn idee inderdaad het minst verstrekkend want het blijft dan gewoon wel binnen de mobiliteitsmiddelen. Er werd een soort links/rechts-verhaal van gemaakt. De heer Heldens dacht we komen misschien aan de rechterkant uit maar dit is niet per se een links/rechts verhaal. Dit geld gaat wat ons betreft, volgens dit amendement, naar mobiliteit. Het kan worden gebruikt en daar roep ik het College wel toe op. Stel dat we verbeteringen in de mobiliteit in Limburg zien, maar het draagvlak daarvoor is wel afhankelijk van een goede landschappelijke inpassing dan zou dat de ideale toepassing van deze middelen zijn. Daarmee krijgen we dus betere mobiliteit en beter landschap en daar gaan we voor.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, misschien kan de heer Van Wageningen wat beter duiden wat hij dan bedoelt met bovenwettelijke maatregelen voor landschappelijke inpassing. Als ik een aantal linkse partijen zo'n amendement in zie dienen, dan krijg ik toch wel trauma's naar ecoducten waar niemand overheen gaat, naar het redden van kansloze hamsters in de natuur.

De heer Van Wageningen (D66): Maar wacht, die zijn juist wettelijk.

De heer Heldens (VVD): Maar wat is dan in Godsnaam bovenwettelijk?

De heer Van Wageningen (D66): Bij alles wat wettelijk is, mogen we er gewoon van uitgaan dat het gewoon op de projectbegrotingen van de infraprojecten staat. Dat is nodig om aan wettelijke eisen te voldoen. Dat is inclusief bijvoorbeeld natuurcompensatie. Dat zijn wettelijke maatregelen. Waar dit voor bedoeld is, is juist om iets te beschermen dat er normaal gesproken wettelijk niet is, om iets te bereiken wat normaal gesproken niet langs wettelijke lijnen bereikt wordt, namelijk de bescherming van het Limburgse landschap en de doorontwikkeling van het Limburgse landschap. Daar zijn geen wettelijke regels voor, maar het is wel vaak het geval dat wenselijke of noodzakelijke mobiliteitsinfrastructuur afhankelijk is van draagvlak en dat draagvlak is weer afhankelijk van een goede landschappelijke inpassing. Dat zijn de ideale toepassingen voor dit geld. Bedankt dat u mij dat nog een keertje laat uitleggen.

De heer Heldens (VVD): Ja, voorzitter, het antwoord van de heer Van Wageningen gehoord hebbende, weet ik nog steeds niet wat ik mij voor moet stellen bij bovenwettelijke maatregelen voor landschappelijke inpassing. Kunt u daar misschien een paar concrete voorbeelden van noemen, van

dingen die we nu niet doen maar misschien met wat extra geld wel zouden doen, want ik vind hem nogal royaal geformuleerd.

De heer Van Wageningen (D66): Ik ken voorbeelden, maar ik zou me liever onthouden van het noemen van voorbeelden want dan is het net alsof ik mijn eigen hobby aan het promoten ben. Dat is niet het geval.

De heer Heldens (VVD): Is dat niet het geval? Nee?

De heer Van Wageningen (D66): Dit amendement legt het geld in handen van het College om te besteden aan mobiliteit, namelijk landschappelijke inpassing van mobiliteitsinfra. Het is niet dat ik een persoonlijke hobby aan het promoten ben. U kunt zich misschien nog herinneren in het antwoord van de heer Mackus dat hij zei: "Wij worden wel degelijk bovenwettelijk uitgedaagd in infraprojecten". Zo heeft hij het ongeveer gezegd. Die voorbeelden zijn er dus kennelijk want hij heeft wel wat in gedachten. De pointe van dit amendement is niet dat ikzelf projecten ga promoten, maar dat ik het geld met een doel terugleg bij het College. Dat is ook de functie van de Staten. Wij moeten kaders stellen. En ik stel het kader maar ik ga niet zeggen het moet per se daaraan.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, dank aan de heer Van Wageningen voor het antwoord. In dat geval ben ik nog veel meer gesterkt in mijn mening dat wij dit amendement niet moeten gaan steunen. Bovenwettelijke maatregelen vinden wij dan veel te ruim en als wij niet weten wat wij daarmee goedkeuren, dan keuren wij het niet goed en kiezen wij liever voor de veilige weg.

De vicevoorzitter: Waarvan akte. Wil de heer Westhoff nog een reactie geven op de heer Van Wageningen of wilt u aan uw eigen termijn beginnen?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ik wil graag een schorsing aanvragen van vijf minuten.

De vicevoorzitter: Zullen wij dat dan na deze termijn doen, na de termijn van de Staten zodat wel iedereen kan reageren?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Nee, ik wil dat nu houden.

De vicevoorzitter: U wilt nu schorsen?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ik bedoel na het gesprek van mijnheer Van Wageningen.

De vicevoorzitter: Dan stel ik voor dat we de heer Van Wageningen wel zijn laatste zin laten uitspreken en dan schorsen we een paar minuten.

De heer Van Wageningen (D66): Die laatste zin ging over de zuiverheid. Het leek er even op alsof terugvloeien in de mobiliteitsmiddelen het meest conform de afspraak met de Staten was, maar de Staten hebben zich natuurlijk al uitgesproken om dit wel aan maatschappelijke inpassing te besteden, niet alleen dit concrete besluit over Reijmersbeek maar er is ook nog zoiets als een motie Schaminee eerder gedaan. Toen dreigden er tekorten. En de motie Schaminee was toen: Als er een tekort dreigt en het moet gecompenseerd worden, doe dat dan niet ten koste van landschap, natuur of leefbaarheid. Dit waren uitspraken die heel breed gedragen waren in de Staten, links en rechts. Iedereen vond eigenlijk dat als die Buitenring er al komt dan moet het wel een mooi project worden.

Het meest zuiver is als we de intentie die toen uitgesproken is, zullen handhaven en dat is conform dit amendement 91. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Dan schors ik de vergadering voor vijf minuten? De vergadering is geschorst voor vijf minuten tot vijf over drie.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Wij gaan verder met de tweede termijn van de Staten. Het woord is aan mevrouw Palmen namens het CDA.

Mevrouw Palmen (CDA): Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de Gedeputeerde voor de beantwoording. Ik ga het nog korter doen dan in de eerste termijn. We willen graag beide amendementen nog even aanhouden tot maandag want wij vinden beide amendementen het waard om daar met de fractie even goed over te kunnen spreken. Dus komen wij daar maandag op terug. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Er komt nog een vraag van de heer Van Caldenberg op dat punt.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter. Ik snap dat het een afweging is waar het CDA in zit. Maar laat ik gaan naar het amendement van de heer Westhoff. Welke overwegingen spelen daar voor het CDA een rol?

Mevrouw Palmen (CDA): Dat is wat de Gedeputeerde ook zegt. Volgens mij heb ik dat in de eerste termijn ook al gezegd, dat in het voorstel afwegingskader mobiliteit ook gewoon staat eventuele positieve effecten die vloeien terug naar mobiliteit. Ik hoor het Westhoff zeggen en ik begrijp dat ook wel maar goed voor de tekorten op mobiliteit hebben we ook dingen moeten gaan uitstellen. Dat hoopt dan op. Dat stellen we uit. Dat wordt alleen maar duurder en dan moet je ook de afweging maken van verdienen we dan op het een misschien iets, maar laten we het daar weer liggen. Dat is mede de afweging daarin.

De heer Van Caldenberg (SP): Dus ik begrijp dat rolzuiverheid echt iets is waar het CDA veel waarde aan hecht?

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, afspraak is afspraak. Ik begrijp wat u zegt. Daar kunnen we nog heel lang over debatteren. Laten we dat hier nu maar even niet doen gezien de tijd.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Palmen. De heer Van Caldenberg had mogen blijven staan want hij is aan zijn tweede termijn toe en ook hij heeft één minuut spreektijd.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, de kunst is om zoveel mogelijk recht te doen aan de motie Schaminée zoals die destijds is ingediend. En helaas door de weigering om mee te werken door de heer Gerrickens is dat niet gelukt om dat te doen op de manier zoals we dat inclusief de PVV en een aantal anderen voor ogen hadden. Dan ligt de keuze nu voor om dat op een zoveel mogelijk zuivere en rolvaste manier te doen. En de intentie van die motie was om voor landschappelijke inpassing, voor natuur rondom die Buitenring, geld te reserveren. Als we nu het voorstel van het College volgen dan verdwijnt die landschappelijke inpassing en blijft er alleen maar mobiliteit over. Doen we het voorstel van de heer Loomans dan krijgen we helemaal niets. Doen we het voorstel van de heer Westhoff dan verdwijnt het geld totaal bij mobiliteit en dan verdwijnt het naar een andere pot.

Mijn conclusie zou zijn, mijnheer Hermans en mevrouw Palmen, het meeste recht aan de motie Schaminee kunt u doen door het voorstel van de heer Van Wageningen te steunen.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Caldenberg. We gaan verder met de heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, wat moet ik hier nog aan toevoegen. Het lijkt wel alsof de kaarten wel geschud zijn. Het hangt allemaal af van het fractieoverleg van het CDA welke kant we opgaan, zoals wel vaker. Ja, voorzitter, om nog even te reageren op amendement 91, want dat had ik zojuist nog niet voor me toen ik de eerste termijn begon. Ik heb daar kort al even met de heer Van Wageningen over gedebatteerd. Dat gaan wij absoluut niet steunen. Wij zien al veel te veel bovenwettelijke dingen die deze Provincie doet. Ik moest weer even denken. Vorige week, daar was ik wel blij mee, kreeg ik de belastingteruggave van 2019. Dat was dit jaar eens een meevaller. Dan kun je twee dingen doen. Je kunt het lekker gaan verbrassen of je kunt het op de spaarrekening zetten of je koopt een bankstel en de andere helft zet je op de spaarrekening. Op zo'n manier ga ik altijd te werk en daarom hopen we dat het compromis dat de heer Westhoff volgens mij ook wel kan omarmen het haalt bij het fractieoverleg van het CDA want volgens mij zit het CDA ook zo wel in elkaar. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Er is een interruptie van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, voorzitter, even voor de geschiedenisboeken. Welke bovenwettelijke maatregelen die de Provincie doet, neemt u aanstoot aan eigenlijk dan?

De heer Heldens (VVD): Als ik de begroting er eens even bij pak.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Is dat het vliegveld?

De heer Heldens (VVD): Dat is niet het vliegveld. Dat is basisinfrastructuur.

Mevrouw Berghorst (PvdA): VDL Nedcar? Brightsite?

De heer Heldens (VVD): U noemt nu een paar leuke voorbeelden.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Bovenwettelijk.

De heer Heldens (VVD): Ja, maar dat vangen van wasberen is ook bovenwettelijk. Daar zeggen wij ook van wat een onzin. Wat kost dat allemaal? Precies, ik hoor hier al wat gesteiger op de tribune, maar dat zijn ook bovenwettelijke maatregelen. Wat ons betreft doen we het op de goedkope manier.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Maar welke bovenwettelijke maatregelen binnen mobiliteit moeten we dan niet treffen, mijnheer Heldens?

De heer Heldens (VVD): Ja, het gaat er niet zozeer om welke bovenwettelijke maatregelen we niet moeten doen. Het gaat er vooral om dat we daar nu geen geld voor moeten bestemmen, want ik weet altijd als er geld bestemd wordt vindt dat altijd een doel. Als je het geld niet hebt dan ga je het ook niet verzinnen.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Heldens. Dan gaan wij verder met de heer Westhoff.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Even eerst de andere twee amendementen waar we over kunnen stemmen. Dat is het amendement van Partij voor de Dieren en daar gaan wij niet mee akkoord en amendement 91 van D66 zien wij ook niet zitten. In ons eigen amendement zijn we geneigd een wijziging aan te brengen en op te schuiven in de richting van het voorstel van mijnheer Heldens. Ik hoop dat het voldoende zal zijn voor het CDA om het in overweging te nemen en ons daarin te volgen. Dus dat is in dit geval afwachten tot maandag. Sorry, mevrouw Palmen daar kan ik helemaal niets aan veranderen. Het is fiftyfifty. Dus 50% immunisatiereserve en 50% bereikbaarheidsmiddelen.

De vicevoorzitter: En dat amendement wordt als zodanig aangepast?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Dat wordt aangepast.

De vicevoorzitter: Dat wordt als gewijzigd amendement rondgestuurd?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ja.

De vicevoorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Het blijft natuurlijk dan wel nog verder gaan dan mijn voorstel want mijn voorstel, amendement 91, houdt in dat het binnen de mobiliteitsmiddelen blijft. U gaat het dus toch anders bestemmen?

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Aan de bereikbaarheidsmiddelen. Dat is iets anders dan landschappelijke inpassing, tenminste dat is mijn idee.

De heer Van Wageningen (D66): U heeft al lange tijd een misvatting daarover. Het blijft binnen de mobiliteitsmiddelen. Binnen die middelen is het wel de bedoeling dat het wordt geormerkt voor landschappelijke inpassing.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): En dat is de reden waarom wij niet instemmen.

De heer Van Wageningen (D66): Maar het blijft binnen de mobiliteitsmiddelen.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Ja, maar dat is niet onze bedoeling.

De heer Van Wageningen (D66): Dat is niet de bedoeling. Dan vraag ik dus ook nog een keer in tweede termijn een antwoord van het College daarover.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): In dit geval maak ik een onderscheid tussen landschappelijke inpassing en bereikbaarheidsmiddelen. Bereikbaarheidsmiddelen zijn in dit geval wegen en alle andere.

De heer Van Wageningen (D66): Dan heeft u een andere bedoeling met het amendement dat ik inbreng dan ik zelf heb. Dat is een hele lastige natuurlijk.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Oké, goed. Dan vragen we gewoon uitleg van de heer Mackus.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Westhoff. Tot slot de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u voorzitter. Ik heb het in mijn eerste termijn al gezegd. Voor ons is het einde verhaal met Reijmersbeek. Dus dienaangaande kunnen wij het amendement van de Partij voor de Dieren niet steunen. Een punt waarom wij het amendement van D66 wel steunen is in de commissievergadering ook naar voren gekomen en dat is hoe verhoudt zich het besluit dat we nu nemen ten opzichte van de motie Schaminee. Dat werd er weer bijgehaald om in ieder geval de kasteelheer geen munitie te geven om in beroep te gaan. Tenminste zo is het door mij opgepakt. Dan wil ik graag weten van de Gedeputeerde of daar inderdaad dat argument nog hout snijdt, want dat is dan toch wel heel belangrijk om ook vanuit dat gedachtegoed van de motie Schaminee te handelen. Ik vind dat dat het beste tot uiting komt in het amendement van D66. Dus vandaar dat wij dat blijven steunen maar wij vinden dit een extra argument om die motie Schaminee juist te blijven steunen. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Linden. Wij komen daarmee aan het einde van de tweede termijn van de Staten. Ik zou in ieder geval nog richting u willen aangeven dat daar waar het aanstaande maandag over de stemvergadering gaat dat wij zullen starten met het meest verstrekkende amendement zoals gebruikelijk. Dat is amendement 87 van de heer Loomans. Daarna gaan wij stemmen over amendement 86. Dat wordt dan het gewijzigde amendement 86 van de heer Westhoff en de heer Hermans. En daarna komt aan de orde het amendement 91 van de heer Van Wageningen ondersteund door de SP en LOKAAL-LIMBURG. Er is nog een hele korte reactie aan het College gevraagd op het gewijzigde amendement en ik geef daarvoor graag de gelegenheid aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Mackus: Er is nog één vraag gesteld ook door de heer Van der Linden. Misschien daarover ook kort. Er speelt nog een cassatie met de heer Gerrickens, maar de rechtbank heeft het in ieder geval verklaard. Dit onderdeel zit niet in de afweging. Dus wat hier ook besloten wordt, maakt niet meer uit voor de zaak en dat is even helder voor de besluitvorming. Nog één punt overigens. Ik ga niet helemaal over wat bovenwettelijk goed of slecht is, maar de wasbeer mijnheer Heldens is helaas een wettelijke taak, zeg ik erbij, leuk of niet leuk.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter ik heb toch nog een vraag aan de Gedeputeerde. Is het voor kapitalen vangen van die beesten, terwijl je ze ook af kunt schieten, ook een wettelijke taak of is dat een bovenwettelijke taak?

Gedeputeerde Mackus: Zo efficiënt mogelijk vangen, maar het kan misschien efficiënter. Dat klopt en dat is de wettelijke taak. Zo efficiënt mogelijk. Interessant voor bij de evaluatie, mijnheer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja, voorzitter, die bovenwettelijke linkse hobby's die hebben we hier volgens mij in de eerste commissievergadering dat ik hier aanwezig was besproken en in die zin zeg ik, als er geld is voor bovenwettelijke hobby's dan wordt dat altijd uitgegeven en anders maak je wel betere keuzes in dit huis.

Gedeputeerde Mackus: Ik proef dat de heer Heldens voor het afschieten van de wasberen is en dat is dan goed voor het verslag.

De vicevoorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik zou de discussie van vanochtend over subsidies en dergelijke niet willen overdoen eerlijk gezegd, maar als het gaat over die bovenwettelijke taken, zou de Gedeputeerde een aantal voorbeelden kunnen noemen waarbij dat op dit moment een uitdaging is op het gebied van mobiliteit? Dat we in ieder geval met zijn allen wel weten waar we het over hebben?

Gedeputeerde Mackus: Er zijn meerdere voorbeelden te noemen. Kijk, aan de ene kant kan het spelen dat er meer groen gevraagd wordt of dat als iets dicht bij een gemeenschap speelt dat er meer groen gevraagd wordt qua inpassing. Ik heb de voorbeelden niet maar het kan ook zijn dat we meer doen aan ecologie. Dat is niet per se landschap, want de heer Heldens duidde op een ecoduct. Daar denk ik niet per se aan bij een landschappelijke inpassing, maar het gaat om meer groen. Zo interpreteer ik het in brede zin en dat kunnen allerlei voorbeelden zijn. Maar dat doet even niet af bij de reacties op de amendementen. Dat blijft hetzelfde. Er is nog één suggestie gedaan. Ik weet niet of die ingediend is maar laat ik uitgaan van de suggestie van fiftyfifty. Ik denk dat het oordeel het meest zuiver is, zo noemde ik het even, en daar valt alles voor te zeggen, dat vanuit de originele gedachte de heer Schaminee een motie heeft ingediend voor het landschap. We hebben weliswaar een herijking gehad van het kader daarna, vijf jaar later. Dat is daarom mobiliteit. Hetzelfde geldt voor destijds is er geld uit de reserve gehaald en we hebben uiteindelijk een herijking gehad bij de mobiliteit. Ik vind de oplossing charmant, maar in de opstelling van het College is de beste oplossing toch die het College zelf heeft voorgesteld.

De vicevoorzitter: De laatste keer de heer Heldens op dit punt.

De heer Heldens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Ja, voorzitter, toch nog een vraagje. Wat voor status heeft die motie Schaminee nog voor het College van Gedeputeerde Staten nu we die nieuwe uitgangspunten hebben vastgesteld? Dat komt natuurlijk uit een tijd, uit 2012, dat die hele achtervleugel helemaal bezet werd door de SP. Tijden veranderen. Heeft die motie voor u nog een bepaalde status of hebt u graag dat we daar een keer een tegenmotie een keer voor indienen?

Gedeputeerde Mackus: De facto hebben we met het voorstel de motie ook afgedaan zoals we hem afgedaan hebben. Zo moet u hem eigenlijk ook zien. Dus in die zin zullen wij op elke motie die de Staten aanneemt moeten reageren. Alleen nu zeggen wij eigenlijk deze motie is niet meer uitvoerbaar eigenlijk of voor een deel want we hebben wel landschappelijke inpassing buiten het terrein van de heer Gerrickens gedaan, maar feitelijk handelen we nu ook vandaag, of na de stemmingen, daarmee de motie af.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Dan worden we dus na vandaag nooit meer herinnerd aan die motie, in ieder geval niet in een debat hier.

De vicevoorzitter: Dat kunnen we natuurlijk nooit uitsluiten met elkaar. Het staat eenieder vrij om hier te zeggen wat die hier wil zeggen. Goed, wij komen daarmee toch aan het einde van de beraadslaging. De stemming zoals gezegd volgt aanstaande maandag. Ik schors de vergadering voor een kort ogenblik voor een woordvoerderswissel en ook voor een voorzitterswissel en ik zie u in ieder geval graag terug aanstaande maandag. De vergadering is geschorst.

[SCHORSING]

Voorzitter: Bovens

7.3 G-20-066 Statenvoorstel Voorgenomen verkoop provinciale gronden t.b.v. Energielandschap Wells Meer, brief GS van 15-9-2020 (GS 2020-37660)

De voorzitter: Dames en heren, ik zie dat wij weer voldoende woordvoerders aan boord hebben en dus stel ik voor om de vergadering weer te hervatten. Ik heropen de vergadering. We zijn aangeland bij agendapunt 7.3, Statenvoorstel voorgenomen verkoop provinciale gronden ten behoeve van Energielandschap Wells Meer, brief van Gedeputeerde Staten van 15 september. Het Statenvoorstel is behandeld in de Statencommissie RLN van 16 oktober. De commissie besloot om dit voorstel als bespreekstuk door te geleiden naar de vergadering van vandaag. Voorgesteld zal worden om aan Provinciale Staten te vragen, gezien het voorstel van GS van 15 september 2020, de volgende wensen ter kennis van Gedeputeerde Staten van Limburg te brengen. En dat is de eerste wens dat de grond blijvend wordt gebruikt voor het doel zoals in het besluit indicatief is aangeduid. Twee, dat eventuele winsten uit de planrealisatie zoveel mogelijk in het publieke domein respectievelijk bij de overheden blijven. Dat zijn de wensen die worden uitgesproken bij dit stuk. Er is spreektijdenregeling van kracht. Mensen hebben het ook kunnen aangeven. Volgens die regeling kunnen wij beginnen met een bijdrage van GroenLinks, mevrouw Mertens, aansluitend mevrouw Fischer-Otten van 50PLUS. Dus ik ga vragen aan mevrouw Mertens of zij het debat wil openen en ik zie dat u één minuut heeft aangevraagd.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ja, wij kunnen kort zijn want dat waren wij in de commissievergadering ook al. Wij zijn eigenlijk heel blij met deze transactie en wij zien het als een mooie kans om te werken aan de energietransitie. Dus wij zeggen doen, meer van dit soort Wells Meer.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Mertens. Het woord is aan mevrouw Fischer van partij 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ook ik ben heel snel klaar. Wij willen graag aan uw wensen tegemoetkomen en wij hebben verder geen wensen en bedenkingen. Dus dat was het.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dan gaan we naar mevrouw Schuurung van de Partij van de Arbeid en aansluitend de heer Claassen van de PVV. Mevrouw Schuurung, u heeft twee minuten.

Mevrouw Schuurung (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Het plan voor het Energielandgoed Wells Meer is een plan waar de Partij van de Arbeid enthousiast van wordt, maar de inhoudelijke discussie hierover hoort thuis in de gemeenteraad van Bergen en niet in deze Statenzaal. Als het gaat om de wensen en bedenkingen of in dit geval de twee wensen die door de commissie zijn geformuleerd kunnen wij deze van harte ondersteunen en hebben wij geen verdere voorstellen op dat vlak. Dus tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Claassen van de PVV en aansluitend de heer Van Wageningen van D66.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, de PVV eindigde haar inbreng in de commissievergadering met het uitspreken van de wens om de grond niet te verkopen en de gemeente Bergen in Limburg te behoeden voor een grote fout en om daarmee ook een signaal af te geven dat dit soort megalomane projecten in Limburg niet thuishoren. Want voorzitter ondertussen weten we allemaal, door voortschrijdend inzicht, dat door het ontwikkelen van zonne- en windenergieparken, die zwaar

gesubsidieerd moeten zijn om überhaupt financieel levensvatbaar te kunnen zijn, geen enkele bijdrage wordt geleverd aan datgene waar ze voor bedoeld zijn, namelijk CO₂-reductie. En op de vraag van de PVV wat al deze maatregelen bijdragen aan de feitelijke temperatuurdaling in de wereld of in Nederland, wordt het antwoord door het College smalend omzeild. Deze vormen van energie en zeker windenergie zijn in Limburg nauwelijks rendabel, terwijl iedere burger in Bergen € 5.000 mag ophoesten om het speeltje van het College in Bergen te financieren en wie spint daar nu garen bij voorzitter? Maar goed, vandaag mogen we wensen en bedenkingen meegeven aan het College en de verwachting is vandaag dat er nogal wat voorbij zullen komen. Ook in deze Staten zijn er om diverse redenen veel wensen en bedenkingen, maar geen enkele wens of bedenking zal ook maar enig effect hebben op de vraag of de grond überhaupt verkocht wordt. Verkocht zal er worden. Dat is het adagium van het College. Maar er is niet een transparante aanpak voorzitter. In de zomervakantie wordt alles afgehandeld met het College in Bergen. Door middel van wat ingezonden stukken tijdens het reces moet de Staten er maar toevallig achterkomen wat er allemaal gebeurt. En als alles in kannen en kruiken lijkt te zijn, blijken er wat addertjes onder het gras te zitten en die addertjes moeten voor de burger geheimgehouden worden. En diezelfde informatie daarover komt in de avond voor de commissievergadering ook als ter kennisgeving bij de ingekomen stukken terecht. Niemand heeft het kunnen voorbereiden en moest op vraag van de PVV dus de behandeling worden verplaatst. Voorzitter, voor de PVV bevat die geheime informatie, die nu dan na drie keer vragen en een ordedebat vanmorgen dan toch boven water is gekomen, belangrijke informatie, informatie die gaat over het voeren van betrouwbaar bestuur en daarover moet en zal in dit huis ook gedebatteerd moeten kunnen worden. En de hele gang van zaken roept bij de PVV-fractie over die procesgang weerstand op. En we roepen het College op om het proces zoals het nu verlopen is, en voor alle andere processen, veel duidelijker te laten verlopen, en dat open en transparant zaken tijdig met Provinciale Staten worden gedeeld.

De voorzitter: Punt. We gaan nu naar een interruptie van de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, ik werd even getriggerd. U neemt de woorden betrouwbaar bestuur in de mond en vervolgens gaat u gewoon verder met uw verhaal. Wij hebben natuurlijk nu die stukken kunnen zien in de nieuwe mededeling portefeuillehouder. Op welk vlak ziet u daar signalen van onbetrouwbaar bestuur? Want uiteindelijk de Provincie zijn we met zijn allen.

De heer Claassen (PVV): Ja, de Provincie zijn we met zijn allen, maar onbetrouwbaar bestuur is het als je aan de voorkant afsprekt dat gronden openbaar verkocht zouden kunnen worden en dat je dan om welke reden dan ook, waarschijnlijk om het Bergen te gunnen om tegen een prikkie grond daar aan te schaffen om daar een zonnepark te kunnen bouwen, dat niet openbaar verkoopt maar het gunt aan gemeente Bergen. Dat is niet conform een eerdere afspraak. De vraag is dan ook: Zijn er niet in die voorliggende periode andere kopers geweest en waarom is dan de grond niet verkocht aan andere mensen, aan andere kopers van die grond en waarom moet dat dan per se naar Bergen.

De voorzitter: Dan de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ik heb een aanvullende vraag. Heeft u de mededeling portefeuillehouder ook helemaal gelezen want daar staat iets anders in.

De heer Claassen (PVV): Ik heb vandaag zo'n dik pakket op mijn bureau geploft gekregen. Die heb ik natuurlijk niet kunnen lezen.

De heer Nijskens (VVD): Maar u had volgens mij eerder kenbaar gemaakt dat u ze wel had gelezen toen ze nog geheim waren.

De heer Claassen (PVV): Nee, ik heb het stuk gelezen.

De heer Nijskens (VVD): En nu ze niet meer geheim zijn, hebt u ze niet gelezen. Dat is heel vreemd.

De heer Claassen (PVV): Nee, dat hele pakket dat er nu ligt dat lag niet ter inzage. Daar is nu meer aan toegevoegd. Wat er bij dat pakket zat dat gaat over het feit dat grond openbaar zou worden verkocht, waar ook iemand voor reclameert dat dat zo zou zijn maar dat dat niet gebeurt en dat het gewoon wordt verkocht aan een partij die dan zegt ik wil het ook wel hebben en dat het niet openbaar verkocht wordt. En dat is lijkt me wel duidelijk uit de stukken naar voren gekomen.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, een laatste keer, ik zal dadelijk in mijn eigen termijn daar verder op ingaan.

De heer Claassen (PVV): Dus we roepen het College op om dit soort processen veel duidelijker met Provinciale Staten te delen, eerder, transparant en duidelijk en niet dat als we na ik weet niet hoeveel weken zwoegen in de zomervakantie denken eindelijk even de benen op tafel te kunnen leggen er dan een mededeling van de portefeuillehouder bij de ingekomen stukken moet komen, waaruit dan zou moeten blijken dat alles rond is. Ik ga afronden voorzitter. En ik verwijs daarbij ook naar de overgenomen motie als het gaat over de bevoegdheden van PS bij de RES'en en de PES'en. PS moet in de lead zijn en als dat anders moet dan moet dat gewoon duidelijk, tijdig met PS worden gedeeld. We zien daar wel een beetje een trend in en dat ervaar ik ook bij collega-Statensleden die zeggen ja op sommige onderdelen is het laat, moet er nog om extra informatie worden verzocht, moet er druk worden uitgeoefend. En ik vind Wells Meer er echt wel ook weer een casus van dat dat niet goed loopt. Ik denk dat het punt is aangekomen en de PVV-fractie zal richting het College een motie van treurnis aanbieden om daar toch echt duidelijk in ieder geval als PVV, en Forum steunt die motie en wellicht nog anderen, een statement te maken dat we eigenlijk als Provinciale Staten veel meer de regie en de transparantie willen hebben dan zoals het tot nu toe verloopt. Ik ga afronden. Dus nogmaals, ik ga het herhalen, vanwaar de haast in de zomervakantie, waarom moet belangrijke informatie voor de burger zo lang onder de pet blijven en waarom kiest het College GS ervoor om besluitvorming weg te houden bij de Staten en is het College bereid om het mandaat van welke grondverkoop in de toekomst dan ook terug bij PS te leggen?

De voorzitter: Mevrouw Voncken.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik was even benieuwd. Wat komt dan in een motie van treurnis te staan? Gaat u daarin dan zeggen dat u het treurig vindt dat GS in de zomervakantie doorwerkt?

De heer Claassen (PVV): Onder andere.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Oké, dan heb ik u toch goed begrepen, want dat hele pak dat u vandaag voor de vergadering nog gekregen heeft, waren allemaal uitspraken van rechtbanken en andere instanties die allemaal gewoon openbaar zijn. Die had u in de zomervakantie ook gewoon kunnen lezen.

De heer Claassen (PVV): Ik krijg zo het gevoel dat u die motie niet gaat steunen. Klopt dat?

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Ik denk dat u daar gelijk in hebt.

De heer Claassen (PVV): Kijk, prima.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Claassen. Het woord is aan de heer Van Wageningen, aansluitend mevrouw Voncken van het CDA.

De heer Van Wageningen (D66): Dank u wel. D66 vindt dit in de basis een goede transactie. Het geeft de gemeente Bergen armslag en de gemeente is van plan om er goede dingen mee te doen ten behoeve van de energietransitie. Onze wens dat de gemeente Bergen de van ons gekochte gronden inderdaad voor het Energielandschap gebruikt, zoals in het Statenvoorstel is aangeduid, maakt nu ook onderdeel uit van dit Statenbesluit. Des te beter. D66 vindt het voorts een goede zaak dat de Provincie belangen afbouwt die niet meer het oorspronkelijke doel dienen, zodat we des te meer middelen hebben om belangen op te bouwen die wel ons doel dienen. In dit geval zijn dat vooral natuurdoelen en D66 staat ook daarachter. Met deze transitie wordt ten slotte risico overgedragen aan de gemeente Bergen en die kan dat beter beheersen dan de Provincie. De grondtransactie met de gemeente Bergen inspireert D66 om na te denken over een actiever grondbeleid. Dat is al langere tijd een aandachtspunt voor ons en D66 zal daar wel in ander verband op terugkomen. Daarmee passeer ik ook heel veel haken en ogen die er volgens ons nog wel aan zitten, maar we kiezen ervoor om dat in ander verband aan de orde te brengen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Wageningen. Het woord is aan mevrouw Voncken van het CDA, aansluitend de heer Van der Valk van de SP.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Dank u wel. Voorzitter, in de commissie werd stevig gediscussieerd over deze voorgenomen verkoop en dat is ook logisch, want nooit eerder werd zo'n grote oppervlakte ineens verkocht. Er werden zorgen geuit vanuit diverse invalshoeken, zorgen over de vraag wat er in het gebied gaat gebeuren en lukt het de gemeente Bergen om het Energielandschap te realiseren. En als dat niet lukt, wat zou er dan kunnen gebeuren? Zou het dan ook een vakantiepark kunnen worden? En als de energieopwekking er wel komt, hoe wordt dan geborgd dat de op te wekken energie ook ten gunste van de inwoners van de regio komt? En hoe wordt voorkomen dat er zich niet een groot datacenter vestigt dat alle opgewekte energie opslurpt, want dat zijn zaken die wij niet willen. Kortom er was veel discussie, ook in onze fractie. De discussie ging over de vraag of het plan van het Energielandschap een haalbaar plan betreft, maar ook werd er gediscussieerd over de vraag waarom de Groene Rivier in de verkoop opgenomen is. De gronden in de Groene Rivier betreffen gronden die de Provincie in voorraad heeft om als ruilgronden te dienen. Echter de betreffende gronden liggen ook in een gebied waar een hoogwateropgave aan de orde is. En wij hebben vernomen dat dit gebied ongeveer een meter verlaagd gaat worden. We lezen dat die gronden mee overgaan naar de gemeente Bergen en dat de gemeente Bergen er een prijs gebaseerd op de waarde van natuurgronden voor betaalt. De vraag is natuurlijk of de gronden in het plangebied van de Groene Rivier dan ook natuurgronden worden of, zoals de gemeente Bergen het zelf noemt, natuurinclusieve landbouw. En als die gronden ingericht worden als natuur of natuurinclusieve landbouw, waarom wordt dat dan niet beschouwd als een invulling van de taakstelling voor de natuurontwikkeling? Dat zouden wij namelijk ook acceptabel vinden. En waarom is er bij alle ontwikkelingen waarbij vele hectares goede landbouwgronden omgezet worden in natuur geen invulling van de Provinciale ontwikkelopgave Natuur aan de orde?

De voorzitter: Pauze. Dan mevrouw Schuurman voor een vraag.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Ik heb even een vraag aan mevrouw Voncken. U geeft aan er is een ontwikkelopgave in het aantal hectaren. Die ontwikkelopgave is specifiek voor een bepaald type natuur, het Nationaal Natuur Netwerk of de Goudgroene natuur, terwijl in het stuk expliciet staat aangegeven dat dit gebied niet geschikt is voor het ontwikkelen van Goudgroene natuur. Waarom denkt u dan toch dat dit in mindering kan worden gebracht op de taakstelling?

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Omdat er sprake is van enorm grote ontwikkelingen voor natuur. In het stukken heb je kunnen lezen dat alleen al in het Energielandschap een plus komt met 180 hectaren natuur. Daar komt de Groene Rivier nog bij. Het is een prachtig gebied nietwaar? Of het Goudgroene natuur is of Bronsgroen daar zie ik het verschil niet hoor.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Dat maakt wel een expliciet verschil uit.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): En ik denk dat heel veel mensen die daar recreëren, die daarvan genieten ook dat verschil niet expliciet zien.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Dus u geeft hier aan dat u het niet erg zou vinden op het moment dat er dus minder Goudgroene natuur of minder Natuurnetwerk in Limburg gerealiseerd wordt vanwege de realisatie in de gemeente Bergen via dit stuk?

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): In de gemeente Bergen worden alle kleuren natuur ontwikkeld, maar ik neem aan dat de portefeuillehouder nog wel een wat nadere toelichting kan geven op de verschillende kleuren die daar aan de orde zijn.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja.

De voorzitter: Ja, dank u wel. We gaan verder.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Onze fractiediscussie ging ook over partijen die belangen in dit gebied hebben en de vraag welke claims daarover nog te verwachten zijn ofwel welke risico's zijn er voor de Provincie nog te verwachten. En wij hadden daar nog wel wat discussie over. In ieder geval het stuk dat wij vanmiddag nog gekregen hebben, heeft ons wel gelukkig nog veel antwoorden gegeven. De risico's gaan over naar de gemeente Bergen en wij zouden nog een keer graag door de Gedeputeerde toegezegd willen hebben dat dat inderdaad zo is en dat er voor de Provincie wat dat betreft geen risico's meer liggen. Overall voorzitter vinden we de ontwikkeling van het Energielandschap een mooi plan. Er wordt voor een substantieel deel invulling gegeven aan de opgave van de RES in Noord-Limburg. Er wordt natuur ontwikkeld. De Groene Rivier gaat een bijdrage leveren aan de hoogwateropgave en de lokale landbouwers krijgen de grond in gebruik voor natuurinclusieve landbouw. In totaliteit betaalt Bergen een redelijke prijs voor het totaal van alle gronden, al denkt niet iedereen daar bij ons hetzelfde over. We realiseren ons echter ook dat als je onderdelen van een totale deal onder een vergrootglas legt, dat die heus wel mogelijk vraagtekens oproepen en bijvoorbeeld hebben we het dan over die Groene Rivier. Maar de Provincie ontvangt ruim € 27 miljoen, een groot deel gaat naar natuurherstel in het kader van de ontwikkelopgave. Dus die kan dan ook flink aangepakt worden. Een deel gaat naar het Aanvalsplan Stikstof. Dat vinden wij ook een hele goede besteding. Een deel gaat naar het bomenplan. Ook daar is een impuls heel erg welkom. En de natuurinclusieve landbouw gaat een zaaimengsel aanbrengen voor diverse soorten. Kortom, als je het zo beschouwt, dan vinden wij het een win-win-winsituatie. En voor ons is dan één punt nog niet

helder en we vinden het ook gewenst dat we daar nog wat helderheid over krijgen, namelijk de 180 hectaren die de gemeente Bergen in het gebied gaat aanleggen, de Groene Rivier die natuurinclusieve landbouw wordt, en al die ontwikkelingen en onttrekkingen leiden volgens het stuk niet tot een afname van de Provinciale ontwikkelopgave en dat vinden we onverklaarbaar en ook wel onverteerbaar. Daarom willen wij nog een wens indienen. Dat doen we samen met de VVD. We hebben een amendement voorbereid op dit punt om een wens in te brengen, dat de door de gemeente Bergen te ontwikkelen natuur binnen het plangebied, voor zoveel als haalbaar is, in mindering gebracht wordt op de Provinciale taakstelling ontwikkelopgave Natuur die volgens het Statenvoorstel nog 948 hectaren bedraagt.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Blijft u even staan voor een interruptie van de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, voor verduidelijking, want we hebben een POL-kaart en daar staat op waar Goudgroene natuur moet komen. In principe moet de Provincie die kopen en die moet zorgen dat het natuur wordt daar. Moet het ten koste van die opgave gaan wat er in Bergen gebeurt?

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Een stuk invulling van ja.

De heer Van Wageningen (D66): Betekent dat het hertekenen van die kaart?

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Weet je wat het is?

De heer Van Wageningen (D66): Moet het hetzelfde kaartbeeld worden maar dan met meer groen in Bergen of moet er gewoon minder Goudgroen? Ik bedoel als beleidsmatige categorie.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Het gaat erom dat ook in deze deal gronden zitten die ooit door DLG verworven zijn om als ruilgrond te dienen voor natuur.

De heer Van Wageningen (D66): Om te ruilen?

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Dat zou landbouwgrond blijven. Nu wordt ervoor gekozen om daar toch natuurgrond van te maken. Dat zit in de deal.

De heer Van Wageningen (D66): Ja.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Dan is het toch raar dat je zegt, die gronden die we eigenlijk beschikbaar hadden om als landbouwgrond te blijven dienen waar we nu natuur van maken en vervolgens dan is het toch opplussen en opplussen?

De heer Van Wageningen (D66): Dat is inderdaad opplussen maar niet binnen de beleidscategorie Goudgroene natuur. Die wordt niet groter volgens dit voorstel en ook niet kleiner trouwens en volgens uw voorstel wordt dit wel kleiner.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Per saldo komt er heel veel natuur bij. Alleen al in dit voorstel gaat het over 240 hectaren.

De heer Van Wageningen (D66): De duidelijkheid die ik wilde krijgen ging over de beleidsmatige categorie Goudgroene natuur. Wordt die groter of kleiner met uw voorstel? En mijn conclusie is dat die met zoals u het uitlegt kleiner wordt.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Ik zie in het stuk dat daar een deel van ingevuld wordt maar ik zie het niet van de taakstelling afgaan. Dus ik ga ervan uit dat de Gedeputeerde daar ons nog wat opheldering over zal geven.

De heer Van Wageningen (D66): Oké, we krijgen meer duidelijkheid dan van de Gedeputeerde. Dank u wel.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Oké. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Het lijkt hier wel bovenwettelijk. Wij gaan verder met de heer Van der Valk en aansluitend de heer Nijskens.

De heer Van der Valk (SP): Dank u wel, voorzitter. Op 16 oktober spraken we in de Statencommissie RLN over het Statenvoorstel verkoop provinciale gronden ten behoeve van Energielandschap Wells Meer, een hele mond vol. En hoe een ogenschijnlijk goed en nuttig voorstel uiteindelijk toch tot heel veel gedoe leidt, want voorzitter, de weg waarop dit Statenvoorstel tot ons is gekomen heeft een hobbelig karakter. Eerst zou het stuk behandeld worden in FEB, maar vanwege de uitlopende agenda werd het een weekje later in de commissie behandeld want we willen wel voortvarendheid. Daags voor de vergadering krijgen we dan nog even de kans om de geheime stukken in te zien. Los van het hoe en het waarom van de geheimhouding, waarover vanmorgen een boeiend debat plaatsvond, vinden we dit geen goede gang van zaken om goed en zorgvuldig een oordeel te vormen. Dan voorzitter, de volgende hobbel, namelijk een stuk dat is toegevoegd aan het voorstel naar aanleiding van het debat van vanmorgen. Er werd ons een stuk aangeboden van maar liefst 59 pagina's en of we dat nog even kunnen meenemen in onze beraadslagingen een kleine drie uur later. Voorzitter, ik ben een snelle lezer maar van zorgvuldig doornemen kan geen sprake zijn, laat staan van een goed oordeel vormen. En ja voorzitter ik had de keuze kunnen maken om de geheime stukken van tevoren in te lezen, maar vanwege de vrijheid van handelen en spreken doe ik dat liever niet. Zijn we dan klaar met hobbelen? Nog steeds niet. Het lijkt erop van niet, want er ligt een motie van treurnis klaar. Hoe een ogenschijnlijk goed voorstel toch uiteindelijk besmet wordt met allerlei gedoe. Jammer.

Ik ga naar de inhoud voorzitter. In de commissie hebben wij al aangegeven enthousiast te zijn over het afstoten van Provinciale gronden. De Provincie moet in onze optiek geen bezitter zijn van gronden maar vooral een facilitator en aanjager zijn om die gronden die bestemming te geven die het meeste bijdragen aan de Limburgse samenleving en aan maatschappelijke vraagstukken. Wij werden dan ook meteen enthousiast van de beoogde bestemming om er een Energielandschap met duurzame energieproducerende middelen in combinatie met natuurontwikkeling te gaan vestigen. Het is dan wel de bedoeling dat het dan ook zo gaat gebeuren en dat er door economische of door maatschappelijke ontwikkelingen geen andere keuzes kunnen worden gemaakt. Met de toezegging om een dergelijk risico te beperken aan de uiteindelijke uitvoering daarvan zijn we dan ook te spreken en we staan dan ook positief tegenover dit voorstel, voorzitter. Dan voorzitter, wat doen we dan met die opbrengsten? Voor de SP zou het, zeker gezien de krapte van de duurzaamheidsbudgetten en natuurontwikkeling daarvoor aangewend dan wel gereserveerd kunnen worden in onze ogen en de inefficiënte inzet naar bijvoorbeeld stikstofreducerende maatregelen, zoals cofinanciering van de bronmaatregel stikstof, niet te doen. We zullen amendement 88 dan ook steunen. We zijn minder enthousiast over de amendementen 89 en 90. Als het gaat om de provinciale taakstelling zijn we van mening dat de lokale

natuurontwikkeling niet ingezet mag worden om de Provinciale opgave daarvan te verlichten. Het is wat ons betreft dan ook en/en en dus niet of/of. Voor het amendement 90 hebben we moeite met de overweging dat de huidige inzichten om de energietransitie te laten slagen mogelijk achterhaald zijn en dan zouden we daar graag eerst een duiding van zien of deze overweging inderdaad ook wel klopt. Ook de gedachte om de gronden ten behoeve van het feitelijke Energielandschap in erfpacht uit te geven voor de termijn gelijk aan de levensduur van de zonneweides en windmolens, leidt naar ons oordeel te veel naar onzekerheden voor de verre toekomst. Voorzitter, samenvattend, de SP staat positief tegenover dit voorstel maar is minder te spreken over de wijze waarop dit voorstel tot ons is gekomen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Valk. Het woord is aan de heer Nijskens van de VVD, aansluitend de heer Driessen van het Forum.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter, dit voorstel is eigenlijk een voorstel dat heel veel doelen dient en je kunt er van alle kanten naar kijken. Als lid van het FEB en met name op financiën was dat mijn eerste insteek en de eerste reactie was veel te weinig. Dat was natuurlijk de eerste insteek. We hadden alleen de hectares en de prijs gezien en dan maak je een deelsom en dan denk je dat kan toch niet waar zijn. Vervolgens kregen we de stukken onder ogen en daar bleek natuurlijk de inhoud van de deal veel omvangrijker en meerdere aspecten te hebben dan bij de allereerste lezing van de koop. Voorzitter, het CDA heeft net al het amendement ingediend wat wij mee-indienen. Dus daar ga ik verder niet op in. Dus wij steunen dat uiteraard.

Daarnaast hebben wij, toen wij de financiën gingen beoordelen, gevraagd waarom verkoop je grond. De SP zit er heel anders in en normaal gesproken kun je grond maar één keer verkopen. Over grond zijn ook al hele oorlogen gevoerd. Vandaar dat ik ging denken, wat is een alternatief, en een alternatief zou kunnen zijn wij stellen wel de grond ter beschikking voor het doel maar we doen dat via erfpacht. Wij denken nu dat de huidige inzet van de energietransitie de beste is. Het zou me verbazen als die inzichten over 25 jaar nog steeds onveranderd gelijk zullen zijn. Zelfs als ze over 25 jaar nog onveranderd gelijk zijn, dan zou je alsdan nog altijd kunnen besluiten tot verkoop. Het voordeel van het jaarlijks rendement zou vrijwel gelijk kunnen zijn: Het renteverlies van het niet verkopen ten opzichte van het in erfpacht uitgeven. In de tussentijdse mededeling portefeuillehouder hebben we ook kunnen lezen dat het van de BNG ook geen voorwaarde was om een financiering voor het Energielandschap te krijgen. Sterker nog, op het moment dat de grond niet gekocht hoeft te worden, wordt natuurlijk de totale investering ook sowieso lager en zal Bergen ook sowieso een lagere financiering hoeven aan te trekken. Ik ben heel benieuwd hoe het College tegen deze wens aankijkt. Het is nu eenmaal de systematiek waarin dit voorstel is gegoten dat het per amendement was, maar het voelt eigenlijk meer als een motie. Dat begrijpt u.

Dan richting PVV. Ik vond het hele zware woorden en de informatie van die rechtszaken kwam mij heel bekend voor. En volgens mij staat die zelfs op internet van een van de dorpsraden van Wells vermeld, want het gaat ook over een transactie en afspraak van acht jaar geleden die niet tot resultaten heeft geleid. Waarom die niet tot resultaten heeft geleid, staat in de mededeling en dat zijn, en dan kijk ik naar de heer Van der Valk, maar twee pagina's. Ik heb ook echt niet de gerechtelijke uitspraak van 56 pagina's doorgenomen als je genoeg hebt aan de conclusie die in de mededeling staat. Voorzitter, afrondend, wij gaan die motie van treurnis sowieso niet steunen. Ik heb ze nog niet eens gelezen maar ik denk dat er helemaal geen sprake is van treurnis, in ieder geval niet bij de VVD. Wij hebben onze wensen aangevuld. Die hadden het in commissieverband niet gehaald met een meerderheid. Vandaar dat we het nu apart op deze wijze hebben gedaan en we wachten de beantwoording van het College af.

De voorzitter: Dank u wel. Blijft u even staan. Mijnheer Claassen heeft een vraag.

De heer Claassen (PVV): Ja, voorzitter, dat over de treurnis geloof ik best wel, maar ik hoorde u in uw betoog zeggen dat als je het zelf ergens kunt vinden op internet dat dat dan voldoende is, dus dat er niet een actieve informatieplicht is vanuit GS tijdig. En dat het dus blijkbaar achteraf ook onnodig was om het onder geheimhouding te hebben, dat het gewoon openbaar en toegevoegd aan het document had kunnen zijn en niet te later leste vandaag op uw bureau moet ploffen, maar blijkbaar vindt u dat geen probleem.

De heer Nijskens (VVD): Dat laatste vind ik geen probleem, want waar het hier om gaat is een verzoek van een bedrijf dat Wells Meer wil aankopen op een moment dat de Provincie als het ware aan het leuren is met de grond in 2011. Vervolgens is daar gebakkelei over ontstaan in het gebied en heeft de Provincie afgezien van verkoop. En dat heeft geleid tot rechtszaken waarvan de laatste uitspraak, als ik het goed citeer, 25 september van dit jaar heeft geleid tot het vrijpleiten van de Provincie. Ja, het had misschien in de stukken kunnen staan maar het voegt niets toe aan de vraag die voorligt. Het is eerder een onderbouwing van het voorstel zoals het er nu ligt. Het doet er geen afbreuk aan. U had een heel goed punt gehad als één van die rechtszaken in het nadeel van de Provincie was uitgevallen en GS had ons er niet over geïnformeerd dat het daadwerkelijk invloed had gehad op de transactie, maar het tegenovergestelde is aan de orde.

De heer Claassen (PVV): Dan hadden we nog een beter punt gehad. Het gaat eigenlijk meer om metaniveau. Dat woord is vandaag gevallen in een kort intermezzo. Of dat nu positief of negatief uitvalt, het is informatie die Gedeputeerde Staten blijkbaar vindt dat heel laat gedeeld moet worden en als het gedeeld moet worden geheim moet zijn. Als het dan zo is zoals u kenschetst, dan zou ik zeggen GS doe dat dan niet en ben gewoon van begin af aan transparant. Dan hadden we ook dat geleur niet gehad. Het punt van de PVV is dat het niet de eerste keer is.

De heer Nijskens (VVD): Oké. Over die andere keren wil ik dan nu geen uitspraak doen, want die ken ik niet, maar in de stukken staat ook niet dat de heer Koopmans vanmorgen door groen licht gereden is toen hij naar het Provinciehuis kwam.

De heer Claassen (PVV): Nee dat klopt. Er staat ook niet wat hij gisteravond gegeten heeft.

De heer Nijskens (VVD): Als hij door rood was gereden en er was een ongeluk gebeurd dan was het misschien iets heel anders geweest.

De heer Claassen (PVV): Maar goed, ik constateer dat u dit zo op deze manier kadert. Ik ben benieuwd in de toekomst als andere stukken voorbijkomen of u dan ook zo marginaal die kaders over openheid en transparantie kadert.

De heer Nijskens (VVD): Ik heb u aangegeven dat het stuk dat er niet bij was, nog los ervan of het openbaar was of niet, mij bekend voorkwam. Dus ik heb het ergens langs zien komen. Ten tweede, de uitkomst of de conclusie onder die stukken heeft geen invloed op het resultaat van het voorstel.

De heer Claassen (PVV): Dat snap ik maar bent u het dan niet met mij eens dat als dat allemaal zo is als u zegt, en dat zou ook de conclusie vandaag kunnen zijn, dat is prima, dat het dan niet beter gedeeld had kunnen worden en niet als geheim had moeten worden toegevoegd? Op het moment dat je het als geheim toevoegt, wat blijkbaar niet geheim hoeft te zijn vandaag, dan zou ik zeggen doe dat

van begin af aan goed, zoals volgens mij de SP ook aangeeft. Doe het dan gewoon goed en niet zo rommelig als dit traject verlopen is.

De heer Nijskens (VVD): U heeft net in uw eerste termijn mij geantwoord dat die stukken die we nu gezien hebben niet bij de geheime stukken zaten, want de geheime stukken had u wel gelezen en dit waren andere. En de heer Koopmans heeft vanmorgen aangegeven: Uitspraken van een rechtbank zijn altijd openbaar en die leggen wij nooit in een geheim stuk ter inzage want daar is geen reden toe. Wat geheim ter inzage zit dat zijn die juridische adviezen en juridische strategieën en die gaan wij niet openbaar maken, want daar kan iemand in de toekomst voor heel andere zaken profijt uit trekken en daar was u het ook mee eens.

De heer Claassen (PVV): Ik wil het ook niet langer maken dan nodig is, maar er gaat toch iets mis in hoe je ernaar kijkt. Het punt is wat er ook staat wel of niet, want de stukken van vandaag zijn uitgebreider, het punt is dat stukken die aanvankelijk niet werden aangeleverd, te later leste voor een commissievergadering 's avonds onder geheimhouding daar worden neergelegd. En als uw stelling waar is van het gaat nergens over, dat had best openbaar gekund en dat blijkt vandaag ook, had het dan niet vanaf het begin goed gedaan moeten worden?

De heer Nijskens (VVD): Nee, dat zeg ik niet. Ik zeg juist, op de geheime stukken hebben we ook de geheimhouding laten rusten. Die is nog steeds in stand en de openbare stukken die niet in dit dossier erbij zitten die zijn uiteindelijk niet relevant voor het besluit en die waren openbaar. Dus het is een beetje een cirkelredenering.

De voorzitter: Ik stel voor het hierbij te laten om het thuis nog allemaal te begrijpen. Ik krijg een andere interruptie, waarschijnlijk een andere vraag van de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Ja, gelukkig een hele andere maar meer inhoudelijke vraag. Ik ben erg benieuwd of u enthousiast wordt van het initiatief van de gemeente Bergen om die gronden te kopen en daar uiteindelijk deze invulling aan te geven? Vindt u als VVD'er dat een goed initiatief of twijfelt u eraan?

De heer Nijskens (VVD): Als ik het geen goed initiatief had gevonden dan had ik hier een amendement met een bedenking neergelegd met we gaan nu nooit of te nimmer die grond verkopen voor een Energielandschap, maar dat doe ik helemaal niet. Ik ben zelfs ook in de commissie positief over het initiatief geweest. Alleen hoe ik nu mijn eerste termijn begon over financiën, is dat ik eerst kijk naar de euro's en vervolgens, als de invulling niet goed was, dan had hier een bedenking gelegen.

De heer Van der Valk (SP): Ja, maar waarom komt u dan met een amendement om het dan op een andere manier geregeld te zien, namelijk via een erfpacht met de levensduur van zo'n zonnepark of die windmolens? Waarom komt u dan met een dergelijk amendement als u, ik vind het een hartstikke goed idee, we omarmen het, we vinden het bijdragen aan allerlei doelstellingen zoals natuur, duurzaamheid, energietransitie? En dan wilt u toch een soort onzekerheid inbouwen.

De heer Nijskens (VVD): Ik draai het andersom. We hebben aan een bedrijf in Venlo grond in erfpacht uitgegeven omdat hij hem op dat moment vanuit zijn financieringsvraagstuk beter kon hebben als erfpacht in plaats van als eigendom. Waarom heeft de SP toen niet gezegd, we gaan die niet in erfpacht uitgeven, hij moet verkocht worden want wij vinden dat een goede ontwikkeling voor werkgelegenheid?

De heer Van der Valk (SP): Goed, dan pakt u mij op iets dat in het verleden gebeurd is waar ik geen weet van heb.

De heer Nijskens (VVD): Nee, dat is van Cabooter. Dus dat is een paar maanden geleden.

De heer Van der Valk (SP): Maar dan nog. Dit is een breedgedragen voorstel. De wensen en bedenkingen zijn echt beperkt en zijn goed beantwoord door GS. Wij denken, dit is inhoudelijk gewoon een goed punt. Zorg dan dat je daar dan ook zekerheid inbouwt door die gronden ook weg te doen en de gemeente Bergen daar heel veel profijt van te geven. Die erfpacht geeft dan toch wel weer een gevoel van we willen toch nog ergens een vinger aan de pols houden en misschien nog weleens een keertje kunnen terugnemen of zo. Of zie ik dat verkeerd?

De heer Nijskens (VVD): Dat laatste dat klopt. Op het moment dat je hem verkocht hebt dan ben je geen eigenaar meer. Op het moment dat je hem in erfpacht geeft en die ontwikkeling vindt plaats dan vindt die plaats. Aan het einde van de erfpachttermijn heb je een nieuwe situatie. Er zijn zo ontzettend veel gronden in den lande die onder erfpacht uitgegeven zijn waar mensen gewoon wonen en werken en weet ik wat doen. Dus het is puur een financieringsinstrument waarbij aan het einde van de termijn de Provincie nog steeds eigenaar is van een gigantisch gebied. Dus ik zie het niet als wantrouwen naar Bergen. Ik wil het ook zeker niet als wantrouwen naar Bergen zien.

De heer Van der Valk (SP): Ik wil even de reactie van GS afwachten.

De heer Nijskens (VVD): Ik ook. Ik ben heel benieuwd.

De voorzitter: Wij wachten af.

De heer Van der Valk (SP): Maar dat amendement bracht bij mij het gevoel van wij zijn toch niet helemaal zeker van onze zaak.

De heer Nijskens (VVD): Nee, nee, nee. Zeker niet.

De voorzitter: Dan een andere vraag nog van de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ik heb een vraag inhoudelijk ook want ik werd eigenlijk getriggerd door de vraag van de SP. Als het gaat over Provincie, vindt u het wel een goed initiatief wat daar dan gebeurt in Bergen. Ik kan mij herinneren dat de VVD de motie om geen zonnepanelen op gronden en landbouwgronden te plaatsen heeft gesteund. En wat gaat daar gebeuren? Zonnepanelen op landbouwgronden. Kunt u dat dan rijmen?

De heer Nijskens (VVD): Dan moet ik even terugdenken. Het zou zomaar kunnen dat we die motie gesteund hebben.

De heer Claassen (PVV): Ja, dat weet ik zeker. Ik heb het net even opgezocht.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dat zou zomaar kunnen.

De heer Claassen (PVV): Maar hiermee doet u afbreuk aan de ondersteuning van diezelfde motie?

De heer Nijskens (VVD): Ja, dat zou zomaar kunnen.

De heer Claassen (PVV): Ja, maar wat vindt u ervan?

De heer Nijskens (VVD): Dat ik op deze manier anders reageer dan wat toen in die motie stond.

De heer Claassen (PVV): Dus u maakt andere keuzes nu?

De heer Nijskens (VVD): Ja.

De heer Claassen (PVV): Ja, prima. Dan is dat helder.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Nijskens en het woord is aan de heer Driessen. Overigens voor de mensen thuis, de heer Koopmans is niet door het groene licht gereden. Dat is zijn chauffeur geweest. Dus dan weet u dat alvast, want anders komen daar misverstanden over. We moeten hier wel de juiste feiten hebben. De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter. Het is maar goed dat ik altijd ruim de tijd neem. Dus het kan zomaar zijn dat ik daar vandaag wel aan kom. Ik had de heer Koopmans vanochtend beloofd om nog even in het publieke deel terug te komen op een klein onderdeel wat ik daar gezegd heb. Ik hoop niet dat ik daar de heer Nijskens mee trigger, want dat gebeurde bij de PVV wel. Ik zal het daarom proberen heel goed te duiden. Wij vinden het niet kies dat de Provincie een voorstel doet op bijvoorbeeld eerst de koop en daar vervolgens op terugkomt en dan simpelweg stelt we staan in ons recht. Daar hebben we een klein probleem mee en ik heb vanochtend gerefereerd aan behoorlijk bestuur en daarin vinden we dat je rechtlijnig moet zijn en koers moet houden wat dat betreft. Maar goed, dit even als kleine inpassing op mijn betoog en ik hoop dat de rest er ook nog in past. 'Grootste grondverkoop van de Provincie Limburg ooit voor ambitieus energieproject Bergen' schreef dagblad de Limburger op 17 september jongstleden. Ambitieuze is het plan zeker. Het project Wells Meer is of was namelijk cruciaal voor de RES Noord- en Midden-Limburg. Haal dit exorbitante project weg en de haalbaarheid van het totale plan is ineens iets minder rooskleurig. Het is dan ook niet vreemd dat er behoorlijke druk zit achter het project. De rekenkundige financiële bezwaren maakte ik reeds in de commissievergadering die we al gehad hebben. Ik zal hier niet verder over uitweiden in deze vergadering maar ik ga voornamelijk in op de gevolgen die dit heeft voor onze Provinciale Staten. De Provincie besloot om de gronden te verkopen en zelf niet verder betrokken te raken bij het project. We lezen in de uiteindelijke beantwoording van de Gedeputeerde dat de gemeente de gronden niet in bezit dient te hebben om de financiering rond te krijgen maar om een gunstigere businesscase te kunnen maken. Het is vrij logisch. Grond als onderpand betekent natuurlijk een lagere rente. De vraag die open blijft staan is, waarom verpacht de Provincie deze grond niet aan gemeente Bergen zoals zij dit veelal doet bij bijvoorbeeld boeren of andere bedrijven. Deze vraag hoeft eigenlijk niet door de Gedeputeerde beantwoord te worden. Dus dat scheelt. Hier kunnen we best een goede inschatting van maken. Hier zal ik later in mijn betoog op terugkomen. Bij de behandeling van dit stuk in de commissie betoogden we als FvD al dat de grond naar waarde verkocht dient te worden. Er wordt immers geen landbouw bedreven en geen natuurgebied in stand gehouden, althans niet op het hele stuk. Er vindt simpelweg productie plaats, productie van energie. Ons verzoek tijdens de vergadering was dan ook, gaat u alstublieft terug naar de onderhandelingsstafel en kom terug met een beter voorstel. Ik begon mijn betoog over het belang van Wells Meer. De Provincie lijkt Wells Meer nodig te hebben om haar energiedoelstellingen te halen. Dat is geen geheim. Het is het resultaat van een eenvoudige optelsom. Met die informatie aan de onderhandelingsstafel gaan zitten is natuurlijk een garantie voor een matig resultaat. Op vraag één waarom de Provincie geen pacht bedongen heeft, is het antwoord dus vrij eenvoudig: Omdat de

gemeente Bergen dit niet wil. Op de tweede vraag waarom de Provincie geen hogere en daarmee realistische prijs bedongen heeft voor de grond is dan ook het antwoord duidelijk: Omdat de gemeente Bergen dit niet wil. Bij de verkoop van de gronden lijkt de Provincie dus al bij voorbaat aan het kortste eind te trekken. Voorzitter, wij willen van dit moment gebruikmaken, en ik heb nog 34 seconden, dus ik ga het hard proberen, om onze collega's in Provinciale Staten op te roepen hier eens goed over na te denken. U bent immers het hoogste orgaan van deze Provincie. Op veel van uw wensen struikelde u in debat over enkele tienduizenden euro's. Sommige van uw wensen en voorstellen struikelen zelfs op enkele euro's. Er bestaan zoveel zaken waar u waarde aan hecht. We staan nu momenteel op het punt om een deal van € 26 miljoen te sluiten waar gerust meer in gezeten had. Bedenkt u zich goed met zijn allen in deze Staten wat u met dit geld had kunnen doen voor de Provincie en voor uw achterban. Dan hebben we amendement 90 van de heer Nijskens. Daar wil ik nog even op ingaan. Dat vinden wij een heel goed idee. Dus dat zullen wij ook steunen. Misschien kunnen wij daar zelfs aan toevoegen dat de gemeente Bergen recht heeft op eerste koop als zij klaar zijn met pachten.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga met u verder met de heer Loomans van de Partij voor de Dieren en aansluitend de heer Van der Linden van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Wat de Partij voor de Dieren betreft, is het Energielandschap Wells Meer een goed initiatief. Hiermee wordt immers een flinke stap gezet in het realiseren van de opgave voor de RES van Noord- en Midden-Limburg. Principeel vinden wij het dan ook prima dat de Provinciale gronden die nodig zijn voor de realisatie van dit plan, verkocht worden aan de gemeente Bergen. In de commissie gaven wij wel aan zorgen te hebben over de geplande onvoorwaardelijke verkoop. Er zijn nog best wel wat beren op de weg voordat Wells Meer gerealiseerd kan worden en wij zouden het betreuren als we over vijf jaar moeten constateren dat het plan niet is doorgegaan en dat de gronden een totaal andere bestemming hebben gekregen. De eerder deze week verschenen brief van Gedeputeerde Koopmans, waarvoor dank, heeft ons echter op dit punt voldoende gerustgesteld. Waar wij nog niet tevreden mee zijn, is wat er met de opbrengst van de verkoop gaat gebeuren. Volgens het Statenvoorstel gaat er € 23,7 miljoen naar natuurherstel in het kader van de ontwikkelopgave Natuur. Dat klinkt mooi, maar wat wordt er bedoeld met natuurherstel? Onder de ontwikkelopgave Natuur wordt normalerwijze verstaan het realiseren van het NNN, het Nationaal Natuur Netwerk. In Limburg noemen we dat Goudgroene natuur. En dat Natuurnetwerk is nog lang niet af. Een financiële impuls voor de verwerving van gronden, om die vervolgens geschikt te maken voor de functie natuur, zou hier op zijn plaats zijn en bijdragen aan behoud van biodiversiteit. Dat is volgens ons iets anders dan natuurherstel. Dan denk je aan herstelmaatregelen van bestaande natuur en dat kan hier toch niet de bedoeling zijn, want deze gronden waren ruilgronden voor die NNN-realisatieopgave en moeten daarvoor ook worden ingezet. Wellicht kan de Gedeputeerde uitleggen wat er dan hersteld moet worden. In ieder geval dienen wij vandaag een amendement in om het label natuurherstel te verwijderen en het betreffende bedrag in te zetten voor de ontwikkelopgave Natuur binnen de gebruikelijke betekenis. In het amendement is ook onze wens opgenomen om de voorgenomen besteding van € 3 miljoen van de verwachte opbrengsten aan cofinanciering bronmaatregelen stikstof te schrappen. Als je ergens wel natuurherstel zou willen doen, ook al is het dan in zekere zin symptoombestrijding, dan bij stikstof. Dat kan bijvoorbeeld door verwijderen van struweel en afvoeren van toplaag van de grond en daar wordt een flink bedrag juist gelabeld voor bronmaatregelen. Dat is onzuiver, want dat is alleen maar indirect gerelateerd aan natuur en daarom vragen wij in het amendement om deze subsidie niet zomaar op voorhand te verlenen. Tot slot, bij een ambitieus voorbeeldproject als Wells Meer is het volgens ons niet alleen belangrijk dat daarmee een impuls gegeven wordt aan de energietransitie. Het zou minstens even mooi zijn als één van die andere doelstellingen in het kader van de RES, namelijk om de lokale omgeving van dit soort duurzame energieprojecten mee te laten profiteren, niet uit het oog

verloren wordt, en dan bedoel ik dat de doelstelling uit het klimaatakkoord van 50% lokaal eigendom juist vanwege lokaal draagvlak een actieve inspanning van de gemeente vraagt. Ik zou daarom vanaf deze plaats de gemeente Bergen op willen roepen om haar uiterste best te doen om ook deze doelstelling te realiseren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Het woord is aan de heer Van der Linden, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Laat ik maar gelijk zeggen LOKAAL-LIMBURG worstelt enorm met dit dossier bij dit punt. Het gegeven om een Energielandschap aan te leggen daar hebben wij absoluut geen moeite mee. Dat ondersteunen wij en het is heel belangrijk in de doelstelling van de RES Noord- en Midden-Limburg. Maar wij krijgen signalen uit de lokale politiek dat eigenlijk gedacht wordt dat de gemeente Bergen veel verder springt dan haar polsstok lang is. Wij maken ons ernstig zorgen of de gemeente Bergen dat park wel van de grond krijgt want daar lezen we niet veel van. En inderdaad, het is ook al door de Partij voor de Dieren aangehaald, kan ze dat dan ook doen met het 50% lokaal eigendom? Daar merken we niet veel van. Dus dat betekent voorzitter, je kunt het wel overdragen maar wordt het doel gerealiseerd? En wij denken dat dat heel lastig wordt. Ik ben zelf een beetje bekend in die wereld. Het aanleggen van een kabel om de energie af te voeren, zeker voor zo'n project, is een gigantische investering en ik denk dat die misschien helemaal niet meegerekend zijn, dat daar te lichtvaardig over gedacht is. Dus wij hebben grote zorgen over de wijze waarop de gemeente Bergen het punt aanpakt. Dan is het dus ook zo dat de SDE-subsidie zienderogen achteruitloopt en het duurt nog een x-aantal jaren voordat het park gereed is. Dus wat zit er dan nog in het vat en is dan de gemeente Bergen nog capabel om het te realiseren? Vandaar dat we de gang van zaken om de gronden in erfpacht uit te geven een hele goede vinden. Wij blijven als Provincie aan het roer. Wij kunnen het best een beetje langer rekken dat de mogelijkheid om het project in te richten en ook weer af te breken als het zover is daarin meegenomen wordt. Dus een royale periode van erfpacht vinden wij een goede oplossing. Dat kost de gemeente wat minder geld. Voor de banken is het geen probleem want die willen graag investeren en dan hebben we in ieder geval ook nog wat achter de hand als het onverhoopt uit de hand loopt, want niets is vervelender dan als de gemeente of misschien een exploitant failliet gaat en de gronden daarna verdwijnen.

De voorzitter: U heeft een punt achter de zin gezet. Dan is mevrouw Voncken voor een interruptie.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Dank u wel, voorzitter. U geeft aan dat u weinig vertrouwen heeft in het hele plan. U geeft aan dat daar voor u vooral de zorg zit. En dan zegt u, de oplossing is we verkopen de grond niet maar we geven de grond in erfpacht. Daarmee zegt u toch, want dat ondersteunt u dan wel, dat u de gemeente Bergen het project laat uitvoeren of hoe moet ik dat dan zien?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dat is een worsteling voor ons. In ieder geval zou de gemeente Bergen ook dan toch wel hulp in kunnen roepen als ze die grond gepacht hebben want dat kan ook. Ze kunnen dan nog wel een exploitant of een lokale coöperatie aan de gang zetten om op die grond dat te realiseren. En ik heb het idee dat je dan in ieder geval meer zekerheid hebt dan dat je het aan de gemeente verkoopt.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Wat maakt dan volgens u het verschil voor de Provincie of de grond verkocht wordt en het project gerealiseerd wordt of de grond wordt in erfpacht gegeven en hetzelfde project wordt ook gerealiseerd?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Het is precies wat mijnheer Nijskens zei. Dan hebben we tenminste die grond nog als het links of rechts uit de hand loopt. En die grond, want dat was uw punt ook, en daar wilde ik ook nog op ingaan, is ooit aangekocht als ruilgronden. Ik heb daar zelf nog mee te maken gehad en het is allemaal niet doorgegaan. Dus het oorspronkelijke idee om daar iets te realiseren, daar zijn we nu zoveel jaren later mee bezig dat we weer een ander besluit moeten nemen, want toen dachten we dat het dit wel nodig was. Dus waarom zou dat hier niet kunnen. En zeker omdat nu in het kader van de Natura 2000 weer gekeken wordt of er links of rechts mensen uitgekocht kunnen worden, had ik het idee waarschijnlijk komt het oude plan nu weer terug. Maar dat is dus ook niet het geval. En misschien als we ze in erfpacht uitgeven en na 15 of 20 jaar nog eigenaar zijn en dan nog een keer met ruilgronden moeten werken, hebben we ze ook nog achter de hand. Dus in die zin vind ik het veiliger om het op die manier te doen.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Mag ik dat dan samenvatten dat u zegt, eigenlijk vinden wij het een betere optie dat het landbouwgrond blijft? Want dat maak ik zo'n beetje uit die hele cirkelredenering op.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dat is ook voor ons een worsteling. Het punt is, die grond willen we nu inzetten voor energie. Ik denk dat dat ook moet omdat we met die opgave zitten en we kunnen hem gewoon daarvoor niet missen. Beter dan landbouwgrond wil ik niet zeggen, maar waar ik wel met u in mee wil gaan is van kunnen we de natuur die daar gerealiseerd wordt niet op een zodanige manier compenseren dat we dan ergens anders geen landbouwgrond in beslag hoeven te nemen. Dan is het toch nog een acceptabele zaak om te zeggen, èn met erfpacht èn met natuur die daar ontwikkeld wordt, trekken we de hectares af van de opgaaf. Dan komen we toch op een manier door de bocht, om het dan zo maar eens te zeggen, dat we kunnen zeggen het zou kunnen lukken. En dan zien wij nog wel mogelijkheden om daar onze goedkeuring aan te geven. Maar zoals het nu ligt, en vooral vanuit de signalen die wij uit Bergen krijgen, denken wij het is toch wel erg fragiel en het is een grandioos project en verslikt de gemeente Bergen zich daar niet in enzovoorts.

De voorzitter: Ik miste iedere keer de punt in de zin, maar nu is die er. De heer Claassen vroeg om een interruptie.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel, voorzitter, voor het plaatsen van de punt. Ik ben verheugd en blij dat men, zeg maar, lokaal hier in de Staten voelt en hoort wat lokaal in Bergen speelt en dat u dat hier toch ook teruggeeft en laat doorsijpelen wat de zorgen van de mensen in Bergen zijn. Want dat lopen we volgens mij hier af en toe even mis en ik ben blij met dat geluid. Ik ben ook wel benieuwd, omdat u die link heeft met lokaal in Bergen, of de wethouder blij wordt van het in erfpacht krijgen van de grond of dat hij zich met hand en tand zal verzetten om dat te laten gebeuren.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ik denk dat de club die ons geïnformeerd heeft niet de club van de wethouder is.

De voorzitter: Dat is ook een antwoord. Dank u wel. U kunt verder. U heeft nog één minuut.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja voorzitter, nu was ik even van mijn à propos. Daardoor kom ik nu even niet meer goed door mijn gedachten. Laten we het hierbij houden in de eerste termijn. Dan kan ik altijd nog kijken of het mij in de tweede termijn te binnen schiet, maar mijn voornaamste punten heb ik in ieder geval naar voren gebracht. Dank u.

De voorzitter: Hartelijk dank. Daarmee is de eerste termijn van de zijde van Provinciale Staten beëindigd en is er gelegenheid voor beantwoording van uw vragen en opmerkingen door het College en de eerste spreker is de heer Koopmans. En ik neem aan dat daarna mevrouw Brugman spreekt. Dan moet u de twintig minuten een beetje verdelen met elkaar. Tien-tien?

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter, ik ga alle vragen beantwoorden.

De voorzitter: Achttien-twee wordt hier gezegd. Dat zal achttien voor de heer Koopmans zijn en twee voor mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank voor de bijdrage in eerste termijn van de zijde van uw Staten. Voorzitter, iemand zei het ook al, ik geloof dat het de heer Nijskens was, grond geeft altijd emotie in de politiek, sowieso. Daar zijn historische voorbeelden over hoe grond en grondbeleid tot politieke problemen kunnen leiden. Voorzitter, ik hecht eraan om allereerst even in te gaan op het gelopen proces. Want de opmerking van de heer Claassen raakt mij wel, omdat het College van GS en ikzelf, maar dat geldt natuurlijk ook voor mevrouw Brugman, niet alleen zijn gehouden aan datgene wat in de Provinciewet staat, namelijk om juist, tijdig, volledig en transparant te communiceren, maar dat het ons ook tot eer strekt om dat te doen. Ik moet u zeggen dat die hobbelige weg zoals de heer Van der Valk het noemde er wel een is waarbij natuurlijk er ook hier in de zomer gewerkt wordt en dat op het moment dat toen dingen te melden waren, wij ze gemeld hebben. Toen wij het voorstel aan u gestuurd hadden, en daarna iemand ons een brief schreef en zei wacht eens even met dat voorkeursrecht van de gemeente, toen hebben wij dat natuurlijk getoetst nog een keer. Dat advies van de landsadvocaat hebben wij toen ter inzage gelegd. Ik heb u in de commissievergadering gezegd dat had misschien een halve dag eerder gekund had maar niet eerder. Dus vanaf het moment dat wij dit voorstel naar u gestuurd hebben toen kwam er een brief. Die hebben wij met u gedeeld en het advies daarover hebben wij ter inzage gelegd. Dat heb ik toen ook gezegd in de commissievergadering. Het is volstrekt terecht dat u toen zei, dat willen we eerst even zien. En dat doen we een week later. Dat mag dan hobbelig voelen, maar dat zijn geen keien die wij op de weg hebben gelegd waardoor het hobbelig voelt. Dat is doordat er omstandigheden ontstaan daar. Dat is niet prettig als je dat meemaakt, want het liefst heb je alles meteen helder duidelijk voor je en een voorstel zonder welk probleem daarin dan ook. Dat is ook altijd mijn droom. Natuurlijk dat heb je het allerliefste, maar zeker bij een ingewikkelde grondtransactie met een buitengewoon ingewikkelde geschiedenis, is dat nog niet zo simpel.

En voorzitter, vanaf het moment dat het Provinciebestuur destijds met hulp van DLG deze grond gekocht heeft, destijds met als doel om het te ruilen met een aantal melkveebedrijven zodat daar bij die melkveebedrijven natuur kon ontstaan, is deze grond uiteindelijk meegenomen in de grote deal die zeg maar heet de hele decentralisatie van de natuuropgave. Voorzitter, en toen hadden wij in een keer een hoop grond, twee en een half duizend hectaren of zoiets en een opdracht om van die grond natuur te maken en daar zijn we sinds die tijd mee bezig. En voorzitter, er is in het verleden al lang een keer verantwoording afgelegd door het College van GS, door het voorgaande College, over eigenlijk de grootste fout die wij in dit dossier hebben meegemaakt. Dat is namelijk dat op een deel van de grond hoevepacht is ontstaan. Dat is een rechtszaak geweest en dat heeft ertoe geleid dat de grond gewoon een paar miljoen minder waard is geworden, maar dat is al in 2012 of 2013 of zoiets allemaal hier bediscussieerd. Daarna, voorzitter, is aan de orde geweest, en de heer Claassen die heeft daar terecht over gevraagd, van ben je wel in morele zin gerechtigd om deze grond te verkopen, naar aanleiding van een vermeende toezegging dat de grond door de Provincie openbaar verkocht zou worden. Daarover zijn drie rechtszaken gevoerd, bij de rechtbank, bij het gerechtshof en bij de Hoge Raad. Voorzitter, van die 59 pagina's die wij u vanmiddag hebben gestuurd was het overgrote

deel de reeds bekende publieke informatie, namelijk de uitspraken van die drie rechtsorganen in Nederland. En alle drie hebben op het punt van het mogen verkopen van de grond, het op onze manier kunnen doen, de Provincie in het gelijk gesteld. Voorzitter, dan snap ik het verwijt dat u zegt had dat maar uitgebreid beschreven in de nota. Dat had best gekund. Ik betreur ook dat dat niet gebeurd is, maar tegelijkertijd was dat voor ons en publiek bekende informatie en ook voor degenen die het aangaat natuurlijk. Dat was volstrekt bekende informatie want die rechtszaken zijn gewoon gevoerd en dit soort uitspraken zijn publiek. En in die zin voorzitter betreur ik het dat we dat niet zo beschreven hebben in de nota, maar er is geen sprake van dat wij u informatie hebben willen onthouden of zoiets want die was publiek. En we hebben daarnaast vandaag ook nog in het debat over de andere rechtsgrond waarom wij verkopen aan de gemeente Bergen, namelijk het gevestigde voorkeursrecht gemeente, gedacht weet je wat stuur het maar op, want anders komt dadelijk nog iemand met de vraag waarom kennen wij het voorkeursrecht gemeentebesluit van de gemeente Bergen niet. We hebben net in de pauze gezegd, doe dat er ook bij. Maar dat is ook bekende publieke informatie.

De voorzitter: Even een interruptievraag van mevrouw Schuurung.

Mevrouw Schuurung (PvdA): Ja dank u wel, voorzitter. Even een verhelderende vraag want er wordt net gezegd, het had wellicht wat duidelijker in de stukken kunnen staan, maar misschien kunt u voor de duidelijkheid in deze vergadering het nog even kort toelichten. U geeft, er was een vermeende toezegging over het openbaar verkopen van de grond. Was die toezegging er of niet? Wat voor status had die maar ook inderdaad dat voorrangrecht van de gemeente Bergen. Misschien is het goed om dat heel even toe te lichten zodat dat voor iedereen hier in de zaal iets duidelijker wordt dan het op dit moment nog is.

Gedeputeerde Koopmans: Oké, voorzitter, één van degenen die gebruikmaakt van de grond heeft gemeend dat het Provinciebestuur alleen maar de grond openbaar kon verkopen. Het Provinciebestuur heeft daartoe een procedure gestart en die tot drie keer toe gewonnen en daaruit blijkt, ook uit de uitspraak van de Hoge Raad, dat het Provinciebestuur vrijstaat om de grond te verkopen zoals het dat wil. Dat is één deel van het recht waarop de handeling vandaag gedaan zou kunnen worden, het besluit van Provinciale Staten. En uiteindelijk is GS degene, omdat het met wensen en bedenkingen is, die de rechtshandeling kan verrichten. De tweede rechtsgrond is het wetvoorkeursrecht gemeenten. Stel dus dat die uitspraken er niet geweest waren, en wij zouden toch in overleg met u zeggen wij willen verkopen, dan zouden wij op grond van het gevestigde voorkeursrecht gemeentebesluit, dat de gemeenteraad van Bergen heeft gevestigd, slechts aan de gemeente Bergen kunnen verkopen. Dus op grond van de uitspraak die aan de orde is geweest met één van de partners, mogen wij het verkopen zoals wij willen en op grond van het wetvoorkeursrecht gemeenten, als wij het dan willen verkopen, wat wij mogen, moeten wij het aan de gemeente Bergen verkopen als wij dat doen. Zo zit de situatie in elkaar. Dus rechtens kunnen wij verkopen en als we dan tot de conclusie komen dat we gaan verkopen, moeten wij weer op grond van de Wet voorkeursrecht gemeenten het aan de gemeente verkopen.

De voorzitter: De heer Claassen heeft ook een vraag.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Dan concludeer ik dat de intentie van GS goed is, maar dat dat niet altijd lukt en de stelling van ons is dat het vaker niet lukt. Dus er gaat iets niet goed in de perceptie van we kunnen niet eerder en anders dan, maar u voegt denk ik terecht toe dat u de overwegingen die dan genomen zijn, en dat staat volgens mij ook in de motie, dan veel beter kunt delen met de Staten. En onder het kopje risico's past dat prima, want we hebben al een paar keer

moeten vragen om die informatie en vandaag komt dat dan boven water. En dan zegt de VVD, dat had iedereen kunnen weten. Ja, dat zal wel. Heel veel dingen kunnen we weten maar in het voorstel moet alles wat er bekend is, of dat goed uitpakt of niet goed uitpakt, gewoon staan vinden wij. Dus het had gewoon eerder gemoeten en ik ben blij dat u treurt want wij treuren ook.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter op dat punt vind ik ook gewoon dat u gelijk heeft. Daarin hebben wij de fout gemaakt. De hele geschiedenis van dit dossier, met allemaal die rechtszaken, die hadden wij ter informatie gewoon op moeten nemen. Dat erken ik. En ik zeg het u nogmaals toe. Wij zullen nog scherper bij alle stukken daarop letten. Nieuw is niemand meer na anderhalf jaar, maar dit soort trajecten, zoals bij de grond van Wells Meer, dat is een traject van veel meer dan tien jaar. Dan is het van belang. En ik zeg het u nogmaals toe, en ik zeg het er nu eens bij met excuses, dat moeten wij dus elke keer maar dan in de volledigheid meenemen. Het is fijn als er dan niet gezegd wordt wat zijn die stukken allemaal dik, want het is dan heel veel, maar ik erken dat. Het was beter geweest als we dat gedaan hadden. Want u moet zich ook voorstellen dat het voor mij ook niet fijn voelt om hier te moeten staan, om te moeten verdedigen dat datgene wat al bekend was, dat we dat bekende niet hadden opgenomen. Mijnheer Claassen, we kennen elkaar nu ondertussen lang genoeg, weet u, dat voelt natuurlijk ook niet fijn hier. Als dat nu iets was wat we bewust achtergehouden hadden, natuurlijk dan snap ik ook wel dat je om je oren krijgt, maar dat is niet zo. Dus daar zit ik ook mee als ik hier sta.

De heer Claassen (PVV): Maar begrijpt u en voelt u dan dat als dat in deze casus gebeurt, en in sommige casussen ook gebeurt, zo van verhip we hadden dingen eerder moeten doen of we hadden het op andere plekken moeten delen, dat als dat blijft dat dat gebeurt dat we natuurlijk heel lang volhouden, en natuurlijk wilt u ons niet pakken. Ik bedoel niet politiek pakken. Maar dat gevoel blijft wel als dat zo gebeurt en dan moeten we samen voorkomen dat dat gebeurt. En dat is ons punt.

Gedeputeerde Koopmans: Daarom vind ik het ook goed dat u de methode met de motie doet, want daar leren wij natuurlijk ook van.

De heer Claassen (PVV): Wij ook.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, dat is ook zo en tegelijkertijd, en dat is niet bedoeld als jij-bak, maar ik wist echt niet de afgelopen week dat u vroeg om die drie uitspraken. Dat wist ik niet. Natuurlijk hadden we die opgestuurd want die zijn zo van internet te halen of op te zoeken. Want dan hadden we ze opgestuurd. Natuurlijk hadden we dat gedaan want dat was geen geheime informatie en wat we vandaag gedeeld hebben, dat is de inleiding daartoe en daarna die juridische analyses. De risico's hebben we vandaag niet gedeeld, dat hebben we vanmorgen ook gezegd. Als je de risico's die er zijn publiek gaat delen dan is de kans dat ze ontstaan groter en dat is niet in het belang van de Provincie Limburg en dat hebben we vanmorgen ook met elkaar gedeeld. Maar ik erken dat ruiterlijk. Ik vind het zelf vervelend. Maar wij moeten dan ook, en nogmaals dat is niet bedoeld als jij-bak, de vragen scherper stellen naar elkaar toe en de antwoorden scherper geven. Zeker.

De heer Claassen (PVV): Ja, ik zal het er, tot slot, nog eens een keer met de CdK en de griffier over hebben wat we dan scherper hadden moeten formuleren woensdagavond.

De voorzitter: Ja, dat kunnen we zeker doen. Dan de heer Driessen nog voor een vraag.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ik heb vandaag voorzitter, vanochtend en vanmiddag, de Gedeputeerde horen constateren dat we in ons recht staan met de verkoop van de grond en het voorkeursrecht dat gevestigd is door de gemeente Bergen, dat is tweeledig. Maar is de Gedeputeerde

het dan met mij eens dat het op zijn minst, als er eerder een vermeende toezegging is om die grond al dan niet publiekelijk te verkopen, niet fraai is dat dat vervolgens dan niet gebeurt? En dat we dan een Gedeputeerde Staten hebben die eventueel in die eerste uitspraak dus niet helemaal de gevolgen heeft overzien?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, tegen de heer Driessen zeg ik dat het woord fraai niet in het recht voorkomt. Ik heb nog uitgebreid nagelezen wat er in die drie rechtszaken aan de orde is geweest. Dat is denk ik waar ook een openbaar bestuur, waartoe dit College maar ook u behoort, zich slechts op kan beroepen. Er is uitgebreid in die rechtszaken gesproken over wat wel of niet als toezegging zou zijn gedaan. Uiteindelijk is daar uitdrukkelijk en zonder twijfel, ook bij de Raad van State en ook als u het verhaal van de advocaat-generaal leest, bij die rechtscolleges geen sprake van twijfel op dat punt. En dan kan het zijn dat degene die destijds vermeend iets gehoord heeft, dat niet fraai en niet terecht vindt, maar in het recht kan ik niet anders zeggen dan dat het Provinciebestuur in zijn recht staat om te komen tot de mogelijkheid om te verkopen. Nu het voorkeursrecht gevestigd is, is er slechts één mogelijkheid, als je wilt verkopen dan moet het aan de gemeente Bergen.

De voorzitter: De heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Voorzitter, misschien is het een herhaling van zetten, maar toch nog even terug naar het proces. U geeft in uw inleiding aan dat, als het gaat om grondtransacties, dat heel veel risico's kent en er vaak politiek gedoe is. Zo heb ik het althans van u vernomen. Is het dan niet verstandig om aan de voorkant van zo'n proces heel scherp het proces te ontwerpen. En alle hobbels, de keien zoals u dat noemt, op die weg die dan bereden moet worden, om die goed met elkaar te duiden voordat je eraan begint en zo aan de voorkant allerlei gedoe weg kunt nemen. Bent u het daarmee eens?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter en ik zeg u toe dat we de nota die we al eerder hebben aangekondigd, in januari komt de nota Beheer en daarna komt er nog een herziening van het algemene grondbeleid, dat we het punt van het proces en ook het proces met Provinciale Staten daarin een prominente plek geven. Want voorzitter, als je meemaakt dat er een meerderheid voor een voorstel is, dan wil je eigenlijk helemaal geen gedoe hebben over het proces. U begon daar ook heel terecht over. Ik bedoel dat je ten principale een discussie hebt of ik daar wel of geen energielandschap wil, dat is volstrekt iets anders dan om hier te staan om het proces. Ook wij hechten eraan dat een proces zorgvuldig verloopt en dat niemand hier in de zaal, en ook niet buiten, het gevoel heeft dat dat proces niet zorgvuldig zou zijn geweest. Ik herhaal het nog een keer, je maakt daarin mee, dat ook als we dat straks in de nota hebben opgenomen, er natuurlijk aspecten zijn dat mensen van buiten in ons proces kunnen acteren. Ik bedoel bij de gemeente Bergen ligt ook het wetvoorkeursrecht, dat kan, dat ligt nog in discussie in het recht, maar daar kun je nu weer niet zeggen dat we daarom maar even niks doen. Voorzitter, dit is dus een belangrijk punt. Ik heb erin toezeggingen gedaan ook, laten voelen hoe wij als College ook zelf dit proces en de kritiek daarop beleven.

De voorzitter: We zetten de tijd wel aan.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter dan kom ik bij het inhoudelijke punt: Willen we een energielandschap ja of nee. Er zijn verschillende wegingen over, maar de uiteindelijke keuze daarvan ligt natuurlijk bij de gemeenteraad van Bergen. Die hebben er de afgelopen week over gesproken en die gaan daar geloof ik maandag over stemmen. Wie het debat daar heeft meegemaakt, ziet dat daar een uitdrukkelijke meerderheid is die steun gaat uitspreken voor deze aanpak. De borging ligt, zoals

we in de mededeling ook hebben laten weten, in het bestemmingsplan, maar ook in de pure politieke wil die daar aanwezig is. En voorzitter, misschien is het ook wel goed om tegen elkaar te zeggen dat er natuurlijk altijd mensen zijn die, ik zeker niet in het minst, vinden dat als je een besluit neemt, je dat heel verstandig vindt en dat je eigenlijk vindt dat dat een soort van eeuwigheidsduur heeft, maar dat is natuurlijk niet zo. Het is altijd, op grond van de Gemeentewet, op grond van de Omgevingswet, aan een gemeentebestuur of aan een provinciebestuur om opnieuw een besluit te nemen. Alles wat hier bedacht wordt om over 10, 20, 30, 40, 50 jaar nog in invloed hebben op wat daar gebeurt, dat mag en dat kan, maar dat gaat wel een klein beetje voorbij aan hoe wij in Nederland met elkaar alles georganiseerd hebben. Want ook wat u vandaag zegt, kan een volgende Provinciale Staten weer anders vinden. Maar wie het gebied kent en weet hoe ingewikkeld destijds de keuze was om daar vier melkveebedrijven naartoe te brengen, weet waar het aan ligt. Wie de inhoud van het onroerend goed kent, ik ben er de afgelopen week ook nog eens geweest en overal eens gaan kijken, dan kan ik u ook zeggen dat ik blij ben dat we ervan af zijn. Heel eerlijk, de nota die ik daarover kreeg de eerste keer waarin het gebouw dat in Duitsland ligt 'contractueel leeg' is, dat zijn interessante teksten kan ik u zeggen. Ik hecht er ook aan om dat hier maar eens te zeggen, want 'contractueel leeg', maar ik zag deze week daar toch nog het lampje van de koelkast branden toen ik door de ramen keek. Voorzitter echt, dit soort oppervlaktes, met daarbij zoveel onroerend goed, kan veel en veel en veel beter in handen zijn van een gemeentebestuur dat er bovenop zit dan dat het in het bezit is van een Provinciebestuur op afstand. Ook dat is voor mij in de afgelopen periode een extra argument geweest om hieraan mee te doen. Ik hecht eraan te zeggen, de nota Beheer, die ik al vaak genoeg heb aangekondigd, dat wordt er een waarin wij veel scherper nog met elkaar gaan vastleggen hoe wij vanuit dit huis en de mensen die buiten rondlopen dat beheer ook daadwerkelijk doen. Want ik kan u zeggen 'contractueel leeg' is een formulering die ik nog nooit eerder voor me had gehad, voorzitter, en dat wil ik eigenlijk ook niet meer. Want leeg is leeg en vol is vol en contractueel leeg en dan toch vol zijn dat is niets. Voorzitter, mevrouw Brugman gaat natuurlijk in op de punten die te maken hebben met alles wat met natuur te maken heeft, dus de amendementen die daarover zijn ingediend. Voorzitter, ik heb daarmee een heleboel punten gehad behalve het amendement van de heer Nijskens. Impliciet heb ik het er wel over gehad, omdat het een amendement is dat je invloed tot in de toekomst wil doen gelden. Voorzitter, ik heb natuurlijk contact gezocht met de gemeente Bergen over hoe je daar tegenaan kijkt en die zegt, zoals dat geformuleerd is, moeten we dus de natuur kopen en daar waar er geld te verdienen is wil het amendement dat het erpacht is. Het gemeentebestuur hecht eraan te zeggen, dat we dit echt niet moeten doen, dat dit zo ingrijpt op het akkoord dat we met elkaar hebben. Voorzitter, ik meld daarbij dat iedereen, van welke fractie ze ook lid zijn, ik heb natuurlijk op een moment deel uitgemaakt van het debat in de CDA-fractie toen het ging over de prijsstelling, voorzitter, vindt dat dit een totaaldeal is. De eerste keer dat ik met de heer Splinter aan een diner zat om over deze deal te praten, hebben wij een bedrag genoemd en toen is hij, u kent hem, woest van tafel gelopen. Dat was geen toneelspel, hij was het echt en uiteindelijk is daar door medewerkers van ons in de zomer alles bij elkaar gekomen. Alle ideeën, ook het onroerend goed waarvan je denkt, hoe is het eigenlijk, waar kan dat het beste, in welke publieke handen kan dat het best zijn, zijn we tot deze totaaldeal gekomen. Dus voorzitter, ik zou toch de heer Nijskens nog een overweging willen geven. Ik snap zijn bedoeling maar ik denk dat datgene wat in het bestemmingsplan zit en het feit dat het risico op meerwaarde, maar ook op minderwaarde, nu middels deze verkoop aan de gemeente Bergen wordt gegeven, dat ik hem echt zou willen aanraden om het amendement in te trekken. Ik snap het signaal, maar het gaat met de gemeente Bergen in deze deal echt niet werken. Voorzitter ik denk dat ik daarmee voor mij alle punten gehad heb.

De voorzitter: En dat in tien minuten. Zonder de interrupties moet ik er even bij zeggen.

Gedeputeerde Koopmans: O ja, één punt ... Nee dat hoeft niet.

De voorzitter: Dan gaan wij voor de volgende tien minuten naar mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja voorzitter, dank u wel. Eigenlijk zo'n mooie deal met daarbij zoveel doelen te dienen, hoogwaterveiligheid, stuk natuurontwikkeling, bos, het zaaien van bloemen, en dan gaat het over het proces. Dat is best jammer, want het is eigenlijk iets heel moois wat we daar aan het doen zijn. En energie niet te vergeten. Voorzitter, de vorige keer in de commissie zijn er ook wat vragen gesteld over de Groene Rivier en ik heb mezelf de vraag gesteld waarom dat nu meegenomen moest worden. Op een ander moment? Maar dan was er hetzelfde gebeurd, want we hebben daar een opgave liggen. We hebben daar een hoogwaterveiligheidsopgave liggen, dus daar moest gewoon iets mee gebeuren en dan is het goed dat het gewoon in dit hele pakket is meegenomen.

Voorzitter, ik ga in op de amendementen en dan kom ik vanzelf ook bij, wellicht, wat vragen die ik beantwoord. Het allereerste amendement van de heer Loomans van de Partij voor de Dieren. U heeft gelijk als het gaat over, onder punt acht van het Statenvoorstel, dat er inderdaad staat 'natuurherstel in het kader van', maar het moet gewoon zijn € 23,7 miljoen aan ontwikkelopgave Natuur. Dus wat dat betreft heeft u een punt. Het andere punt, de € 3 miljoen die naar stikstof gaat. Dan mag u best weten dat ik even als primaire reactie heb gedacht dat ik zoveel mogelijk naar natuur wil hebben. Maar we hebben natuurlijk die stikstof, want iedereen zou bijna vergeten dat we ook nog een stikstofcrisis hebben. Nu zijn er natuurlijk de gesprekken met het Rijk, en dat doet de collega Mackus, over middelen die voor de stikstofopgave klaarliggen. Dat is niet een klein beetje, maar dat is een heleboel. € 3 miljard en de komende tien jaar € 300 miljoen per jaar en ook nog eens € 2 miljard voor de stikstofopgave, dus dat is behoorlijk veel. Er is nu de discussie over de verdeelsleutel tussen provincies, daar moeten we uit zien te komen, maar wij verwachten toch wel zo'n € 20 miljoen per jaar. Dat is natuurlijk een flinke slok op een borrel en daarmee kunnen wij dus best veel gaan doen. Die discussie wil ik begin volgend jaar met u gaan voeren en daar kom ik dadelijk even op terug bij mevrouw Voncken, de motie of het amendement. In ieder geval komt er veel geld deze kant op voor natuuropgave. Over de stikstof ben ik niet helemaal met u eens, ik vind namelijk toch dat die € 3 miljoen naar de stikstofmaatregelen moeten gaan omdat, op het moment dat je daar maatregelen kunt nemen, je ook de natuur dient. We kunnen niet eindeloos herstelmaatregelen blijven nemen. Je kunt één keer plaggen, maar dat kan je niet zomaar een tweede keer doen, dus ik sta niet achter het punt om € 3 miljoen gewoon alleen maar terug naar de natuur te laten gaan. Dat is die voorzitter.

De voorzitter: Mag ik even met u proberen af te concluderen.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja.

De voorzitter: Want u zei dat het bij punt acht inderdaad klopt, dat het anders had moeten zijn. Is dat iets wat wij ambtshalve kunnen aanpassen in het dictum?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dat zou het makkelijkste zijn, ja.

De voorzitter: Dat is het handigste?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, dan hoeven ...

De voorzitter: Dan kijk ik even rond of iedereen in de Staten dat snapt, dat waar nu staat 'natuurherstel in het kader van' wordt geschrapt en daar komt dan voor in de plaats?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Nee dat wordt alleen geschrapt.

De voorzitter: Er wordt alleen geschrapt ...

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Want dan loopt de zin gewoon door.

De voorzitter: Dan loopt de zin door.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja.

De voorzitter: Dus daar is een correct punt van, dan hoeft dat niet meer in het amendement zeg ik er even bij, maar dan gaan we dat gewoon ambtshalve doen. We nemen dat dus over.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja.

De voorzitter: En die woorden worden geschrapt in punt 8 van het Statenvoorstel. Dank u wel. Gaan we verder.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, dank u wel voorzitter. Dan even naar het amendement van het CDA en de VVD. Op zich begrijp ik dat heel goed, want er gaat een heleboel gebeuren en er gaat een heleboel naar natuur. Dan denk je dat we dat maar weg moeten kunnen strepen bij onze ontwikkelopgave. Alle natuur die hier ontwikkeld wordt is niet voor Natura 2000, dus dat is wel een punt. Dus zonder meer wegstrepen vind ik een lastige. Ik wil u ook in overweging geven, wat ik net al even aangaf, het komende jaar, begin '21 komen wij met een nota over die ontwikkelopgave en de middelen. Wat mij betreft, moeten we daar met elkaar een principiële discussie gaan voeren wat het nu betekent, natuurinclusieve landbouw, want er is nog niet eens een hele goede definitie voor. Betekent dat nu dat het echt natuurontwikkeling is of is het iets anders en zou je dat wel kunnen wegstrepen? Dus ik wil graag aan u vragen, dit is niet het moment om dit zomaar even weg te strepen, maar ik wil u vragen of u met mij en anderen de discussie over de natuurontwikkelopgave aan wilt gaan begin volgend jaar. Dat wordt dan een principiële debat wat mij betreft.

De voorzitter: De mede-indiener, de heer Nijskens, met een vraag.

De heer Nijskens (VVD): Ja op zich is dat natuurlijk akkoord, maar het probleem is dat dan mogelijk wel de deal al gesloten is en dan heb je natuurlijk een niet-terugdraaiend feit. Ik weet niet of u dat kunt toezeggen, er staat nog in de stukken dat over die 6 ton aan waarde van de Groene Rivier nog een taxatie moet plaatsvinden. Als u dan daarin mee kunt nemen dat, afhankelijk van de eindbestemming van de grond, dat dat invloed heeft op de taxatie, dat zou in ieder geval al een handreiking kunnen zijn.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja.

De heer Nijskens (VVD): Want ja, natuurinclusieve landbouw is landbouw en ik heb met een andere pet ooit van de Provincie grond willen kopen met een natuurbestemming erop en daar zat een heel ander prijskaartje aan en dat was volledige natuur. Dus het zou heel raar zijn als je dan nu 6 hectare voor € 600.000 afgeeft, tussen aanhalingstekens.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja.

De heer Nijskens (VVD): Want er zijn meer mensen die het willen hebben.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dat begrijp ik, maar dat wil ik dan nog even met collega Koopmans overleggen als u dat goed vindt. Want dat heeft betrekking ook op de gelden en de waarden die daaraan vastzitten, dus daar durf ik niet zomaar in één keer hier 'ja' op te roepen voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Voncken.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): En aanvullend daarop, we hebben ook een staatje in ons Statenvoorstel aangetroffen en daar staat boven 'consequenties grondverkoop gemeente Bergen op ontwikkelopgave Natuur' en dan zie je daar in ieder geval in staan, 'te verkopen gronden met natuurfunctie'. Dus er worden wel degelijk gronden met natuurfunctie verkocht en desondanks gebeurt er met die hele natuuropgave niets.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Terwijl we weten dat er wel ongeveer 230 hectare natuur ontwikkeld wordt.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Dus dit lijkt wel heel erg op stapelen, stapelen, stapelen en dan gaan we nooit onze doelen behalen

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, natuur en natuur en natuur hebben we en iedereen heeft daar zo zijn eigen beelden bij. Ik benoemde nadrukkelijk dat dit niet Natura 2000 is. Dat is natuurlijk anders dan natuurinclusieve landbouw en dat je daar heerlijk kunt wandelen en kunt fietsen en daar ook gezond en blij van wordt. Maar dat is andere natuur dan Natura 2000, dus dat maakt het wel wat ingewikkelder. Het is niet zomaar: Oké, het is natuur. Het bos noemt ook iedereen natuur en je hebt het ene bos en het andere bos, maar er zijn heel veel verschillen en dus niet Natura 2000.

De voorzitter: Ja, mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik had inderdaad in die zin ook een vraag aan de Gedeputeerde over het amendement. Is het eigenlijk niet zo dat het ook niet kan? Want natuur die zomaar gewoon ergens bijkomt, hoort toch niet per se bij de ontwikkelopgave Natuur als in Natura 2000? Dus moet zo'n gebied niet eerst bestemd worden of bestempeld zijn als Natura 2000 en het ook zo gaan inrichten? Zorgen dat het die beschermde status krijgt, anders kun je het niet inwisselen?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Nee precies.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dus eigenlijk is dan de conclusie dat het amendement gewoon niet klopt en dat het gewoon ontraden moet worden.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Er staat in het amendement wel een stukje zin 'indien het haalbaar is', dus als het zou kunnen, dus dat geeft wel ruimte. Wat ik eigenlijk vraag is dat we gewoon een keer de discussie met elkaar voeren als het gaat om die natuurinclusieve landbouw en dat wil ik

gewoon begin volgend jaar met u doen. Dan ziet u ook de middelen, datgene wat we willen doen, datgene wat we nog te doen hebben. Er is nog een heleboel, want we moeten ook weten hoeveel middelen er onze kant opkomen. Krijgen we dat weggezet, want dat is ook nog iets. Dat zijn allemaal dingen die ik graag met u wil bespreken voordat ik hier ja tegen roep.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Voorzitter, maar dat is dan een discussie die niet gaat plaatsvinden in het kader van deze deal, denk ik dan.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Nee, niet in het kader van deze deal, dat is op een ander moment.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Gewoon voor de hele provincie maar niet het kader van deze deal.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel.

De voorzitter: De heer Nijskens nog.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, nog een laatste keer over dit punt. De Provincie heeft, ik denk honderden, misschien wel duizend hectare herbestemd voor natuur. Waarbij op perceelsniveau het ene perceel nu Natura 2000 was, de zwaarste bescherming, en het bleef gewoon landbouw. Andere gebieden waren landbouw die kregen in één keer de zwaarste natuurbestemming. Wat wij met ons amendement beogen is dat gekeken wordt in hoeverre aan die oppervlakte iets kan gebeuren waardoor de landbouwgrond in ieder geval meer beschermd blijft, ook in het kader van de motie over de zonneparken die wij wel gesteund hebben indertijd, dat was ik even vergeten. Maar los daarvan. Dat we dus werk met werk maken als het ware. We hebben natuurlijk ook bij het hele stikstofaanvalsplan de opgave om de natuurgebieden die we hebben robuuster te maken. Op het moment dat je dat doet in de begrenzingssfeer waardoor je daar een stuk ontwikkelopgave kunt neerleggen, snijdt het mes ook aan twee kanten. In die zin moet u ook naar dit amendement kijken.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Zeker. Dat begrijp ik.

De heer Nijskens (VVD): Het voelt alleen heel raar, in de commissie en nu weer, dat er dus een gigantisch bedrag aan natuur vrijgemaakt wordt om natuur te maken terwijl die grond natuur wordt of is. Dat is heel raar.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Het is wat u zelf ook aangeeft, dat je op de goede plekken de slimme dingen moet doen om zo robuust mogelijke natuur te ontwikkelen, zeker daar heeft u helemaal gelijk in. In dit geval zijn er natuurlijk ook stukken natte natuur, dus bij de Groene Rivier. Er zit zoveel verschil in. Ik begrijp wat u zegt, doe de goede dingen op de goede plekken en er zullen functies vermeerderen en functies verminderen, laat ik het dan zo maar even uitdrukken. Maar de vraag die u nu net stelde als het gaat om die 60 hectare, dat wil ik even met collega Koopmans bespreken. Maar mijn oproep aan u is naar aanleiding van dit amendement om toch met elkaar volgend jaar het debat daarover te gaan voeren. Voorzitter tot zover.

De voorzitter: Ja, dat waren ze allemaal? Wij schorsen even drie minuten voor intern Collegeberaad voordat de tweede termijn begint, dan geven we nog even antwoord op de vraag over de 6 ton en dan gaan we met de tweede termijn beginnen. Ik schors de vergadering drie minuten, blijft u in de buurt.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ja, u hoeft niet naar buiten, u kunt weer terug naar binnen want wij gaan verder. Ja, dat gaat zo snel hier, dus u kunt gewoon gaan zitten. Ik heropen de vergadering. Ik geef nog even gelegenheid voor een staartje in de beantwoording in de eerste termijn. De vragensteller, de heer Nijskens, is net naar buiten gerend en krijgt nu antwoord. Daar komt de heer Nijskens weer terug. Het was een vraag van de heer Nijskens en het College antwoordt dus nog even in eerste termijn en dan gaan we verder met de tweede termijn. Het woord is aan Gedeputeerde Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, aanvullend op wat mevrouw Brugman zei naar aanleiding van de vraag van de heer Nijskens. Als wij in het begin van komend jaar met een nota komen die als eerste door mevrouw Brugman ingediend zal worden over alles wat te maken heeft met de ontwikkelopgave, dan moet u weten dat je op dat moment je best met terugwerkende kracht kunt zeggen dat bij dit project, maar ook bij andere projecten, hectares wel of niet ingerekend gaan worden. Dat we dan kijken of eventuele taxatie over wat er precies bij de Groene Rivier gebeurd is of gaat gebeuren, of dat pas over een jaar is of over twee jaar als het plan helemaal uitgewerkt is in Bergen, dat is geen enkel probleem. U moet zich namelijk voorstellen dat alles wat met natuur en natuurbegrenzing te maken heeft een geweldig dynamisch proces is. We hebben van de zomer, dat is dan weer voor de subsidieregeling, een besluit genomen en dat nemen we elk jaar opnieuw, met deze keer 4.000 wijzigingen in de hele provincie. Vergrotingen en verkleiningen omdat ook natuur zich niet, zoals wij dat soms graag zouden willen, houdt aan datgene wat wij op papier hebben vastgesteld. De kern van wat u wilt, namelijk in het voorjaar als we die principediscussie die mevrouw Brugman net noemde dan kunnen voeren, ook met terugwerkende kracht, jawel kan dat. Dat is geen enkel probleem en we zullen dan ook die discussie behulpzaam zijn op het moment dat het dienstig is om die nadere taxatie te maken. Dat heeft dus niets meer met deze deal met Bergen te maken, maar dat heeft te maken met wat dat in de waarde voor de Natuuropgave betekent. **Dat zeggen we u toe, dat is geen enkel probleem.** Als we op die manier het amendement kunnen uitwerken, dan hebben we daar geen enkel probleem mee.

De voorzitter: Goed, dat was de beantwoording in eerste termijn. Dat betekent dat ik nu kijk of er behoefte is aan een tweede termijn en zo ja, dan gaan we die nu natuurlijk ook starten. En als eerste kijk ik naar mevrouw Mertens van GroenLinks. Voor de tweede termijn, niet nodig? Mevrouw Fischer voor een tweede termijn, niet nodig. Voor mevrouw Schuurman een tweede termijn? Niet. U mag nu even reageren op de amendementen, jawel kan dat wel.

Mevrouw Schuurman (PvdA): Dank u wel voorzitter. Inderdaad even heel kort een reactie. Dank voor de uitleg van GS, want ik denk dat dat voor meerdere mensen hier toch wel wat verheldering gebracht heeft. Even kort over de amendementen, ik weet niet of er nog eentje wordt ingetrokken of niet, maar amendement 90 van de VVD kunnen wij niet steunen, naar aanleiding van de uitleg in eerste termijn en ook de wens van de gemeente Bergen. Ook amendement 89 van het CDA en de VVD zullen wij niet steunen omdat wij een ander voorstel hebben, in ieder geval bij de ontwikkelopgave van die hectares. Die discussie voeren we graag op een later moment. Van amendement 88 denken wij dat het wijzigen van het voorstel in dat laatste punt wat ons betreft voldoende is. Dan nog heel even kort bij de motie van onder andere de collega van de PVV, en Forum zie ik er ook onderstaan. Ik begrijp

de frustratie die hier gevoeld wordt heel goed. De informatie bij de stukken moet uiteraard volledig, op tijd en zoveel mogelijk openbaar zijn en dat betekent wat mij betreft ook niet altijd die extra 60 pagina's aan openbare arresten, maar wel die anderhalve pagina aan duiding en conclusies die daarbij zit. Ik ben ook blij dat dat erkend werd en dat in de stukken zo'n geschiedenis beter meegenomen moet worden. Met eigenlijk een kanttekening bij de laatste constatering, het punt van betrouwbaar bestuur, kunnen wij deze motie steunen. Zeker ook het dictum waartoe wordt opgeroepen kunnen wij ondersteunen. Ik denk wel, stel dat er sprake was geweest van daadwerkelijk onbetrouwbaar bestuur in dezen, dan is een motie treurnis ook niet afdoende, maar dat gaat was ons betreft te ver in dit voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik weet niet of er behoefte is voor een tweede termijn bij de heer Claassen? Heel kort, ja.

De heer Claassen (PVV): Ja voorzitter, kort. De amendementen hebben we in beraad, dus daar gaan we nu niets over zeggen. We waarderen de reactie van Gedeputeerde Staten op de motie die wij ingediend hebben, maar we willen hem wel indienen om het ook vastgelegd te hebben. Dat we dit soort zaken eens vastgelegd hebben en dat we er af en toe als spiegel aan kunnen herinneren, weet u nog College, die motie van treurnis. Dus we laten hem wel staan en we zullen bij 'constaterende' de laatste bullet aanpassen. We hebben ook geconstateerd dat dat, op basis ook van de beantwoording, te sterk geformuleerd was.

De voorzitter: Daar komt dus een gewijzigde motie begrijp ik. Er komt een gewijzigde motie, ja. Dan kijk ik even of er nog een tweede termijn bij D66 nodig is, de heer Van Wageningen, ja.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, eerlijk gezegd, treurde ik zelf niet meer zo. Ik houd het toch maar even in beraad als die wordt ingediend, maar ik zou het ook niet betreuren als die werd ingetrokken. Ik vind het een beetje een lastige. Het had wel beter gekund, alles wat er gedaan is wekt uiteindelijk bij mij persoonlijk niet de treurnis op, maar ik zal dat nog even in de fractie bespreken. Dan, amendement 90 heeft niet onze steun, ook vanwege de uitleg die zojuist gegeven is. We dachten al dat dit te ingewikkeld is, dit gaat niet meer werken met Bergen. Dus ongeacht of het nu een goede richting is of niet, het is niet meer praktisch. Daarom zullen we het niet steunen. Wat ik al eerder aangaf, D66 laat zich er wel door inspireren om tot een actiever grondbeleid van de Provincie te komen. We nodigen u graag uit om erover na te denken. Voor toekomstige gevallen willen we hier wel graag wat meer richting aan geven, ook vanuit de Staten. Voorzetten vanuit het College zijn al gedaan en ook nog beloofd, dus daar zullen we zeker iets mee doen. Ja, 88 en 89. Als er nog een antwoord op tweede termijn kan komen? Ik was er altijd wel zeker van dat, als er zulke discussies zijn over natuur, één ding vaststaat, de opgave van de Provincie voor de realisatie van de Goudgroene natuur. Eerder was dat EHS, ecologische hoofdstructuur, dat staat nooit ter discussie, daar mag nooit meer iets aan gebeuren. Dat het in ieder geval niet kleiner wordt nog even als toezegging misschien? Ook niet dat het naar aanleiding hiervan niet kleiner wordt en dan denken wij dat wij eigenlijk wel positief staan tegenover doorontwikkeling, ook buiten de opgave, maar daar willen we dan inderdaad graag wel later over praten. Dan hebben deze 88 en 89 onze steun niet nodig. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan kijk ik naar mevrouw Voncken, nog een tweede termijn nodig? Ja.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Dank u wel, ik zal even reageren op de amendementen en de motie. Het amendement van de Partij voor de Dieren steunen we niet en ik vond het ook heel raar dat in de bijdrage van mijnheer Loomans hij de bronmaatregelen stikstof een subsidie noemt en alle gelden die beschikbaar zijn voor de aankoop van natuur en natuurherstel kennelijk geen subsidie is.

Bovendien weten we dat een euro besteed aan bronmaatregelen qua effectiviteit veel hoger scoort dan een euro besteed aan aankoop, dus wat dat betreft zullen wij dit amendement zeker niet steunen. Het tweede punt, maar goed dat is inmiddels al overgenomen. Ons eigen amendement brengen we uiteraard graag in stemming, want wat hier schuurt en wat hier wringt is dat we in feite ruilgronden in voorraad hebben, dat we vervolgens de ruilgronden natuur maken en dat we dan in feite nooit tot een invulling van de opgave komen. Het is goed dat er een nota komt, dank je wel daarvoor, dan gaan we de discussie voeren. En ik heb het goed gehoord, u heeft een **toezegging gedaan dat dit met terugwerkende kracht, als dat aan de orde is in de nota, invulling kan zijn van de ontwikkelopgave**. Daarom willen wij die wel graag in stemming brengen. Amendement 90 van de VVD zullen wij niet steunen vanwege het feit dat er in de commissie gesproken is over het terug naar de onderhandelingstafel gaan. Daarover hebben we toen al met zijn allen gezegd dat dit niet aan de orde is en als u dit nu inbrengt, zouden de onderhandelingen weer van voren af aan moeten starten. Dat is de reden dat wij dit niet steunen. Ja, de motie van treurnis, ik vind het eigenlijk treurig dat zo'n motie ingediend wordt. Zeker als ik dan lees, informatieplicht, keer op keer verzaakt GS, het proces is exemplarisch, laatdunkend wordt er over gedaan, geen blijk van betrouwbaar bestuur, nou dan zijn we al afgehaakt. Wij doen hier niet aan mee.

De voorzitter: Dank u wel, dan kijk ik even voor de tweede termijn, de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Dank u wel voorzitter. In eerste termijn zei ik het al, hoe een ogenschijnlijk goed voorstel toch nog wel tot heel veel gedoe leidt en dat heeft zich vandaag wel weer bewezen, jammer genoeg. Even over de amendementen, in omgekeerde volgorde. Amendement 90, daar zijn wij geen voorstander van. We vragen ons ook af, als dit amendement het haalt, of het College daar dan ook uitvoering aan gaat geven? Dus dat zou ik spannend vinden, want je hebt al heel veel afspraken gemaakt en je bent al heel vaak aan de onderhandelingstafel geweest en dan weer opnieuw het proces beginnen? Dan sluit ik me aan bij mevrouw Voncken, dat getuigt ook niet echt van goed en betrouwbaar besturen. Amendement 89 steunen wij ook niet, ook om inhoudelijke redenen. Amendement 88, als het dictum aangepast wordt kunnen we het steunen, maar ik denk met de toezegging dat punt vier wordt geschrapt, dan die eigenlijk ook niet meer nodig is wat ons betreft. Ten slotte de motie van treurnis. Goed gelezen, we vinden hem, met heel veel suggestief taalgebruik, wel een signaal afgeven. Als het suggestieve taalgebruik eraf zou gaan, en met name het laatste puntje, 'van mening zijnde dat', daar staat nogal wat. In dat laatste geloven wij niet. Als dat aangepast wordt, dan zouden we hem kunnen steunen, maar we willen eerst nog eens even een aangepaste motie zien voordat wij definitief steunen. Dat was het voorzitter en ik hoop dat de gemeente Bergen er echt werk van gaat maken, want dat is eigenlijk waar het uiteindelijk om gaat. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank, de heer Nijskens nog tweede termijn. Ja.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel voorzitter. Allereerst amendement 88, dat steunen wij niet. We hebben begrepen dat de tekst ambtshalve wordt aangepast, dat vinden wij prima. Amendement 89 dienen wij samen met het CDA in, dat steunen wij dus uiteraard wel. Amendement 90 trek ik terug, de beantwoording van de portefeuillehouder gehoord hebbende. Ik denk ook dat de heer Van der Valk gelijk heeft, al zou het amendement een meerderheid halen dan zal, gezien het antwoord, het College die wens niet tot vervulling laten komen. Dan de motie van treurnis. Die had ik al ongelezen niet willen steunen, maar gezien de tekst zoals die er nu staat, als die gewijzigd wordt in een bijna blanco blad dan wil ik het overwegen. De constatering kloppen naar ons idee niet, de 'van mening zijnde' kloppen ook niet en dan kan natuurlijk het uitspreken al helemaal niet kloppen. Dus die steunen wij zeker niet.

De voorzitter: Dank u wel, dan ga ik even kijken voor de heer Driessen tweede termijn. Ja.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter, ik ga het kort houden. We hadden in de commissie al een keer besproken dat we graag een beter resultaat hadden gezien. Dat gaan we er ook hier vandaag niet uitkrijgen, daarom waren we wel heel erg fan van het amendement van de heer Nijskens om de grond te verpachten, zodat het natuurlijk vervolgens wel in de portefeuille van de Provincie blijft zitten. Ik ben in mijn eerste termijn inderdaad nog vergeten te melden dat wij de motie van de PVV mee-indienen en dat is een klein deel, een stok achter de deur om eens een keer goed te kijken naar hoe jullie als GS hier de stukken aanleveren en op welke manier dat is. En dat we dan vervolgens de debatten voeren op moment dat dat kan. Ik begrijp heel goed dat de Gedeputeerde zegt, ik kreeg ze heel kort van tevoren, maar vraag dan alstublieft de volgende keer om eventueel het debat of de vergadering op te schuiven zodat iedereen zich kan inlezen en daar in ieder geval een werkbare manier voor ons allemaal van kunnen maken. Daarbij even tot slot, ik ben heel blij dat ik vandaag gekomen ben, in dit stuk over Wells Meer heb ik allemaal nieuwe termen gehoord, zoals 'groene', 'gouden' en 'natte natuur'. Dat krijg je als je met twee man op één stuk zit en ééntje doet het geld en ééntje doet de natuur dan leert degene van het geld in één keer heel veel over natuur. Tot zover.

De voorzitter: We zijn nooit te beroerd om wat te onderwijzen. Dank u wel. Ik kijk even naar de heer Loomans, nog een tweede termijn? Ja.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Ik dank het College voor de beantwoording van de vragen en fijn te horen dat één van de twee punten van ons amendement is overgenomen. Dat is dat de opmerking over natuurherstel geschrapt wordt. Dan wou ik even checken bij mevrouw Brugman of wij nu goed begrepen hebben dat die € 3 miljoen voor de bronmaatregelen nodig zijn voor cofinanciering om een Rijksbijdrage te krijgen voor natuurherstel, want als dat zo is, dan trekken we het amendement verder in.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, het is het setje dat ook het Rijk zou moeten krijgen, dus dat is waarom wij het belangrijk vinden dat het bij de stikstofmiddelen blijft. Het is om de boel aan de gang te krijgen, want we zijn al anderhalf jaar aan het wachten op en er komt geen geld los. We moeten wat gaan doen, want anders blijven we dweilen met de kraan open, voorzitter.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dan trekken we daarop het amendement verder in. Amendement 89, daar gaan wij niet in mee en de motie van treurnis, we vinden wat er nu ligt heel ver gaan. Ik begrijp dat er nog over de uiteindelijke tekst gesproken wordt, dus die wachten we even af. Dat was het, dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank, dan kijk ik naar de heer Van der Linden, tweede termijn ja.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter dank u. Ik was in mijn eerste termijn nog wat vergeten, ik heb hem ondertussen gevonden. Het blijft een probleem, want wij spreken hier over grondverkoop maar ondertussen spreken we daaroverheen de gemeente Bergen aan en dat was ook mijn punt. Het risico voor de ontpachting lag bij de gemeente Bergen en dat was voor mij een gevoel van dat geeft hun zoveel problemen, zijn ze wel in staat om dat te hanteren. Vervolgens voorzitter, mevrouw Brugman die was hier voor natuur, maar ik had haar toch eigenlijk een beetje aangesproken op haar functie in de energieontwikkeling. Met name hoe Bergen het energiepark ontwikkelt en of dat conform de RES en de PES is, enzovoorts. Dat vinden wij toch een belangrijk punt, want wie weet zou je nog, als je iets gaat verkopen, dat als punt erbij op kunnen nemen als voorwaarde voor de verkoop.

Dus op die vraag had ik nog graag een antwoord. Wij erkennen dat het de gemeente Bergen is die het moet doen als de grond verkocht is, dus we kunnen hun niet voor risico's behoeden. Wij willen wel onze zorgen uitspreken over hoe de ontpachting zal uitpakken. Dan de amendementen, 88 is ingetrokken.

De voorzitter: Die is ingetrokken ja.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dus dat gaat niet door. Van 90 vinden we het jammer dat die ingetrokken is, laten we het dan zo even zeggen. 89 ondersteunen wij van harte, dat willen we zelfs mee-indienen. Want dat is toch een punt, en zeker als je in een gemeente woont die al zwaar gebukt gaat onder de natuurinpassingen, is het belangrijk dat er zoveel mogelijk landbouwgrond overblijft. De motie van treurnis zullen wij in beraad houden en eerst nog intern over overleggen. Dat was het.

De voorzitter: Hartelijk dank, dat was de beantwoording in de tweede termijn van de Staten en dan nog aan het College om kort te reageren.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter dank voor de bijdragen in tweede termijn. Voorzitter het dictum van de motie voor me pakkende **zeg ik u toe dat deze casus aanleiding voor het College van Gedeputeerde Staten is om aankomende voorstellen en de onderliggende procesgang, tijdig, openbaar en dus voor iedereen toegankelijk, te voeren. En indien dit in uitzonderlijke gevallen niet mogelijk is, onderbouwd in de Statenvoorstellen de redenen van het afwijken van die openbaarheid te beschrijven.** Voorzitter dat zeg ik u toe, wat in het dictum staat, uit overtuiging, geleerd van het debat en het proces. Voorzitter, dan nog twee opmerkingen. De heer Van Wageningen vroeg om een actief grondbeleid. We komen daar natuurlijk nader over te spreken in de nota. Beheerst actief zal ik er wel meteen al bij willen zeggen, want het volop kopen, wat in het verre verleden in dit huis een politieke keuze was, dat is veel minder de onze. Slim omgaan met de gronden die je hebt en daarin actief zijn, dat hebben we ook met de nota Pachtbeleid al laten zien dat we dat willen. Dat geeft ook antwoord op zorgen die sommige Statenleden hebben over hoe je grond op een slimme manier kunt inzetten voor natuur, maar het geeft ook antwoord op degenen die denken dat we niet kunnen stapelen, stapelen, stapelen en elke keer maar weer tegen de landbouw zeggen lever maar in voor die natuur. Dus die beheerst actieve houding willen wij zeker opnemen in de nota. Voorzitter, tot slot zeg ik tegen de heer Van der Linden, het College van B&W, alsook de gemeenteraad van Bergen zijn zich welbewust van, en hebben daar natuurlijk allang aan gerekend, wat het ontpachten betekent en bij hun zit dat ongetwijfeld in hun casus. Dank u, voorzitter, voor het feit, want die conclusie mag ik ook trekken, dat er een meerderheid is die de aanpak steunt.

De voorzitter: Dan mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, er zijn nog twee punten blijven liggen. Dat was de vraag of opmerking van de heer Van der Linden als het gaat om de energieontwikkeling die zich daar op het terrein gaat afspelen, of dat allemaal wel gaat lukken. En wat de rol is van de Provincie. Wij hebben afstand in dit verhaal en Bergen, hoe klein de gemeente ook is qua inwoneraantal, ze hebben een hele grote oppervlakte als gemeente en daar wensen wij hun veel succes mee. We zullen zien hoe zich dat gaat ontwikkelen voorzitter. Natuurlijk volgen wij dit graag, maar wel met gepaste afstand. Dan de vraag van de heer Van Wageningen nog over de ontwikkelopgave. Die staat natuurlijk niet ter discussie, die hebben we gewoon. Of we dat allemaal gaan halen, daar zullen wij nog met elkaar over in gesprek gaan. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dat was de beantwoording in tweede termijn vanuit het College. Ik constateer nog even voor de mensen thuis dat amendement 88 is ingetrokken, amendement 89 komt aanstaande maandag in stemming. Amendement 90 is ingetrokken en dan hebben we een motie waar ik het nummer van kwijt ben, maar dat is 2680. Dat zou in ieder geval nog een gewijzigde motie moeten worden. De **toezegging is in ieder geval wel door het College gedaan, dus dat is de toezegging die op pagina twee onder het dictum staat.** De gewijzigde motie, daar moeten we even voor naar de heer Claassen kijken wanneer wij die ongeveer kunnen ontvangen. Zullen we zeggen voor maandagochtend? Nog vandaag? Oké, dan komt dat er verder in. Dat is dan motie 2680 en daarmee beëindigen wij de beraadslagingen bij agendapunt 7.3.

8. Voorraadagenda

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 8, dat is de Voorraadagenda. Die gaan wij maandag vaststellen omdat er dan een quorum aanwezig is. Dat wordt vandaag dus niet in stemming gebracht.

9. Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Dan kom ik met u bij Moties vreemd aan de orde van de dag. Dat zijn er twee. Dat is de motie, tweede gewijzigde motie 2679 over de huisartsenpost Venray en dan is een gewijzigde motie 2681 over VDL. Ik begin bij de motie, tweede gewijzigde motie 2679 over het behoud van de huisartsenpost Venray en ik kijk even of er een ... Daar komt mevrouw Claessens, want dat is de eerste indiener. Net op tijd, kan ze meteen deze motie even toelichten.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Voorzitter dank u wel. Je zult maar in Venray of omgeving wonen en opeens te horen krijgen dat de huisartsenpost gaat sluiten, omdat Cohesie dat eenzijdig heeft besloten tegen de wil van de Venrayse huisartsen in en onder protest van 25 inwoners. Door dit besluit verschaalt niet alleen de zorg in de regio, maar wordt ook de toegankelijkheid beperkt. Want als je in Venray of omgeving woont en 's avonds of 's nachts naar de huisartsenpost moet, moet je naar Venlo. Dat kan niet, want er is geen openbaar vervoer. Zowel de gemeenteraden van Venray alsook Horst aan de Maas hebben zich tegen de sluiting uitgesproken en ook in de Tweede Kamer zijn er reeds vragen gesteld door onder andere het CDA en de SP. We hopen dan ook dat deze motie in dit huis breed ondersteund wordt en dat het College zich wil inzetten om samen met de gemeenten Horst aan de Maas en Venray in gesprek te gaan met Cohesie om dit slechte besluit terug te draaien. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, ik kijk even eerst voor de beantwoording naar het College. Indachtig uw eerste zin, 'je zult maar in Venray wonen', dachten wij om een Collegelid uit Venray het ook te laten beantwoorden en dat zal mevrouw Brugman zijn. Die kan zeggen hoe mooi het in Venray is.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, ja je zult er maar wonen. Nou met alle plezier en liefde woon ik in de gemeente Venray, laten we dat wel vooropstellen. Voorzitter ik vervang in dit geval even de heer Housmans, die heeft mij gevraagd. Wellicht misschien omdat ik er toevallig woon en ik geen plaatje nodig heb om te weten hoe het er daar uit ziet. Dus ik ga nu vertellen wat mij gevraagd is om te vertellen. Sympathiek sowieso, ik begrijp het goed. Iedereen wil heel graag zorg dichtbij in de buurt hebben. Ik weet ook dat de gemeenteraad er een extra vergadering voor heeft belegd vorige week, dat ze bij elkaar gekomen zijn, maar het is een keuze van de huisartsen zelf geweest. En u zegt, niet van de Venrayse huisartsen, dat heeft u juist gezegd, maar al die andere huisartsen zijn er wel in meegegaan. Dat had alles te maken met dat ze vinden dat de kwaliteit beter geborgd zou zijn, enzovoort. Dat is wat ik ervan weet en er wordt mij verteld om toch de motie te

ontraden. Omdat het de keuze is van die huisartsenvereniging, dus niet opgelegd door derden, kunnen wij dat als Provincie ook niet afdwingen. De overgrote meerderheid, wat ik al even aangaf, dat was 82% van die Algemene Vereniging van Aandeelhouders, die hebben dus voorgestemd dat het verdwijnt. Er was een opkomst van 99% die avond of dag. We kunnen wel een lobby houden voor kwalitatieve en voldoende zorg via het IPO, er staat hier iets bij van een houtskoolschets, en de zorgen meenemen in de gesprekken die ook continu gevoerd worden met CZ en VGZ. Voorzitter tot zover. Dus in die zin ontraden.

De voorzitter: Ja en dan kijk ik even of er nog anderen zijn, maar er komt gewoon een stemming volgende week, dat is duidelijk. Dat begrijp ik hieruit. Geen verdere toelichting nodig, dan wordt die aanstaande maandag in stemming gebracht. Gehoord het advies van het College. Dan kom ik bij motie 2681 en die is door alle fracties ondertekend en is het de vraag of er ook nog toelichting nodig is. Ja natuurlijk, ik geef ook graag even de gelegenheid aan de heer Kuntzelaers om de motie toe te lichten.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Deze unaniem gesteunde motie over VDL Nedcar is een reactie op die unanieme motie in de Tweede Kamer waar het belang voor Nederland, het belang van VDL, het belang van de automotive in Limburg onderstreept werd. Er werd een verzoek gedaan om te kijken naar de mogelijkheden om nationaal te kijken naar financiering, cofinanciering van dit project, cofinanciering van deze doorontwikkeling. Wij willen als Staten een statement maken richting ons College en ook een statement richting Den Haag, dat het noodzakelijk is dat er substantieel wordt bijgedragen aan de ontwikkelingen die hier in Limburg nodig zijn om te komen tot een gezond bedrijfsmodel dat past bij een lange termijn, bij een lange verankering in Limburg en dat ook de kwaliteit van de werkgelegenheid voor de lange termijn kan borgen. Wij hopen dan ook dat het College, gesterkt door deze Statenbrede motie enthousiast naar het Haagsche tijgt om daar de miljoenen, uit welk willekeurig potje dan ook, naar het Limburgse te brengen. Wij gaan ervan uit dat dat zeer succesvol gaat gebeuren en daarom horen wij graag voordat het PIP hier in de Staten wordt behandeld wat de laatste stand van zaken is. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Toelichting denk ik voldoende. Ik denk dat de heer Van den Akker geen verrassende boodschap heeft.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank u wel voorzitter. Het is toch een soort aanleren van nieuw gedrag dus je kunt er maar beter consequent in zijn voordat je er weer één vergeet.

De voorzitter: We hadden net de huisartsenpost gehad, dus wat dat betreft.

Gedeputeerde Van den Akker: Deze motie voorzitter, ik denk dat de heer Kuntzelaers Provinciale Staten tekortdoet als het alleen een reactie is op wat er in Den Haag gebeurd zou zijn. Want u, met het in gang zetten van de procedure Provinciaal inpassingsplan 2019 en de vervolgstappen die zijn gezet. Ook de afgelopen maanden laten zien, niet alleen in provincieland maar ook in gemeenteland, hoe VDL Nedcar ons allen aan het hart gaat en dat klinkt door in Den Haag. Dan zou ik maar eens een Belgisch motto willen onderstrepen en dat is 'eendracht maakt macht en maakt ook indruk'. We staan voor een enorme tour de force natuurlijk sinds het besluit van BMW afgelopen maand om geen vervolgorder te verlenen en natuurlijk ook niet met het provinciaal inpassingsplan om dat gedragen te laten zijn en bovenal om dat te kunnen financieren. Het is niet voor niets dat ook de medecollegeleden, de heer Mackus, de heer Drippy, mevrouw Brugman en natuurlijk ook de portefeuillehouder Financiën hier ook in de zaal zijn om het belang van VDL Nedcar en de goede inpassing daarvan te onderstrepen. We moeten met elkaar aan de slag en we zijn natuurlijk verheugd

dat de rijksoverheid bij brief van Minister Wiebes van 15 oktober, bij de motie van de heer Graus c.s. bij de behandeling van de begroting van het ministerie van Economische Zaken en ook deze week nog met een schriftelijk overleg. Die motie, die unaniem is aangenomen in de Tweede Kamer, zegt ook dat er een integraal plan moet komen om nieuwe opdrachtgevers aan te kunnen trekken. Daarmee kunnen we laten zien dat VDL Nedcar van nationaal belang is en ook de komende tijd in staat zal zijn om te laten zien dat we met elkaar in Limburg de automotive industrie kunnen zekerstellen, kunnen behouden en ook kunnen opkomen voor die 5.000 medewerkers die daar op dit moment ook dag in dag uit nog steeds honderdduizenden auto's per jaar produceren. U vraagt om samen met het Kabinet ook de samenwerkingsovereenkomst die eerder gesloten is onderdeel te maken van het integraal plan. Wij rammelen aan alle poorten in Den Haag, maar ook in Brussel, om te kijken wat er voor herstel ook in deze crisistijd mogelijk is voor dit plan. Juist nu ook het Nationaal Groeifonds mogelijkheden biedt voor ondersteuning op het gebied van infrastructuur. Wij zullen u inderdaad, dat **zeg ik u graag toe, een overzicht van de stand van zaken verstrekken voor de behandeling van het PIP in Provinciale Staten medio december**. Zoals de samenwerkingsovereenkomst tussen de Provincie en VDL Nedcar al stelt meteen aan het begin, de ambitie is om de ontwikkeling van de onderneming te faciliteren en de continuïteit daarvan beter te borgen. Dat is een enorme taak waar we met elkaar voor staan. Ons College gaat daar in volle kracht met u graag het debat over aan en we kijken uit naar de behandeling van de PIP-voorstellen op 27 november in de Statencommissie. Eendracht maakt macht, zoals ik al zei, dat maakt ook in Den Haag indruk. Ook het feit dat Den Haag bereid is te luisteren. Dat vandaag ook de voorgenomen luchtvrachttaks van tafel is gehaald, laat zien dat we met elkaar wat kunnen betekenen. Dus ook dank voor die enorme steun in de rug.

De voorzitter: Ik krijg de indruk dat u de motie niet ontraadt. Steun in de rug, dus dan is dat de conclusie. Ook deze komt aanstaande maandag in stemming. Het zal de laatste stemming van maandagavond zijn, dus we eindigen maandagavond in ieder geval in een goede stemming als ik dat zo mag noemen. Ik ben daarmee aan het einde van agendapunt 9, aldus besloten.

10. Sluiting

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 10 en ik wil niet sluiten voordat ik even u gevraagd heb om naar boven te kijken naar de Torencabine want daarin zit één van onze Statengriffiers, mevrouw Possen, en zij zit daar voor de laatste keer. Want ze is voor de laatste keer fysiek in ons midden als medewerker van de Griffie, ze gaat elders in de provincie aan de slag. Wij willen haar langs deze weg van harte danken. Ik weet niet of ze ons kan horen, ja ze kan ons horen. Dan hoort zij ook het geklop en het applaus. Dat gezegd hebbende, verzoek ik u bij het verlaten van de zaal de coronarichtlijnen in acht te nemen, dus de kapjes kunnen weer op naar buiten toe. Ik wens u een zeer plezierig weekend en aanstaande maandag is de volgende vergadering, namelijk de stemvergadering. Dan zien we elkaar vanaf de schermpjes weer terug. Ik sluit deze vergadering. De vergadering is gesloten.

(Einde van de vergadering om 17:36 uur)

De notulen van de vergadering van 13 november 2020 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 5 februari 2021.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, waarnemend griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter